

Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata
2024. évi területfejlesztési és monitoring
beszámolója, valamint
a vármegyei területrendezési terv
érvényesülésének értékelése

2025. január

Tartalom

0. Bevezetés.....	4
1. Területfejlesztési tervezési és koordinációs tevékenység	5
1.1 Koordináció.....	5
1.2. TOP Plusz döntéshozatal.....	6
1.3. Bács-Kiskun Vármegyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum	7
1.4. Integrált Területi Program 2021-2027 összeállítása és végrehajtása	7
1.5. Különböző területfejlesztési szervezetekben, bizottságokban betöltött szerep	11
2. Turizmusfejlesztés	12
2.1. Érsekhalma-Nemesnádudvar-Sükösd kerékpárút megvalósítása.....	12
2.2. Bor Bagoly Présház működése	13
2.3. A térségi jelentőségű kerékpárutak tervezése	14
2.4. Aktív turisztikai pályázatok	15
2.4.1. Vajdas-fok aktív víziturizmusának fejlesztése	15
2.4.2. Duna-völgyi kalandozások Dél-Bácsban	15
2.4.3. Vízre a Homokháton – Lapátos kalandok.....	16
2.4.4. GirbegurBácska – Kerekezz Bácska hullámain szabadon.....	17
2.5. Turisztikai marketing.....	17
3. Gazdaságfejlesztés és foglalkoztatásösztönzés	18
4. Területrendezési feladatok	21
4.1. Véleményezési jogkör gyakorlása	22
4.2. Bács-Kiskun vármegyei területrendezési terv	22
5. Környezet- és klímavédelem	24
5.1. Környezetvédelmi feladatok, környezetvédelmi programok és környezetvédelmi tárgyú rendeletek véleményezése	24
5.2. Klímastratégia	25
5.3. Fenntartható Energia- és Klímaakciótervek.....	25
5.4. Energetikai fejlesztések.....	27
6. Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanáccsal kapcsolatos feladatok	28
7. Kommunikáció és térségmarketing	29
7.1. Külső kommunikáció és PR.....	29
7.2. Vármegyei értékek.....	31

7.3. Vármegye Bora Program	31
7.4. Vármegye Kenyere Program	31
7.5. Szobonya Emléknep	32
7.6. Ünnepi Közgyűlés	32
7.7. Kötelező kommunikáció	32
8. Bács-Kiskun, jó itt lenni!	32
9. Nemzetközi ügyek	33
10. Társadalmi kapcsolatok	35
11. Területi monitoring értékelések	36
11.1. Társadalmi folyamatok	36
11.2. Iskolai végzettség	38
11.3. Munkanélküliség és foglalkoztatás	40
11.4. Személyjövdelemadó	43
11.5. Lakásállomány	44
11.6. Oktatási helyzet	45
11.6. Alapellátások	47
11.7. Gazdaság	49
11.7.1. Vállalkozások száma	49
11.7.2. Gazdasági termelés mérőszámai	54
11.7.3. Kutatás-fejlesztés	58
11.7.4. Beruházások	59
11.7.5. Turizmus és vendéglátás	60
11.8. Mezőgazdaság	65
11.9. Közlekedés	70
11.10. Közműszolgáltatások	72
11.11. Környezetterhelés	74

0. Bevezetés

A területfejlesztésről szóló 2023. évi CII. törvény Magyarország területfejlesztési rendszerét és szabályozását határozza meg, összhangban az ország társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődésének céljaival. A törvény alapvető célja, hogy hozzájáruljon a területi különbségek csökkentéséhez, a fenntartható fejlődés előmozdításához és a régiók versenyképességének növeléséhez. A törvény meghatározza a területfejlesztés alapvető céljait, feladatait és szabályait, valamint rendelkezik az ehhez kapcsolódó intézményrendszer kialakításáról. A törvény a korábbi területfejlesztési szabályozások modernizálására és egyszerűsítésére törekszik, erősítve a decentralizációt és a helyi közösségek szerepét a fejlesztési folyamatokban.

Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) 1997-ben jött létre, működését és tartalmát a 31/2007. (II. 28.) Kormányrendelet szabályozza, amely a területfejlesztéssel és területrendezéssel kapcsolatos információs rendszerekre és kötelező adatközlésre vonatkozó előírásokat tartalmazza. 2022 augusztusától a TeIR megújult formában érhető el, bővített adattartalommal és modernizált funkciókkal. Az interaktív online platform társadalmi, gazdasági és környezeti téradatokat jelenít meg, és összehangolt alkalmazásokkal, korszerűbb szolgáltatásokkal, felhasználóbarát kezelőfelülettel, valamint újrastrukturált adatbázissal segíti a köz- és magánszféra területi tervezéssel, elemzéssel és értékeléssel foglalkozó szakembereit.

A vármegyei önkormányzatok területi monitoring feladatait a 37/2010. Kormányrendelet a területi monitoring rendszerről deklarálja. A területi folyamatok alakulásának elősegítésében kulcsfontosságú szerepet töltenek be a vármegyei önkormányzatok, a vármegyei területfejlesztési koncepció és program megvalósulása és hasznosulása, valamint a vármegyei területrendezési terv érvényesülésének elősegítése érdekében a következő monitorozási feladatokat határozza meg a kormányrendelet:

- Elemzi és értékeli a vármegyei szintű területi monitoring rendszer működését.
- Elemzi és véleményezi a vármegyei éves elemző értékelési jelentést.
- Elemzi és véleményezi a vármegyei területi folyamatok alakulását bemutató több éves jelentést.
- Évente tájékoztatást ad a területfejlesztés stratégiai tervezéséért, valamint a területfejlesztésért felelős miniszter, valamint a területileg érintett kiemelt térségi fejlesztési tanács részére a vármegyei területi monitoring rendszer működéséről és a vármegyei értékelési jelentésekről a tárgyévet követő március 31-ig.
- Elvégzi a vármegyei területfejlesztési koncepció felülvizsgálatát, valamint a felülvizsgálat alapján a koncepció módosítását.

- Elvégzi a vármegyei területfejlesztési program előzetes, közbülső és utólagos értékelését, valamint az előzetes és közbülső értékelés alapján a felülvizsgálatát.
- Elvégzi a vármegyei területrendezési terv érvényesítésének értékelését és erről évente tájékoztatást ad a területrendezésért felelős miniszter részére a tárgyévet követő március 31-ig.

A területfejlesztési munka, a területpolitika és a területi szempontokat figyelembe vevő fejlesztéspolitika csak akkor lehet hatékony, ha a vármegye térszerkezete, területi folyamatai, a fejlesztési tevékenységek és azok eredményei rendszeresen, következetesen és hosszú távon összehasonlítható módon kerülnek feltérképezésre, elemzésre és értékelésre. Ezt a feladatot látja el a területi monitoring és értékelés rendszere. A területfejlesztés céljai, terveit, intézkedései, valamint az elért eredmények és hatások visszacsatolása, továbbá ezek alapján a fejlesztések hatékonyságának és hasznosságának megítélése mind ezen ismeretekre épül. A monitoring tevékenység elsősorban a tervező és végrehajtó szereplő, azaz Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzatának feladata.

Jelen dokumentumban bemutatjuk Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzatának 2024. évi területfejlesztési tevékenységét, beleértve a pályázati aktivitást, a projektmenedzsmentben betöltött szerepét, a nemzetközi együttműködéseket, szakmai kapcsolatokat, a térségfejlesztés koordinációját, az elkészített vagy módosított területfejlesztési és szakpolitikai dokumentumokat, valamint a területi monitoring feladatokat és azok eredményeit.

1. Területfejlesztési tervezési és koordinációs tevékenység

1.1 Koordináció

A 2021-2027-es uniós költségvetési ciklusban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (a továbbiakban TOP Plusz) keretében valamivel több, mint 107 Mrd Ft áll rendelkezésre településfejlesztési projektek végrehajtására, mely összegben a megyei jogú városok forrásai is szerepelnek.

A TOP Plusz jelentős fejlesztési forrásokat biztosít a települési önkormányzatok számára. A támogatott projektek döntő többsége az Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata (továbbiakban Önkormányzat) tulajdonában álló nonprofit cég közreműködésével valósul meg. A BKMFÜ Bács-Kiskun Megyei Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft. (a továbbiakban BKMFÜ) 2024-ben is folyamatos szakmai támogatást nyújtott a projektek előkészítésében, a sikeres pályázatok projektmenedzsmentjében, valamint a fejlesztések megvalósításában a vármegye települési önkormányzatai számára.

A TOP Plusz program végrehajtása tekintetében a támogatási szerződések megkötése folyamatos volt, 2024-ben újabb 52 db szerződést írtak alá a vármegyei települések vezetői, így a vármegyében beadott 323 db 81,4 Mrd Ft értékű pályázatból, az BKMFÜ közreműködésével beadott 228 db, 48,9 Mrd Ft összértékű pályázatból már 191 rendelkezik támogatási szerződéssel 41,1 Mrd Ft értékben.

1.2. TOP Plusz döntéshozatal

A 256/2021. (V.18.) Korm. rendelet 74. § (5) alapján a TOP Plusz projektek területi kiválasztási eljárásrend alapján kerülnek kiválasztásra. A támogatási kérelmek tartalmi értékelését a törvényben meghatározott szakértői névsorból sorsolással kiválasztott, két állami értékelő végezte (kivéve kiemelt eljárásrend esetén) a kormányrendelet 107. § (2) és 108. § alapján.

Az irányító hatóság a támogatási kérelemről való döntéshez Döntés-előkészítő Bizottságot hívott össze. A Döntés-előkészítő Bizottság (a továbbiakban DEB) tagja Rideg László, elnök és póttagja Dr. Mák Kornél, alelnök volt, aki a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 2/2022. (III.11.) önkormányzati rendeletével módosított Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 8/2014. (XII.3.) önkormányzati rendelet 1. melléklet 5. pontjában foglalt átruházott hatáskörben eljárva döntési javaslatot hozott, a területi szereplő álláspontját képviselve. A helyhatósági választásokat követően – tekintettel arra, hogy az Önkormányzatnak új elnöke lett – változott a delegálás. A Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzata Közgyűlése és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 10/2022 (XI.29.) rendelete az 1. mellékletben rögzíti a közgyűlés elnökére átruházott közgyűlési hatásköröket. Köztük az 5. pontban kimondja, hogy a közgyűlés elnöke döntési javaslatot készít a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program, valamint Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz felhívásai keretében benyújtott támogatási kérelmekről az irányító hatóság által összehívott döntés-előkészítő bizottság számára, továbbá gondoskodik a DEB-be delegálásról, amennyiben összeférhetlenség vagy más ok miatt a Közgyűlés által delegált tag és póttag sem járhat el. A 482024. (XI.29.) határozat értelmében a DEB tagja Vedelek Norbert, elnök és póttagja Dr. Mák Kornél, alelnök lett. Az átruházott hatáskörrel gyorsítani lehetett a standard kiválasztás folyamatát.

2024-ben a következő TOP Plusz keretén belül meghirdetett támogatási kérelem vonatkozásában került sor döntési javaslattételre:

2024. március 25. napjára összehívott DEB-ben:

- TOP_PLUSZ-6.1.2-21 – 4 ÉS 5 SZÁMJEGYŰ UTAK FEJLESZTÉSE – 2 db

2024. június 6. napjára összehívott DEB-ben:

- TOP_PLUSZ-1.1.3-21 – HELYI ÉS TÉRSÉGI TURIZMUSFEJLESZTÉS – 2 db

2024. július 19. napjára összehívott DEB-ben:

- TOP_PLUSZ-1.2.3-21 – BELTERÜLETI UTAK FEJLESZTÉSE – 32 db
- TOP_PLUSZ-2.1.1-21 - ÖNKORMÁNYZATI ÉPÜLETEK ENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSE – 2 db
- TOP_PLUSZ-6.1.4-23 - AKTÍV TURIZMUS FEJLESZTÉSE – 1 db

2024. augusztus 29. napjára összehívott DEB-ben:

- TOP_PLUSZ-3.3.1-21 - GYERMEKNEVELÉST TÁMOGATÓ HUMÁN INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE - 31 db

2024. november 5. napjára összehívott DEB-ben:

- TOP_PLUSZ-3.1.3-23 - HELYI HUMÁN FEJLESZTÉSEK – 14 db
- TOP_PLUSZ-3.3.2-21 - HELYI EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE – 20 db

2024. november 28. napjára összehívott DEB-ben:

- TOP_PLUSZ-1.1.3-21 - HELYI ÉS TÉRSÉGI TURIZMUSFEJLESZTÉS – 2 db támogatási kérelem vonatkozásában került sor írásbeli döntési javaslattételre.

1.3. Bács-Kiskun Vármegyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum

A területfejlesztési intézményrendszerben vármegyei szinten a Bács-Kiskun Vármegyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum (a továbbiakban: Konzultációs Fórum) biztosította az Önkormányzat és a megyei jogú városok közti egyeztetést.

2024. évben a Konzultációs Fórum 1 alkalommal ülésezett, melyen egyeztetések történtek a „Bács-Kiskun 2030 – Bács-Kiskun Megye Integrált Területi Programja 2021-2027” című dokumentum módosításáról.

1.4. Integrált Területi Program 2021-2027 összeállítása és végrehajtása

2024-ben két alkalommal került sor az Integrált Területi Program 2021-2027 (a továbbiakban ITP) módosítására.

Az **ITP 3. számú** módosítását a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 68.§ alapján az Irányító Hatóság kezdeményezte, melynek indoka, hogy az ITP 3.0 Kormány általi elfogadása óta több változás is történt, mely az ITP 4.0 változatában került átvezetésre:

- Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata által kezdeményezett és az Irányító Hatóság által engedélyezett területspecifikus melléklet módosítások átvezetése az ITP-ben a TOP_Plusz-1.2.3 Belterületi utak fejlesztése, TOP_Plusz-2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, a TOP_Plusz-3.1.3 Helyi humán fejlesztések, a TOP_Plusz-3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése, a TOP_Plusz-3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése, a TOP_Plusz-6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés, a TOP_Plusz-6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése felhívások esetében;
- az előző ponton túli forrásfelhasználási módok közötti átcsoportosítás a TOP_Plusz-1.2.1 Élhető települések, a TOP_Plusz-3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése, TOP_Plusz-6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés felhívások esetében;
- a felhívás benyújtási szakaszainak lezárását követően forrásátcsoportosítás a TOP_Plusz-3.3.3 (Köznevelési infrastruktúra fejlesztések) sorról 223.694.239 Ft összegben a TOP_Plusz-3.1.1 (Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése) sorra ugyanezzel az összeggel;
- a fenntartható városok (Baja, Kecskemét) indikátorvállalásainak rögzítése az elfogadott TOP-Plusz városfejlesztési programterveik alapján;
- a TOP Plusz Monitoring Bizottság által elfogadott kiválasztási kritériumok beillesztése.

Az ITP 3.0 a TOP Plusz aktuális változata, az 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozat és a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium útmutatása alapján került átdolgozásra, előre meghatározott formai és tartalmi követelmények (Útmutató a vármegyék integrált területi programjainak kidolgozásához és megvalósításához 2021-2027 - 5.0 verzió) szerint. A Bács-Kiskun vármegyei ITP 4.0 egyeztetési változata véleményezésre megküldésre került az Irányító Hatóságnak, amely a dokumentumot jóváhagyta. A Bács-Kiskun Vármegyei Közgyűlés 13/2024 (IV.24.) határozatával fogadta el a dokumentumot, míg a Kormány az 1274/2024. (IX.12.) Korm. határozatában döntött a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében megvalósuló integrált területi programok elfogadásáról. A dokumentum az ITP 4.0 verziószámot kapta.

Az **ITP 4. számú** módosítását a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 68.§ alapján az Irányító Hatóság kezdeményezte, melynek indoka, hogy a TOP Plusz 1. számú módosítását a TOP Plusz Monitoring Bizottság 2024. október 17-én elfogadta. A módosítás Kormány által történő elfogadást követően kerül feltöltésre az Európai Bizottság elektronikus rendszerébe.

A TOP Plusz 1. számú módosítása elsősorban prioritások közötti forrásátcsoportosítást tartalmaz, melyre az Európai Parlament és Tanács 2021/1060 RENDELET (CPR) 24. cikk (5) bekezdése alapján van

lehetőség, a Monitoring Bizottság jóváhagyása mellett. Az átcsoportosítás összege a prioritás kezdeti allokációjának legfeljebb 8 %-a lehet, amely összességében nem haladhatja meg a program költségvetésének 4 %-át. Az átcsoportosítások és az ahhoz kapcsolódó változások nem tekintendők jelentősnek, és nem tesznek szükségessé programmódosítás jóváhagyására vonatkozó bizottsági határozatot. Az Irányító Hatóság 2024. júliusban felmérte a vármegyék és a fenntartható városfejlesztési eszközbe tartozó városok átcsoportosítási igényeit, figyelembe véve, hogy kizárólag régiókatégórián és alapon belül kerülhet sor módosításra. 19 vármegyéből 14, 42 FVS város közül 22 település jelzett átcsoportosítási igényt. A beérkezett igényeket az Irányító Hatóság ellenőrizte, összesítette és elkészítette a TOP Plusz 1. számú módosítását. Az átcsoportosítás a TOP Plusz 1., 2., 3. (ERFA) és 6. prioritások keretösszegét és a kapcsolódó indikátorokat érinti. A TOP Plusz 3. (ESZA+), 4. (ERFA) és 5. (ESZA+) prioritások nem kerülnek módosításra. Az átcsoportosítás engedélyezésével nem változnak az 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozatban rögzített vármegyei keretösszegek, az átcsoportosítások kizárólag az egyes területi szereplők saját keretén belül, a részükre allokált prioritási források között történik.

A TOP Plusz 1. számú módosítása nyomán a Bács-Kiskun vármegyei felhívások benyújtási szakaszainak lezárását követő, prioritások és felhívások közötti forrásátcsoportosítások, amelyek az ITP 5.0 változatában kerültek átvezetésre a következők:

- TOP_Plusz-1.2.1 Élhető települések (forrás növekszik),
- TOP_Plusz-1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA) (forrás csökken),
- TOP_Plusz-1.3.2 Fenntartható városfejlesztés (forrás növekszik),
- TOP_Plusz-2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (forrás csökken),
- TOP_Plusz-3.3.1 Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése (forrás növekszik),
- TOP_Plusz-3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése (forrás növekszik),
- TOP_Plusz-3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra (forrás növekszik),
- TOP_Plusz-6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés (forrás csökken),
- TOP_Plusz-6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés,
- TOP_Plusz-6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése (forrás csökken),
- TOP_Plusz-6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés (forrás csökken).
- A változásokat összesítve a lenti táblázat tartalmazza.

1. táblázat: Az ITP-módosítás forrásátcsoportosításának összefoglaló táblázata

Felhívás neve/száma	ITP 4.0 (Ft)	átcsoportosítás összege (Ft)	Módosított keretösszeg (Ft) ITP 5.0-ba	Módosítás aránya
TOP_Plusz-1.1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	500 000 000	-	500 000 000	1,000

Felhívás neve/száma	ITP 4.0 (Ft)	átcsoportosítás összege (Ft)	Módosított keretösszeg (Ft) ITP 5.0-ba	Módosítás aránya
TOP_Plusz-1.2.1 Élhető települések	17 078 041 559	1 596 775 218	18 674 816 777	1,093
TOP_Plusz-1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	240 000 000	-150 000 000	90 000 000	0,375
TOP_Plusz-1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	2 751 915 661	-	2 751 915 661	1,000
TOP_Plusz-1.2.4 Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT)	-	-	-	
TOP_Plusz-1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	160 000 000	-	160 000 000	1,000
TOP_Plusz-1.3.2 Fenntartható városfejlesztés	8 706 857 239	400 000 000	9 106 857 239	1,046
TOP_Plusz-2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	9 579 619 180	-912 671 790	8 666 947 390	0,905
TOP_Plusz-2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság	1 043 429 900	-	1 043 429 900	1,000
TOP_Plusz-2.1.4 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)	-	-	-	
TOP_Plusz-2.1.6 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)	1 000 000 000	-	1 000 000 000	1,000
TOP_Plusz-3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	3 347 000 000	-	3 347 000 000	1,000
TOP_Plusz-3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)	585 000 000	-	585 000 000	1,000
TOP_Plusz-3.1.3 Helyi humán fejlesztések	5 790 000 000	-	5 790 000 000	1,000
TOP_Plusz-3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések	3 320 000 000	-	3 320 000 000	1,000
TOP_Plusz-3.3.1 Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3 596 056 621	90 124 659	3 686 181 280	1,025
TOP_Plusz-3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	3 810 980 379	133 632 004	3 944 612 383	1,035
TOP_Plusz-3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	6 830 000 000	-	6 830 000 000	1,000
TOP_Plusz-3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra	4 260 972 761	200 000 000	4 460 972 761	1,047
TOP_Plusz-6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	5 714 876 419	-191 610 511	5 523 265 908	0,966
TOP_Plusz-6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	7 384 049 080	-	7 384 049 080	1,000
TOP_Plusz-6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	12 931 275 361	-66 249 580	12 865 025 781	0,995
TOP_Plusz-6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	3 633 901 840	-500 000 000	3 133 901 840	0,862

Felhívás neve/száma	ITP 4.0 (Ft)	átcsoportosítás összege (Ft)	Módosított keretösszeg (Ft) ITP 5.0-ba	Módosítás aránya
TOP_Plusz-6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	5 565 024 000	-600 000 000	4 965 024 000	0,892
összesen	107 829 000 000	-	107 829 000 000	

Szintén az ITP 4. számú módosításában kerültek átvezetésre az Önkormányzat által kezdeményezett, az Irányító Hatóság által jóváhagyott területspecifikus melléklet módosításai, amelyek forrásfelhasználási módok közötti forrásátcsoportosítást érintettek az alábbi felhívások esetében:

- a TOP_Plusz-3.3.1 felhívás főtevékenységeinek keretösszeg módosult,
- a TOP_Plusz-1.2.1 felhívás főtevékenységeinek keretösszeg módosult.

A forrásátcsoportosítások okán az TOP Plusz szintű és a vármegyei szintű indikátorok 2024. évi és 2029. évi célértékei is módosulnak:

- a fenntartható városok (Baja MJV, Kecskemét MJV) esetében az ITP 4.0-ban rögzített indikátorvállalások változatlanok a TVP dokumentumok felülvizsgálatáig, de az új OP szerinti indikátor célértékek rögzítésre kerültek;
- a vármegyei szintű indikátorok forrásarányos vállalással kerültek megállapításra.

Az ITP 4.0 a TOP Plusz aktuális változata, az 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozat és a Nemzeti fejlesztési Központ útmutatása alapján került átdolgozásra, előre meghatározott formai és tartalmi követelmények (Útmutató a vármegyék integrált területi programjainak kidolgozásához és megvalósításához 2021-2027 - 5.0 verzió) szerint. A Bács-Kiskun vármegyei ITP egyeztetési változata véleményezésre megküldésre került az Irányító Hatóságnak, amely a dokumentumot jóváhagyta. A Bács-Kiskun Vármegyei Közgyűlés 48/2024 (IX.29.) határozatával fogadta el a módosítást, a dokumentum az ITP 5.0 verziószámot kapta.

1.5. Különböző területfejlesztési szervezetekben, bizottságokban betöltött szerep

A vízgazdálkodási tanácsokról szóló 1587/2018. (XI. 22.) Korm. határozat szerint a Kormány, figyelemmel a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 5. §-ára, a vízgazdálkodás országos és részterületeit érintő vízgyűjtő gazdálkodási tervezésének szakmai és tudományos megalapozottsága, valamint a társadalmi részvétel biztosítása érdekében Területi Vízgazdálkodási Tanácsot, Részvízgyűjtő Vízgazdálkodási Tanácsot és Országos Vízgazdálkodási Tanácsot (a továbbiakban együtt: vízgazdálkodási tanács) hoz létre és működtet. A vízgazdálkodási tanács a Kormány véleményező, javaslattevő jogkörrel működő 25 konzultatív testülete. A vízgazdálkodási tanács a vízgazdálkodásért felelős miniszter részére feladatkörében véleményező, javaslattevő és tanácsadó tevékenységet is ellát.

A Korm. határozat 5. pont ba) alpontja szerint a területi vízgazdálkodási tanács tagja a vármegyei önkormányzatnak egy kijelölt képviselője. A Közgyűlés a 76/2019. (XII.13.) határozatával az Alsó-Duna-völgyi Területi Vízgazdálkodási Tanácsba, továbbá a 77/2019. (XII.13.) határozatával az Alsó-Tisza-vidéki Területi Vízgazdálkodási Tanácsba Rideg Lászlót, mint a közgyűlés elnökét delegálta az Önkormányzat képviseletében. A Közgyűlés 2024. október 8-i alakuló ülésén újra döntött a delegálás tárgyában, és 45/2024. (X.8.) határozata 2. pontja szerint dr. Kerényi János alelnököt jelölte ki.

Alsó-Duna-völgyi Területi Vízgazdálkodási Tanács Szakmai Bizottsága 2024-ben véleményezte a hozzá benyújtott Foktő, Apostag, Ágasegyháza települések tervezési dokumentációit.

Az Alsó-Tisza-Vidéki Területi Vízgazdálkodási Tanács Szakmai Bizottsága 2024-ben Csölyospálos település szennyvíz-agglomeráció kialakítása tervdokumentációját véleményezte.

2. Turizmusfejlesztés

2.1. Érsekhalma-Nemesnádudvar-Sükösd kerékpárút megvalósítása

A TOP_Plusz-1.1.3-21 számú, Helyi és térségi turizmusfejlesztés című felhívásra benyújtott TOP_Plusz-1.1.3-21-BK1-2023-00027 azonosítószámú, „Érsekhalma-Nemesnádudvar-Sükösd Bács-Kiskun Vármegyei kiemelt kerékpárút megvalósítása” elnevezésű projekt 2024. I. negyedévében pozitív támogató döntésben részesült. 2024. április 11-én sor került a támogatási szerződés megkötésére, 2024 szeptemberében visszamenőlegesen lett hatályba léptetve a Magyar Államkincstár által.

Az **állami építési beruházások rendjéről szóló 2023. évi LXIX. törvény** (a továbbiakban Ábtv.) 16. §-a szerint az Önkormányzat megkeresete 2024.03.08-án az Építési és Közlekedési Minisztériumot, hogy az adott állami építési beruházás építetőjeként el kíván-e járni. A minisztérium határidőn belül (a kézhezvételtől számított 15 napon belül) nem nyilatkozott a kérdésről, ezért úgy tekintettük, építetőként nem kíván eljárni, az Önkormányzat és konzorciumi partnerei építetőként történő eljárása ellen pedig nem emel kifogást.

2024.04.03-án nyilatkozott az Építési és Közlekedési Minisztérium az Ábtv 14. § (2)-re hivatkozva nyilatkozott és jelezte a projektbe való csatlakozási szándékát. Ez a nyilatkozat nem egyértelmű, hiszen az Ábtv. 14. § (2) („Amennyiben a minisztérium nem lép be konzorciumi tagként a projektbe, úgy erről írásban nyilatkozik.”) azt az esetet szabályozza, amikor a minisztérium nem lép be konzorciumi tagként.

2024.07.12-én az Építési és Közlekedési Minisztérium a fenti nyilatkozatát módosította és egyértelművé tette, hogy konzorciumi tagként és építetőként kíván részt venni a projektben. Ugyanakkor a

TOP_Plusz-1.1.3 felhívás nem teszi lehetővé a minisztérium belépését a pályázatba, mert nem szerepel azok között, akik támogatási kérelem benyújtására jogosultak. A felhívás módosítására a mai napig nem került sor.

Az Építési és Közlekedési Minisztérium a Magyar Közút Nonprofit Zrt-t jelölte ki felelőssé. Velük 2024. ősze folyamán több körben egyeztetünk a műszaki tervek előkészítésével kapcsolatban, több helyszínbemjárás is történt mérnökeik részvételével.

A műszaki tervek előkészítése kapcsán az Önkormányzat felvette a kapcsolatot az Országos Vízügyi Főigazgatósággal annak érdekében, hogy az általuk korábban készített terveket a rendelkezésünkre bocsátsák, ezzel alapot képezve a hivatalos műszaki tervek kialakításának.

2.2. Bor Bagoly Présház működése

Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata és Császártöltés Község Önkormányzata közösen nyújtott be támogatási kérelmet a TOP fenntartható turizmusfejlesztési felhívásra, amelynek keretében 71.057.014 Ft vissza nem térítendő támogatást nyertek el. A projekt célja egy tematikus borturisztikai útvonal kialakítása volt a Sváb Sarok településein (Hajós, Császártöltés, Nemesnádudvar, Érsekhalma), amely a térség borturisztikai kínálatának bővítését és a látogatószám növelését szolgálja. A projekt részeként létrejött a Bor Bagoly pince Nemesnádudvaron, valamint megújult egy présház és pince Császártöltésen, amely borturisztikai központként működik. A fejlesztések hozzájárulnak a térség turisztikai vonzerejének növeléséhez, a látogatók elégedettségéhez és visszatéréséhez, valamint a tartózkodási idő meghosszabbításához. A projekt fizikai befejezése 2023. június 30-án történt meg.

A Bor Bagoly Présház 2024-ben is folyamatos nyitvatartás mellett szolgálta ki a Nemesnádudvarra érkező vendégeket, mint a település turisztikai központja és információs pontja. A helyszín látogatóbarát környezetben biztosított naprakész tájékoztatást a település és a Sváb-Sarok látnivalóiról, programlehetőségeiről.

A Bor Bagoly különleges helyszínként működött a település rendezvényei során is, amelyeken tavasztól késő őszig nyitva állt a látogatók előtt. A Május Pincemajális, a település 300 éves évfordulója, a Vadgasztró Fesztivál, az Újborfesztivál, a Márton-napi fesztivál és a Vadkolbász Fesztivál alkalmával a vendégek kulturális és gasztronómiai programokon vehettek részt, miközben a présház bemutatta a helyi értékeket és tradíciókat.

A Présház 2024 során helyszínt biztosított számos egyéni és közösségi esemény számára is. Családi rendezvények, gyermekfoglalkozások, borkóstolók, kiállításmegnyitók és csapatépítő tréningek váltak

a Bor Bagoly részeivé. Kiemelt jelentőségű események közé tartozott a Vármegye Bora választás, amely során a térség legkiválóbb borait díjazták. A helyszíni programok interaktív lehetőségekkel bővültek, ahol a vendégek VR szemüvegekkel ismerhették meg a vármegye kulturális örökségét, míg a gyerekek és családok a modern technológiával átszőtt élmények részesei lehettek.

Jelen pillanatban is zajlik a Sváb-Sarok érték- és élményfeltárása, amely magában foglalja a látnivalók és programok összegyűjtését, valamint ezek összefogását. Előkészítés alatt áll egy turisztikai kiadvány és közös megjelenés, amely átfogóan bemutatja a Sváb-Sarok településeinek, civil szervezeteinek és intézményeinek programjait. A projekt keretében egy összehangolt rendezvénynaptár is készül, amely megkönnyíti a látogatók számára a térség programlehetőségeinek megismerését és tervezését.

A Présházban alkalmazott modern eszközök, mint a VR szemüvegek, a fejlesztett turisztikai applikációk és Pepper, a humanoid robot, továbbra is aktív szerepet játszanak a vármegye bemutatásában, illetve ez a két innovatív eszköz Bács-Kiskun vármegye több településének rendezvényén is megfordult a 2024-es év alatt.

2.3. A térségi jelentőségű kerékpárutak tervezése

Az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ Nonprofit Kft. a térségi jelentőségű kerékpárutak előkészítéséről szóló 1726/2020. (X.30.) Korm. határozat 1. pontja értelmében 2020. december 21-én az AOFK_T/82-1/2020. iktatószámú Támogatói Okirat alapján 151.000.000,- Ft támogatásban részesítette a Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatalt, hogy a vármegyében elkészüljenek a leginkább hiányzó kerékpáros útvonalak engedélyes és kiviteli tervei, valamint beszerzésre kerüljenek a jogerős építési engedélyek.

„A térségi jelentőségű kerékpárutak tervezése – Bács-Kiskun megye” című, hazai finanszírozású projekt keretében eddig több kerékpárút-tervezési szakasz sikeresen lezárult, jogerős építési engedéllyel rendelkezik. A projekt keretében Bács-Kiskun vármegyében az alábbi kerékpárútszakaszok tervei készültek el, illetve van előkészítés alatt:

- Lakitelek-Szentkirály (jogerős építési engedéllyel rendelkezik)
- Tataháza-Bácsalmás (jogerős építési engedéllyel rendelkezik)
- Tass-Dunavecse (jogerős építési engedéllyel rendelkezik)
- Kunszentmiklós-Tass (jogerős építési engedéllyel rendelkezik)
- Császártöltés-Halom (az építési engedély megszerzése folyamatban van)

A Támogatói Okirat a befejezési határidő tekintetében az Önkormányzati Hivatal kezdeményezésére többször módosításra került, a megvalósítási határidő 2025. március 20.

2.4. Aktív turisztikai pályázatok

2.4.1. Vajas-fok aktív víziturizmusának fejlesztése

2024. szeptember 26-án támogatási kérelem került benyújtásra a TOP_Plusz-6.1.4-23 számú, Aktív turizmus fejlesztése című pályázati felhívásra.

A benyújtott projekt célja egy víziturisztikai hálózat kialakítása a Vajas-fokon, mely a térség már meglévő attrakcióit kiegészítve egy komplex kínálati csomag kialakítását teszi lehetővé. Az útvonal biztonságos vízre szálló helyek kialakítását, valamint vízitúra pihenőhelyek létesítését, illetve a vízitúrák lebonyolításához szükséges eszközök beszerzését foglalja magába.

A TOP_Plusz-6.1.4-23-BK2-2024-00002 azonosítószámú, a Vajas-fok aktív víziturizmusának fejlesztése elnevezésű projekt támogatási kérelme konzorciumi formában került beadásra melynek tagjai:

- Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata (konzorciumvezető)
- Magyar Kajak-Kenu Szövetség
- Bátya Község Önkormányzata
- Miske Község Önkormányzata
- Dusnok Község Önkormányzata
- Sükösd Nagyközség Önkormányzata
- Érsekcsanád Község Önkormányzata

A támogatási kérelem összege 650 millió forint, intenzitása 100%. Támogatási döntés 2025. első félévében várható.

2.4.2. Duna-völgyi kalandozások Dél-Bácsban

2024. december 19-én támogatási kérelem került benyújtásra a TOP_Plusz-6.1.4-23 számú, Aktív turizmus fejlesztése című pályázati felhívásra.

A benyújtott projekt célja egy víziturisztikai hálózat kialakítása a Duna-völgyi főcsatorna Császártöltés és Baja közötti szakaszán, mely a térség már meglévő attrakcióit kiegészítve egy komplex kínálati csomag kialakítását teszi lehetővé. Az útvonal biztonságos vízre szálló helyek kialakítását, illetve vízitúra pihenőhelyek létesítését, továbbá Érsekhalmán egy erdőfürdő ösvény kialakítását foglalja magába.

A TOP_Plusz-6.1.4-23-BK2-2024-00003 azonosítószámú, Duna-völgyi kalandozások Dél-Bácsban elnevezésű projekt támogatási kérelme konzorciumi formában került benyújtásra, melynek tagjai:

- Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata (konzorciumvezető)
- Császártöltés Község Önkormányzata
- Hajós Város Önkormányzata
- Érsekhalma Község Önkormányzata
- Nemesnádudvar Község Önkormányzata
- Sükösd Nagyközség Önkormányzata
- Érsekcsanád Község Önkormányzata
- Baja Megyei Jogú Város Önkormányzata

A támogatási kérelem összege 650 millió forint, intenzitása 100%. Támogatási döntés 2025. első félévében várható.

2.4.3. Vízre a Homokháton – Lapátos kalandok

2024-ben megkezdjük a Duna-völgyi főcsatorna Szabadszállás és Kecel közötti szakaszának aktív turisztikai pályázatának előkészítését is a TOP_Plusz-6.1.4-23 számú, Aktív turizmus fejlesztése című pályázati felhívásra. A Projekt célja egy 6 állomásos víziturisztikai attrakció létrehozása, mely a térség már meglévő látnivalóit, természeti értékeit kiegészítve egy komplexebb kínálati csomag kialakítását teszi lehetővé. Az útvonal biztonságos vízre szálló helyek kialakítását, illetve vízitúra pihenőhelyek létesítését foglalja magában.

A projekt támogatási kérelme konzorciumi formában került benyújtásra, melynek leendő tagjai:

- Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata (konzorciumvezető)
- Szabadszállás Város Önkormányzata
- Fülöpszállás Község Önkormányzata
- Soltszentimre Község Önkormányzata
- Akasztó Község Önkormányzata
- Kiskőrös Város Önkormányzata
- Kecel Város Önkormányzata

A támogatási kérelem összege 680 millió forint, intenzitása 100%. A támogatási kérelem 2025.02.15-ig kerül benyújtásra.

2.4.4. GirbegurBácska – Kerekezz Bácska hullámain szabadon

A TOP_Plusz-6.1.4-23 számú felhívásra előkészítésre került egy kerékpáros projektünk is. A fejlesztési javaslat alapvető célja az EuroVelo 13 kerékpárút-nyomvonal mentén a turisztikai vonzerő jelentős növelése, a térség gazdag természeti és kulturális örökségének hatékony kihasználásával, ezzel egyidejűleg hozzájárulva a helyi gazdaság fellendítéséhez.

A projekt keretén belül kerékpáros megállópontok kerülnek kialakításra az Eurovelo 13 kerékpárútvonal mentén, illetve olyan attrakciók, amelyek nem csak a kerékpáros turizmus igényeit szolgálják ki, hanem önálló látványosságként is meghatározó vonzerőt képviselnek. A tervek között szerepel fedett kerékpártárolók létesítése, továbbá kerékpáros és gyalogos tanösvény kialakítása, tematikus játszóterek és okospadok telepítése is.

A Projekt támogatási kérelme konzorciumi formában került benyújtásra, amelynek tagjai:

- Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata (konzorciumvezető)
- Kelebia Község Önkormányzata
- Bácsalmás Város Önkormányzata
- Gara Községi Önkormányzat
- Csátalja Község Önkormányzata
- Bácsborsód Községi Önkormányzat
- Felső-Bácskai és Homokháti Értékmegőrző Natúrpark Egyesület
- Magyar Kerékpáros Turisztikai Szövetség

A támogatási kérelem összege 650 millió forint, intenzitása 100%. A támogatási kérelem 2025.02.15-ig kerül benyújtásra.

2.5. Turisztikai marketing

A beszámolással érintett időszakban az Önkormányzat több turisztikai fejlesztéshez kapcsolódóan készített marketingstratégiát. A stratégiák célja az volt, hogy Jánoshalma (horgászturizmus fejlesztése), Lakitelek (Tósfürdő fejlesztése), Tiszaug (horgászturizmus fejlesztése) és Kunfehértó (fürdőfejlesztés) települései számára olyan egyedi, helyi adottságokra építő promóciós terveket dolgozzanak ki, amelyek segítik a települések gazdasági fejlődését, turisztikai vonzerejének növelését és fenntartható növekedését.

A marketingstratégiák keretében nagy hangsúlyt kapott a helyi természeti és kulturális értékek bemutatása, a helyi közösségek bevonása, valamint a célzott kommunikációs kampányok kidolgozása. A stratégiák a modern kommunikációs eszközökre és platformokra épültek, biztosítva a széles körű

elérést és az érintett célcsoportok aktivizálását. A tervek megvalósítása elősegítette a települések közötti együttműködés erősítését és a vármegye egységes imázsának építését.

Nem csak stratégiák írásába kapcsolódhattunk be, hanem azok végrehajtása is megkezdődött, amelyekben részt veszünk:

- Szalkszentmártoni Petőfi Sándor Emlékiállítás fejlesztése című projektben imázsfilm készítése és influencer kampány lebonyolítása volt a feladatunk.
- „Komplex turisztikai fejlesztés Lakiteleken” című projektben a táblázási terv elkészítése és a táblázás, az attrakció "meséjének" kialakítása, imázsfilm készítése és influencer kampány lebonyolítása, fizetett hirdetések megjelenítése, sajtó tanulmányút szervezése, szóró ajándékok elkészítése a feladatunk.

3. Gazdaságfejlesztés és foglalkoztatásösztönzés

Az Önkormányzat – konzorciumban a Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatallal és a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatallal – 2022. január 14-én támogatási kérelmet nyújtott be a TOP_Plusz-3.1.1-21 kódszámú „Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések” című pályázati felhívásra. A „Bács-Kiskun megyei **Paktum Plusz**” című projekt célja, hogy a korábbi, a TOP-5.1.1-15-BK1-2016-00001 azonosító számú, „Együttműködés a helyben foglalkoztatásért – Bács-Kiskun megyei foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési együttműködés” című programmal létrehozott, és az új projekt keretében megújított, egész vármegyére kiterjedő foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések, partnerségek hozzájussanak azon forrásokhoz, melyek segítségével - kialakított stratégiájuk mentén - képzési és foglalkoztatási programjaikat megvalósíthatják és koordinálhatják a vármegye gazdaság- és foglalkoztatás fejlesztéseit.

A TOP_Plusz-3.1.1-21-BK1-2022-00001 azonosító számú támogatási kérelem (a továbbiakban Projekt) támogatásban részesült a Pénzügyminisztérium Regionális Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság 2022. március 4-i értesítése értelmében.

A Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal a megvalósítás első lépéseként elkészítette a **vármegyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési stratégiát**, melynek széleskörű társadalmi vitája 2023. március 22-ig tartott, és amelyet a 17/2023. (IV.28) határozatával fogadott el a Közgyűlés. A dokumentum megalapozza a következő öt év szakpolitikai fejlesztéseinek irányát és tervét.

A korábbi **gazdaságfejlesztési és foglalkoztatás-ösztönzési együttműködések** megújítása a 2023. március 28-i Irányító Csoport ülésen végéhez értek, megalakult az új Paktum Plusz Szervezet, amelybe a szándék- és belépési nyilatkozatok alapján az önkéntes tagság beléptetése folyamatos.

Paktum Plusz Szervezet:

A TOP_Plusz-3.1.1-21 kódszámú, „Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések” tárgyú felhívás 2.3 pontja szerint a foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés tagjai az adott vármegyében működő vármegyei, megyei jogú városi és érintett helyi önkormányzatok, kormányhivatalok, kereskedelmi és iparkamara, szociális partnerek (munkavállalói és munkáltatói érdekképviseltek), vármegyei és helyi szinten meghatározó munkáltatók érdekképviseltek, Megyei Felzárkózási Fórum.

A Paktum Plusz Szervezet tagjai 2024. évben:

1. Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal
2. Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata
3. Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal
4. Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
5. Bács-Kiskun Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara
6. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Bács-Kiskun Vármegyei Igazgatósága
7. Főplébániai Karitás Alapítvány
8. BKMFÜ Bács-Kiskun Megyei Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.
9. Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete
10. Bajai Szakképzési Centrum
11. Kecskeméti Szakképzési Centrum
12. Kiskunhalasi Szakképzési Centrum
13. Bács-Kiskun Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
14. Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács
15. Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége Bács-Kiskun Vármegyei Szervezete
16. Bács-Kiskun Megyei Felzárkózási Fórum
17. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata
18. Baja Megyei Jogú Város Önkormányzata
19. Homokhátság Fejlődéséért Vidékfejlesztési Egyesület
20. Kolon Menti Leader Egyesület

Irányító Csoport:

Az Irányító Csoport a felelős a Megállapodásban foglaltak végrehajtásáért, amelynek során az alábbi feladatokat látja el:

- a) kidolgozza a megállapodás éves munkaprogramját és költségvetését;
- b) koordinálja a munkaprogram és költségvetés végrehajtását az érintett szervezetek között;

- c) az üléseken beszámol a munkaprogramról és a költségvetés teljesítéséről, valamint a következő időszak elképzeléseiről
- d) segíti a térségi partnerségi kapcsolatok fejlődését;
- e) ellenőrzi és monitorozza a folyamatokat,
- f) nyomon követi, véleményezi és értékeli az eddigi projekteket, a munkaprogram és költségvetés teljesülését;
- g) jóváhagyja a Paktum Plusz Iroda beszámolóit,
- h) elbírálja a Megállapodáshoz csatlakozni kívánó új partnerek csatlakozási szándékát.

Az Irányító Csoport szavazati joggal rendelkező tagjai a mindenkor hatályos TOP_PLUSZ-3.1.1-21-BK1-2022-00001 Támogatási Szerződésben szereplő Kedvezményezett és Konzorciumi tag(ok) képviselői (1-1 fő):

1. Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal képviselője (1 fő)
2. Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata képviselője (1 fő)
3. Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal képviselője (1 fő)

Állandó meghívottak: a Paktum Plusz Szervezet tagjai és a Nemzetgazdasági Minisztérium Foglalkoztatáspolitikáért Felelős Államtitkárság. Az állandó meghívottak az Irányító Csoport ülésen tanácskozási joggal vehetnek részt.

A 2023. március 29. napon elért mérföldkövel kezdetét vette a Projekt szakmai megvalósítása, illetve a projektfejlesztés időszaka. A projektfejlesztés 2024. november 19-én zárult.

2024. március 21-én a Magyar Államkincstár **támogatási kérelemhez kapcsolódóan hiánypótlási felhívást** küldött jogosultsági feltételek vizsgálatára, melynek oka az volt, hogy a felhívás értékelési szempontjait megváltoztatták. A hiánypótlás teljesítését követően 2024. április 8-án elfogadásra került a benyújtott dokumentáció.

A fentiekben bemutatott projektfejlesztési időszak elhúzódása, a támogatási kérelem újraértékelése nem segítette a Projekt érdemi megvalósítását, csak minimális saját felelősségre vállalt tevékenységet valósítottunk meg.

A Projekt keretében 2024. április 11. napján megrendezésre került a **Bács-Kiskun Vármegyei Polgármesterek Szakmai Fóruma** Kiskunmajsán. A foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések tekintetében a fórum elősegíti a különböző szektorok képviselőinek, önkormányzati vezetőinek és a helyi gazdasági szereplőknek az összekapcsolását, valamint a partnerségi hálózatok kiépítését.

2024. október 21-én került sor a **Paktum Plusz Szervezet** ülésére, amelyet a Bács-Kiskun vármegyei foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési együttműködés **Irányító Csoportjának** ülése követett.

A **Paktum Plusz Szervezet** ülésen 4 napirendi pont tárgyalására került sor:

1. Együttműködési Megállapodás Ügyrendje módosításának megtárgyalása,
2. Az Együttműködés 2023. beszámolójának ismertetése,
3. A Bács-Kiskun vármegyei foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési együttműködés 2024. évi munkatervének és költségvetésének megtárgyalása,
4. Tájékoztató a folyamatos likviditás fenntartásának kezeléséről.

Az **Irányító Csoport** ülésen szintén 4 napirendi pont tárgyalására került sor:

1. Együttműködési Megállapodás Ügyrendje módosításának elfogadása,
2. Az Együttműködés 2023. évi beszámolójának elfogadása,
3. A Bács-Kiskun vármegyei foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési együttműködés 2024. évi munkatervének és költségvetésének elfogadása,
4. Tájékoztató a folyamatos likviditás fenntartásának kezeléséről.

Közbeszerzési eljárás került megindításra a Projekt keretében beszerezni tervezett **informatikai eszközök beszerzésére**, mely eljárás lezárása áthúzódik 2025. évre. Az eszközbeszerzés tekintetében mobil és fix munkaállomások, valamint egy multifunkciós nyomtató és az ezekhez kapcsolódó tartozékok beszerzésére kerül sor.

Az alábbi **vármegyei szintű ágazati stratégiai dokumentumok** elkészítésére irányuló közbeszerzési eljárás előkészítése megkezdődött:

- Bács-Kiskun Vármegye Turizmusfejlesztési Stratégiája és Operatív Terve,
- Bács-Kiskun Vármegye Marketing Stratégiája,
- Bács-Kiskun Vármegye Közösségi Energia Fejlesztési Terve,
- Bács-Kiskun Vármegye Körforgásos Gazdaság Stratégiája.

A Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatal kiléptetése a Projektből támogatási szerződés módosítás kezdeményezésével folyamatban van. A feladatait és a költségeit Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata veszi át.

4. Területrendezési feladatok

4.1. Véleményezési jogkör gyakorlása

A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII.15.) Kormányrendelet 64.§-ában foglaltak szerint a 2024. év során az alábbi önkormányzatok esetében merült fel településrendezési eszközökre vonatkozó módosítási eljárás keretében véleményezési jogköre az Önkormányzatnak:

- Egyszerűsített eljárás keretében: Dunavecse, Szalkszentmárton, Kunszentmiklós, Dávod, Solt, Bátya, Homokméggy, Csikéria, Jánoshalma, Öregcsertő, Városföld, Kiskőrös esetében 3 alkalommal, Soltvadkert esetében 2 alkalommal, Csólyospálos, Tázlár, Tiszakécske esetében 2 alkalommal, Kiskunhalas, Tass esetében 2 alkalommal, Dunapataj, Szentkirály, Kecel, Balotaszállás, Kecskemét, Kelebia, Dabas, Bugyi, Gátér, Szabadszállás, Jakabszállás, Nagybaracska, Városföld, Érsekcsanád, Császártöltés, Dabas, Sükösd, Páhi, Ladánybene, Vaskút.
- Általános eljárás keretében: Kiskunhalas, Kiskunfélegyháza, Tompa, Pirtó, Kiskunmajsa, Soltvadkert, Szalkszentmárton, Tiszaug, Solt.

4.2. Bács-Kiskun vármegyei területrendezési terv

A Közgyűlés 59/2022. (XI.25) határozatában döntött arról, hogy megindítja Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve módosítását a napelempark elhelyezésére szolgáló egyedileg meghatározott megyei övezet felülvizsgálata érdekében. Az MVM Zöldgeneráció Kft., a VÁTI Városépítési Kft. (továbbiakban: Tervező) és Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata között létrejött tervezési szerződés szerint halad Bács-Kiskun Vármegye területrendezési terve módosításának tervezése.

A Közgyűlés 2023. június 30-án döntött a javaslattevő fázis dokumentációja elfogadásáról, mely alapján megkezdődött a véleményezés. A korábban hatályban volt, a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (továbbiakban: Tftv.), valamint a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet és Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény előírásainak megfelelően az Országos Területrendezési Tervhez (továbbiakban OTrT) illeszkedve lezajlott Bács-Kiskun Vármegye Területrendezési Terve Javaslattevő fázisa és a Környezeti értékelés egyeztetési eljárása, és ezt követően a Tervező elkészítette a beérkezett véleményekre adott tervezői válaszokat. E válaszok a 2023. szeptember 29-i ülésen kerültek napirendre. A Közgyűlés 35/2023. (IX. 29.) határozatával annak melléklete szerint a tervezői válaszokat elfogadta és felhatalmazott, hogy a szükséges tervmódosítások végrehajtásának elrendelése mellett megbízam a tervezőt a területrendezésért felelős miniszter állásfoglalásának megkérésére alkalmas dokumentáció

összeállításával és leszállításával, továbbá, hogy járjak el az állami főépítésznél az OTrT-vel való összhang fennállásáról szóló nyilatkozat kiadása iránt, majd ezt követően a területrendezésért felelős miniszter állásfoglalását szerezzem be.

Ugyancsak elfogadásra került a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 43. §-ában foglaltakra tekintettel, az egyes tervek illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. számú melléklete szerinti tematika alapján, a környezet védelméért felelős szervek véleményének kikérésével a környezeti értékelés, mint a területi hatásvizsgálat környezeti szempontú munkarésze.

A Közgyűlés döntése után az elfogadott vélemények a tervbe beépítésre kerültek, az így véglegesített dokumentációt a tervező határidőben leszállította, és feltöltésre került az E-TÉR rendszerbe. E rendszeren keresztül október 26. napján kezdeményeztük az állami főépítési hatáskörében eljáró Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatalnak a vármegyei területrendezési tervnek az országos és a kiemelt térségi tervekkel való összhangjáról szóló nyilatkozata kiadását a Tftv. 23/C. § (4) bekezdése szerint.

A Tftv. 23/C. § (3) bekezdése alapján az állami főépítész nyilatkozata birtokában a tervjavaslatot és a vármegyei területrendezési terv elfogadásáról szóló rendelettervezetet az egyeztetést követően az elfogadott és el nem fogadott vélemények indoklásával együtt állásfoglalásra megküldtük a területrendezésért felelős miniszternek.

A miniszter 2023. december 13-án kelt állásfoglalása alapján a 2-5. pontban írt formai javításokat a tervező átvezette, az 1. pontban írt javaslat azonban nem akceptálható, mert bár a terv készítése során természetesen a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet rendelkezéseit figyelembe vettük, a jogszabály bevezető része a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet 52.-58/A. §-ában foglaltakat tartalmazza kötelezően, illetve tartalmazhatja, és a hivatkozott rendeletre utalás nem tartozik e körbe, lévén sem feladatkört, sem felhatalmazást nem ad, továbbá az értelmezésének előmozdítása érdekében sem szükséges. A miniszteri rendelet felhívása a tervezet 5. és 6. §-ban szerepel, hivatkozásként annak előírásaira az övezetek tekintetében.

Az egyeztetési eljárás során érkezett véleményeket 2023. szeptember 29-i ülésén a Közgyűlés megismerte, továbbá fentebb is idézett 35/2023. (IX. 29.) határozata melléklete szerint a tervező álláspontjáról indokolással együtt döntött.

A fentiek szerint **2024-ben került sor a vármegyei területrendezési terv elfogadására.** A Közgyűlés **2/2024 (II.26.) rendeletével** elfogadta a vármegye területrendezési tervéről szóló új szabályozást.

A Közgyűlés **3/2024. (II.23.) határozatával** elfogadta a Bács-Kiskun Vármegye területrendezési tervéhez készült **területrendezési ajánlásokat**, és azok a vármegyei települési önkormányzatok részére megküldésre kerültek.

A területfejlesztésről szóló 2023. évi CII. törvény 25. § (2) bekezdés e) pontjában foglaltak szerint a vármegyei területrendezési tervről szóló rendelet a rajzi munkarészek vektoros állományaival együtt az Építési és Közlekedési Minisztérium, mint a dokumentációk gyűjtésére jogszabályban kijelölt szerv részére megküldésre került.

A véleményezésben résztvevőket, különös tekintettel a vármegyei települési önkormányzatokra, tájékoztattuk a rendelet elfogadásáról, egyben szorgalmaztuk, hogy a vármegyében minden települési önkormányzat a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet tartalmi elvárásait teljesítő, térinformatikai rendszerben kidolgozott településtervvvel rendelkezzen.

A szomszédos vármegyei önkormányzatokat tájékoztattuk a vármegyei területrendezési terv elfogadásáról, egyben a vármegyehatáron átnyúló területrendezési koordináció feltételeit biztosítottuk.

5. Környezet- és klímavédelem

5.1. Környezetvédelmi feladatok, környezetvédelmi programok és környezetvédelmi tárgyú rendeletek véleményezése

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (2) bekezdés b) pontja szerinti feladatkörben eljárva a 2024 év során 2024. február 6-án Kunszentmiklós Város Önkormányzatának települési környezetvédelmi programját véleményeztük.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (2) bekezdés c) pontja szerinti feladatkörben eljárva a 2024 év során 2 önkormányzati rendelet tervezetével kapcsolatban fogalmaztunk meg javaslatokat. 2024. március 25-én Baja Megyei Jogú Város Önkormányzata Képviselő-testületének a fás szárú növények megóvásáról szóló 12/2023. (V.2.) önkormányzati rendelet felülvizsgálatával kapcsolatban, 2024. április 8-án Érsekcsanád Község Önkormányzata Képviselő-testületének az avar és növényi hulladék nyílttéri égetéséről szóló 7/2005. (IV.14.) számú önkormányzati rendelete módosításának rendelettervezetét véleményeztük.

5.2. Klímastratégia

A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program keretében 30 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyert a megyei klímastratégia elkészítésére. A projekt megvalósítása 2016. november 1-jén indult és 2017. december 31-én zárult, azóta fenntartás alatt van.

A projekt célja az éghajlatváltozásra adott válaszok kereteinek meghatározása, az alkalmazkodás és kockázatkezelés előmozdítása, valamint a klímaváltozás megelőzését szolgáló tevékenységek megtervezése volt. Ennek alapját a Bács-Kiskun Megyei Klímastratégia adta, amely a térség számára közös cselekvési irányokat fogalmazott meg az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése és az alkalmazkodási eszközök meghatározása érdekében.

A projekt keretében nagy hangsúlyt kapott a Homokhátság, a lösztájak és a folyó menti települések környezeti veszélyeinek elemzése, valamint a megelőzés és mérséklés érdekében kitűzött cselekvési irányok kidolgozása. A dokumentum részletes helyzetelemzést, problémák azonosítását, célokat és intézkedéseket tartalmazott.

A projekt eredményeként megalakult az Éghajlatváltozási Platform, amely elősegítette a stratégia megosztását az ágazati szereplőkkel, a társadalom klímatudatosságának növelését és a helyi kapacitások megerősítését. 2024.11.13-án tartottuk meg az éves Éghajlatváltozási Platform ülést, ahol a platformbeszélgetésen a vármegyei klímastratégia újragondolása volt a téma.

A projekt záró fenntartása elfogadásra került 2024. december 19-én.

5.3. Fenntartható Energia- és Klímaakciótervek

A Közgyűlés 52/2016. (IX.30.) Kgy. határozatával döntött arról, hogy az TOP-3.2.1-15 kódszámú, „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című pályázati felhívásra támogatási kérelmet nyújt be. A **SECAP kidolgozása Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat részére** című, **TOP-3.2.1-15-BK1-2016-00044** azonosító számú támogatási kérelem támogatásban részesült.

A konzorciumban részt vevő önkormányzatok Szentkirály Községi Önkormányzat, Bátya Község Önkormányzata, Kunadacs Község Önkormányzata. A Megyei Klímastratégiában kijelölt fő fejlesztési, cselekvési irányok által kijelölt fejlesztési keretrendszer gyakorlati megvalósításának lehetőségeit a projekt eredményeképpen elkészített megyei Fenntartható Energia- és Klímaakcióterv (a továbbiakban: SECAP) tartalmazza.

A konzorciumi partnerek SECAP dokumentumai elkészültek és elfogadásra kerültek 2018-ban:

- Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés részéről a (vár)megyei SECAP a 83/2018.(IX.28.) számú határozatával,
- Szentkirály Község Önkormányzata részéről a települési SECAP az 52/2018 önkormányzati határozatával,
- Kunadacs Község Önkormányzata részéről a települési SECAP a 115/2018 (IX.27.) határozatával,
- Bátya Község Önkormányzata részéről a települési SECAP a 116/2018 határozatával.

Az elfogadást követően 2 évente be kell számolni az időközben megvalósult fejlesztésekről, 4 évente felül kell vizsgálni a dokumentumban szereplő üvegházhatásúgáz-kibocsátási leltár tartalmát.

A projekt keretében 2020-ban kidolgozásra került a Bács-Kiskun Megyei SECAP nyomkövetési jelentésének összeállításához szükséges módszertan, valamint megtervezésre került a monitoring folyamat.

A projekt megvalósítása 2020-ban befejeződött. A projektet 5 év fenntartási kötelezettség érinti, 2024. december 19-én a 4. fenntartási jelentés beküldésre került.

Az Önkormányzat 2020. április 6-án támogatási kérelmet nyújtott be a TOP keretében meghirdetésre került fenti kódszámú, „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című pályázati felhívásra. A **„SECAP-ok kidolgozása Bács-Kiskun megyében”** című, **TOP-3.2.1-16-BK2-2020-00001** azonosító számú projekt 70.000.000,- Ft vissza nem térítendő támogatásban részesült.

A felhívás szerint támogatási kérelem benyújtására kizárólag konzorciumi formában volt lehetőség, konzorciumvezetőként megyei önkormányzatok szerepelhettek, konzorciumi tagok pedig csak helyi önkormányzatok lehettek. Ennek megfelelően az Önkormányzat, mint konzorciumvezető vett részt a projekt megvalósításában, amely keretében elkészült a konzorciumi partnerek: Baja Város Önkormányzat, Kalocsa Város Önkormányzata, Kiskőrös Város Önkormányzata, Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata, Kiskunhalas Város Önkormányzata, Kiskunmajsa Város Önkormányzata, Lajosmizse Város Önkormányzata és Tiszakécske Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (a továbbiakban: SECAP). A felhívás lehetőséget adott a vármegye területén működő hat Helyi Fejlesztési Stratégiával rendelkező vidékfejlesztési közösségek (a továbbiakban: HACS-ok) SECAP-jainak az elkészítésére is, de mivel ezek a szervezetek nem lehetnek konzorciumi partnerek, ezért a vármegyében található valamennyi HACS-nak az Önkormányzat készítette azt el, ezzel lefedve a vármegye teljes térségét.

A projekt záró szakmai beszámolója 2022. 12. 28-án elfogadásra került.

Az elfogadást követően 2 évente be kell számolni az időközben megvalósult fejlesztésekről, 4 évente felül kell vizsgálni a dokumentumban szereplő üvegházhatásúgáz-kibocsátási leltár tartalmát.

A projekt 2022. szeptember 30-án befejeződött, a záró helyszíni ellenőrzés a támogatásban részt vevő mindegyik konzorciumi tag vonatkozásában 2023. március 8-án eredményesen lezárult.

A projektet 5 év fenntartási kötelezettség érinti, 2024. 05.08-án az első fenntartási jelentés beküldésre került.

5.4. Energetikai fejlesztések

A Közgyűlés 51/2016. (IX.30.) Kgy. határozatával döntött arról, hogy a TOP-3.2.1-15 kódszámú, „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című pályázati felhívásra támogatási kérelmet nyújt be. Az Energiahatékonyság növelése Baja Nemzetiségi Központ épületén című, TOP-3.2.1-15-BK1-2016-00041 azonosító számú pályázat 68.107.480,- Ft vissza nem térítendő támogatásban részesült.

A projekt keretein belül konzorcium formájában az Önkormányzat és a Hivatal együttesen nyújtottak be támogatási kérelmet. A projekt célja az volt, hogy 6500 Baja, Szabadság út 23. szám alatt található Nemzetiségi Központ épületén, (mely az Önkormányzat tulajdonában áll) energetikai felújítás valósuljon meg. Az energetikai korszerűsítés keretein belül központifűtés került kiépítésre kondenzációs gázkazánnal, ezenfelül tetőszigetelés, homlokzatszigetelés, nyílászárók cseréjére és akadálymentesítésre került sor.

A felújítási munkálatok befejeződtek, így 2020. október 16-án került sor a műszaki átadásra. Az átadást követően az ott dolgozó kollégák egy képzésen vettek részt, mely keretein belül bemutatásra került a teljes projekt és a várható energetikai megtakarítás is.

A projekt fizikai befejezése 2020. október 31. napjával zárult.

A projekt megvalósítás befejezésétől számított 5 évig, a támogatás visszafizetésének terhe mellett vállalni kellet, hogy a projekt megfelel a 1303/2013/EU Rendelet 71. cikkében foglaltaknak, a fenntartási időszak alatt az érintett ingatlan funkcióját fenn kell tartani.

A 3. sorszámú Fenntartási Jelentést 2024. 05. 27-én a támogatóhoz benyújtottuk.

6. Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanáccsal kapcsolatos feladatok

A Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanács (a továbbiakban: Térségi Fejlesztési Tanács) Bács-Kiskun, Csongrád és Pest Vármegye Önkormányzatai által életre hívott szervezet. A munkaszervezeti feladatok ellátásával a Bács-Kiskun Vármegyei Önkormányzati Hivatalt bízták meg. A Térségi Fejlesztési Tanács koordinálja az érintett vármegyei önkormányzatoknak és egyéb, a Térségi Fejlesztési Tanács munkájában résztvevő szervezeteknek a Homokhátság vízutánpótlása érdekében végzett tevékenységét.

A Tanács 2024-ben IV. alkalommal hirdette meg a Csatári Bálint szakdolgozat és diplomamunka pályázatot a partner felsőoktatási intézmények hallgatói számára.

A pályázatban részt vevő felsőoktatási intézmények:

- Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Szent István Campus
- Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víz tudományi Kar
- Neumann János Egyetem Kertészeti és Vidékfejlesztési Kar
- Szegedi Tudományegyetem Földrajzi és Földtudományi Intézet

A Csatári Bálint pályázat, amelynek beadási határideje 2024. július 12., péntek volt. Az esemény szerves részét képezte az IV. Csatári Bálint Konferencia, valamint az Éghajlatváltozási Platform szakmai beszélgetés, amelyet 2024. november 13-án tartottak. A rendezvény hozzájárult a klímaváltozáshoz történő hatékony alkalmazkodás lehetőségeinek széles körben való elterjesztéséhez.

A 2024-ben elfogadott Duna-Tisza Közi Homokhátság Területfejlesztési Konceptiója és Programja által megfogalmazott célok, prioritások és fejlesztési elképzelések alapján elkészült a Homokhátság Cselekvési Terv, amely a javasolt beavatkozások a gazdaság fejlesztésén, illetve a tágabban értelmezett ökológiai adottságok javításán keresztül járul hozzá a Homokhátság fejlődéséhez.

A program központjában a vegetációs vízvisszatartás, a földhasználat változtatása és az optimális területhasznosítás ösztönzése áll. A vízviszonyok javítása érdekében emberi beavatkozásokra pozitív hatással bíró intézkedéseket kívánnak végrehajtani.

A javasolt beavatkozások a gazdaság fejlesztésén keresztül, valamint az ökológiai adottságok javításával járulnak hozzá a térség fejlődéséhez. Mivel a Homokhátság különböző részeinek eltérő adottságai és fejlődési potenciálja van, a gazdasági és ökológiai beavatkozások területileg és indokoltságukban szoros összhangban kell, hogy működjenek.

A Homokhátság komplex problémáira átfogó, integrált megközelítéssel kell válaszolni, egy komplex program keretében.

A Cselekvési Terv megvalósítására az Önkormányzat Támogatási Kérelmet nyújtott be a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztériumhoz, a Támogatói Okitart 2024. december 17-én került aláírásra.

7. Kommunikáció és térségmarketing

7.1. Külső kommunikáció és PR

Az Önkormányzat kommunikációs feladatai elsősorban a vármegye fejlesztési céljainak, programjainak és eredményeinek bemutatására, a helyi közösségek tájékoztatására és bevonására, valamint a közösségi összefogás előmozdítására összpontosulnak. A legfontosabb kommunikációs tevékenységeink 2024-ben a következők voltak:

1. Információszolgáltatás a vármegye lakosainak

- **Tájékoztatás a vármegyei fejlesztésekről és projektekről:** Az Önkormányzat rendszeresen tájékoztatja a lakosságot a tervezett és megvalósított fejlesztésekről, például infrastrukturális beruházásokról, energetikai fejlesztésekről, turisztikai projektekről. Ezek között megjelentek az Önkormányzat saját projektjeiről szóló tartalmak is
- **Közérdekű információk megosztása:** A helyi lakosságot érintő fontos döntésekről, eseményekről és lehetőségekről való tájékoztatás (pl. pályázatok, támogatások, rendezvények).
- **Bács-Megyeháza:** A Bács-Megyeháza újság 176 000 példányban jutott el a vármegye lakosaihoz 2024-ben. Az újság 12 oldalon, 179 cikkel számolt be a fejlesztésekről, kulturális és közösségi eseményekről.

2. Közösségépítés

- **Helyi közösségek bevonása:** Az Önkormányzat célja, hogy a lakosságot és civil szervezeteket aktívan bevonja a döntéshozatalba és a fejlesztési folyamatokba, ezért több alkalommal kértük véleményüket például pályázatok előkészítése kapcsán, de véleményük figyelembe vétele érdekében munkacsoportot működtetünk többek között a felzárkózás, gazdaságfejlesztés, klímavédelem témakörében.
- **Hagyományok és identitás erősítése:** Kiemelten foglalkoztunk 2024-ben is a helyi közösségek kulturális értékeinek megőrzésével és népszerűsítésével. A közelgő „100xszép” kiadvány 100 vármegyei értéket mutat be cikkekkel és fotókkal, valamint QR-kódos videós tartalmakkal, amelyek modern és interaktív élményt kínálnak. A kiadvány nyomdai előkészítése 2024 januárjában indult, megjelenése 2025 őszére várható.

3. Promóció és PR

- **Turisztikai értékek népszerűsítése:** A vármegye turisztikai látnivalóinak, természeti és kulturális értékeinek bemutatása különféle platformokon zajlott.

- **Rendezvények népszerűsítése:** Helyi és térségi események kommunikációjában, mint például fesztiválok, konferenciák, kulturális rendezvények vettünk részt.
- **Térségmarketing:** Az Önkormányzat részt vett a vármegye és a települési marketingjében. A marketingstratégiák elkészítésén túl azok végrehajtásába is bekapcsolódtunk. Saját nyomdai és grafikai kapacitásokkal rendelkezik, amelyek révén egyedi arculattervezés és grafikai előkészítés valósul meg. Digitális nyomdagépek, promóciós eszközgyártó gépek és hímzőgépek támogatják a munkát, ennek köszönhetően több ezer promóciós eszköz készült el, jelentős költségmegtakarítást biztosítva.

4. Digitális jelenlét

- **Közösségi média kezelése:** Az Önkormányzat aktívan használja a digitális platformokat, hogy gyorsan és hatékonyan elérje a lakosságot. A digitális kommunikáció terén a Bács-Kiskun Facebook oldal kiemelkedő eredményeket ért el a 2024-es évben: a követők száma meghaladta a 35 000-et, 2024-ben 6 177 új követő csatlakozott. Az oldal tartalma 7,3 millió felhasználót ért el, 158 saját gyártású videóval, amely összesen 1238 napnyi lejátszási időt eredményezett.
- **Weboldal:** A bacskiskun.hu vármegyei online platform havi szinten több tízezer látogatót vonzott, modern, mobilbarát felületével gyors és egyszerű információkeresést biztosítva. Az oldal évente több száz friss hírt, eseményt és közleményt tesz közzé, szoros integrációval a Facebook oldal és az offline kiadványok, például a „100xszép” és a Bács-Megyeháza újság tartalmaival.
- **Interaktív tartalmak:** Vizualizációk, videók és egyéb digitális anyagok alkalmazásával törekedtünk a kommunikáció hatékonyságának növelésére, amelyeket saját teljesítésben állítottunk elő.

5. Partnerségi kommunikáció

- **Kapcsolattartás más önkormányzatokkal és szervezetekkel:** Együttműködés keretében megosztjuk a legjobb gyakorlatainkat a települési önkormányzatokkal és biztosítjuk erőforrásaink közös használatát.

6. Fenntarthatósági és klímavédelmi kommunikáció

- **Lakossági szemléletformálás:** Környezettudatos életmód és energiahatékonysági megoldások népszerűsítésére törekedtünk tartalmainkban.
- **Vállalkozási tevékenység:** A TOP és TOP Plusz pályázatok keretében elláttuk a kedvezményezettek szemléletformálási feladatait az energiahatékonysági pályázataikban. Ez a tevékenység kb. 15 millió forintos árbevételt eredményezett.

Az Önkormányzat átfogó kommunikációs tevékenysége révén igyekszik biztosítani a lakosság tájékozottságát, valamint előmozdítani a közösségi részvételt és a térség fejlődését.

7.2. Vármegyei értékek

2024 májusában benyújtásra került az Agrárminisztérium HUNG2024 kódszámú, „A nemzeti értékek és hungarikumok gyűjtésének, népszerűsítésének, megismertetésének, megőrzésének és gondozásának támogatása” című felhívására vonatkozó támogatási kérelmünk. A pályázat pozitív elbírálásban részesült, az elfogadó nyilatkozat kiállításra került, és megkezdődtek a megvalósítás előkészítési folyamatai.

A projekt keretében 2025 első felében egy háromfordulós vetélkedő kerül megrendezésre, amelynek célja a magyar kultúra és Bács-Kiskun vármegye értékeinek széles körű megismertetése az általános iskolás és középiskolás korosztály körében. A versenyre való jelentkezés 2024 decemberében lezárult, és összesen 19 vármegyei csapat regisztrált. A projekt előkészítési szakasza a terveknek megfelelően halad, biztosítva a vetélkedő sikeres lebonyolításának feltételeit.

7.3. Vármegye Bora Program

A Bács-Kiskun Vármegye Bora borversenyt 2024-ben Nemesnádudvaron rendeztük meg, a Bor Bagoly Présházban. Az elismert szakemberekből álló zsűri a Kunsági és a Hajós-Bajai borvidékek aranyérmes tétellei közül választotta ki a vármegye borát fehér, rosé és vörös kategóriában. 19 borászat 32 tetele került idén a „döntőbe”, emellett odaítélték a „Bács-Kiskun Vármegye Feltörekvő Borásza 2024” díjat is.

A 2024-es év nyertesei:

- **Bács-Kiskun Vármegye Fehérbora 2024:** NEKTÁR, Szemerey Pince – Császártöltés – Hajós-Bajai borvidék;
- **Bács-Kiskun Vármegye Rozébora 2024:** KÉKFRANKOS ROSÉ, Umenhoffer Pince – Hajós – Hajós-Bajai borvidék
- **Bács-Kiskun Vármegye Vörösbora 2024:** CABERNET FRANC SELECTION, Frittmann Testvérek Kft. – Kunsági borvidék
- **Bács-Kiskun Vármegye Feltörekvő Borásza 2024:** EIFERT JÁNOS – SOLTVADKERT - Kunsági-borvidék

7.4. Vármegye Kenyere Program

A vármegyei összetartozás jelképéül az Önkormányzat szervezésében 2019-ben készült el az első „megye kenyere”, amelyet azóta évről-évre elkészítünk. 2024-ben a vármegye 45 települése támogatta búza felajánlásával a kenyér megsütését, így a térség együttműködésével készült el a „vármegye kenyere”. A hagyományos rendezvénynek ezúttal a bajai

Halászlati Mini Skanzen adott otthont. A vármegye kenyéréhez összeadott búzát is részben itt, az ország egyetlen működő hajómalmában, részben pedig az izsáki Eleven Porta családi ökotudományban őrölték meg hideg malomköves technológiával. Az ünnepélyes liszt összeöntést követően a közönség figyelemmel kísérhette a kenyerek dagasztását, kemencés sütését, sőt, be is kapcsolódhattak a műveletekbe.

A vármegyei „Boldog Lisztből” a kiskunmajsai Boldog Kenyér pékségben készültek vadkovászos kenyerek, melyeket az ünnepség helyszínén is meg lehetett kóstolni. A kisült kenyerek megszentelését követően Baja város vette át az Önkormányzat által újjá indított vándorzászlót, illetve azt az emlékszászlót is, amelyre a búzát adományozó települések szalagját tűzték fel.

7.5. Szobonya Emléknep

Az Önkormányzat 2024-ben is megtartotta a dr. Szobonya Zoltán Vármegyei Emléknepet, melynek keretében 17 kitüntetett, illetve hozzátartozója részére elismerő oklevelek átadása. Az ünnepélyes megemlékezéssel az Önkormányzat az 1945 és 1961 közötti időszak, az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseinek és áldozatainak kívánt méltó emléket állítani.

7.6. Ünnepi Közgyűlés

2024. augusztus 31-én a szabadszállási Nagyvendéglőben megrendezett ünnepi közgyűlés keretében adtuk át Bács-Kiskun kitüntető díjait. A legmagasabb kitüntetést, a Bács-Kiskun Vármegyéért díjat ezúttal Bergmann János címzetes apát vehette át. További 13 kategóriában 32 elismerést osztottunk ki. E nívós elismeréseket azok a személyek és közösségek kapták, akik vagy amelyek kiemelkedően eredményes teljesítményükkel szolgálták Bács-Kiskun vármegye érdekét és javát.

7.7. Kötelező kommunikáció

A vármegyei települési önkormányzatok részéről igény merült fel, hogy a TOP, valamint TOP Plusz keretében elnyert pályázataik kötelezően biztosítandó nyilvánossága kapcsán nyújtson segítséget az Önkormányzat. 2024-ben újabb 14 TOP Plusz-os kötelező kommunikációs feladatok ellátására vonatkozó megállapodást kötöttünk.

8. Bács-Kiskun, jó itt lenni!

A Közgyűlése a 49/2023. (XI.24.) számú határozatával arról döntött, hogy támogatási kérelmet nyújt be a TOP Plusz keretében kiírásra került TOP-Plusz-3.1.3-23 kódszámú, „Helyi humán fejlesztések” című

felhívásra, melynek fő célkitűzése a vármegye társadalmi és közösségi fejlődése, kiemelten a hátrányos helyzetű csoportok – a nők, a mélyszegénységben élők, a tanyán élők, a romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek - felzárkóztatása és az esélyegyenlőség elősegítésének érdekében.

Az Önkormányzat, konzorciumban a Bács-Kiskun Megyei Szabadidősport Szövetséggel és a FŐNIX Kulturális és Ifjúsági Egyesülettel, 2024. február 15. napján támogatási kérelmét benyújtotta. A Magyar Államkincstár Bács-Kiskun Vármegyei Igazgatóságának vezetője 2024. szeptember 12. napján az IKT-2024-603-I1-00000194/0000007 iktatószámú levelében a támogatási kérelmet 1.124.004.976 Ft összegű vissza nem térítendő Európai Unió támogatásra érdemesnek ítélte.

A TOP_PLUSZ-3.1.3-23-BK2-2024-00001 kódszámú, „Bács-Kiskun, jó itt lenni!” című projekt (a továbbiakban: Projekt) támogatási szerződéskötése, valamint a projekt megvalósítása megkezdődött.

2024. december 13-án a Megyeházán sor került a Projekt ünnepélyes nyitórendezvényére, melyen elsősorban a vármegye településeinek önkormányzati képviselői, a civil és szakmai szervezetek képviselői, valamint a hátrányos helyzetű csoportok segítségével érdekelt szakemberek és intézmények vezetői vettek részt.

A nyitórendezvényt követően megalakult a Bács-Kiskun Vármegyei Felzárkózási Fórum 59 taggal, melynek célja az összefogás erejének kiaknázása, hogy közös gondolkodással és cselekvéssel csökkentsék a vármegyei hátrányokat és esélyteremtő megoldásokat dolgozzanak ki. A Fórum tagjai nem csupán információt osztanak meg, hanem új együttműködések és szolgáltatásokat hoznak létre, miközben konkrét javaslatokat készítenek a szolgáltatáshiányok orvoslására. A közös munkát együttműködési megállapodással foglalták keretbe a Fórum tagjai.

A konzorciumi partnerekkel az induló egyeztetések megtörténtek. A Projekt során tervezett 11 tevékenységcsoportba sorolt, összesen 39 feladat megvalósítása várható, melyek fizikai lezárásának határideje előreláthatólag 2027. április 30.

9. Nemzetközi ügyek

Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata részt vett a Petőfi Székelyföldön rendezvényen 2024. márciusában a nemzetközi kapcsolatok fejlesztése, a magyar-székely együttműködések ápolása és Bács-Kiskun vármegye népszerűsítése érdekében. A rendezvény alkalmából Csíkszeredán és

Sepsiszentgyörgyön általános iskolás gyerekek megismerkedtek a LEGO élményépítéssel és a VR szemüveg által bemutatott vizuális világgal.

2024-ben is meghívást kaptunk német testvérmegyénktől, Schwarzwald-Baar járástól, a Villingen-Schwenningen városában megrendezésre kerülő Südwest Messe vásárra. Bács-Kiskun vármegye delegációja Müller István vezetésével vett részt a térség legnagyobb vásárán május 28. és május 31. között.

Bács-Kiskun vármegye és Hargita Megye Tanácsa 2024. szeptember 16-án ünnepelte a közös együttműködési megállapodás aláírásának 30. évfordulóját. Bács-Kiskun vármegye delegációja a partnerségi évforduló alkalmából szeptember 12-16. között kilátogatott Hargita Megyébe, ahol hivatalos ünnepi műsor keretében tekintett vissza az utóbbi 30. év hatékony együttműködésének köszönhetően elért közös célokra és tett javaslatokat a jövőben megvalósítani kívánt tervekre.

A 2024. évi Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. által meghirdetett, a testvérmegyei kapcsolatokat ápoló és fejlesztő pályázati kiírásra – szem előtt tartva a két megye (Bács-Kiskun, Hargita) közötti együttműködési megállapodás 2024-ben immáron 30. évfordulóját ünnepli - benyújtott pályázat célja a két térség közös kultúrájának és kapcsolatának ápolása, egymás értékeinek megismerése Petőfi Sándor személyén keresztül és közös együttműködés új irányainak kijelölése. Pályázatunkat a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága támogatásra javasolta, és a Bethlen Gábor Alap felett rendelkező Bizottság azt pozitívan bírálta el. A pályázat megvalósításának futamideje 2024. 03.15-2025.03.14. és a vissza nem térítendő támogatás összege 2 millió Ft.

Döntés született arról, hogy a DKMT Regionális Együttműködés soros elnöke a következő egy évben is az Arad Megyei Tanács lesz.

2024. május 25-én pedig sor került a Kübekháza – Óbéd – Rábé közötti hármashatár (Triplex Confinium) megnyitására.

Az Interreg-IPA Magyarország-Szerbia Határon Átnyúló Együttműködési Program kereteiben megvalósult "Duna borút létrehozatala és pozicionálása turisztikai és kulturális márkaként a határmenti régióban" (Danube Wine Route) című HUSRB/1602/31/0209 azonosítószámú projekt 3. fenntartási beszámolója 2024. március 25-én benyújtásra majd 2024. július 9-én jóváhagyásra került.

Az Interreg VI-A IPA Magyarország-Szerbia Program 3. monitoring bizottsági ülésére 2024. február 27-én került sor. Az ülést megelőzően magyar oldali egyeztetés 2024. február 20-án online formában valósult meg.

2024 márciusában 57 darab kis- és közepes projekt pályázatot hagytak jóvá finanszírozásra.

6. írásbeli eljárás: LSP határidő meghosszabbítás: újra megnyílik az 1. pályázati felhívás nagyszabású (LSP) projektekre, az LSP pályázatok benyújtásának aktualizált határideje 2024. április 29 az egyenlő bánásmód biztosítása érdekében.

7. írásbeli eljárás: a kiadások elszámolhatóságának frissítése valósult meg– az I. Pályázati Felhívás (minden szabású projektre) és a Stratégiai fontosságú működés (OSI) megvalósításához – csatolt dokumentumként pályamódosításokkal.

- Ezek a módosítások lehetővé teszik a program beszerzési szabályainak aktualizálását, különösen a programunkon belüli magyar partnereket érintve, hiszen ezentúl az ellenőrző hatósággal történt egyeztetést követően bevezetik a nemzeti beszerzési szabályok alkalmazását a magyar partnerek számára. Ezen túlmenően bizonyos programbeszerzési szabályok aktualizálására/tisztázására is sor került.

8. írásbeli eljárás: a kiadások támogathatóságának frissítése valósult meg a következőképpen:

- a számla tartalmának további egyszerűsítése a kettős finanszírozás kockázatának csökkentése érdekében;
- az ÁFA-ra vonatkozó magyar sajátosságok hozzáadódnak a magyar jogszabályok alapján;
- tétel a külső szakértelem és szolgáltatás keretein belül támogathatónak minősül (az előkészítő szakaszban lévő beruházásokkal kapcsolatos tanulmányok tekintetében);
- az időszakos személyzeti jelentésre való hivatkozás további pontosításra kerül.

9. írásbeli eljárás: a nagyszabású projektek értékelési folyamata valósult meg, mely eredményeként: HUSRB/23L/21/004- SAGITTA, HUSRB/23L/11/003- JERICO és HUSRB/23L/22/001- SharingValues projektek feltételekkel való jóváhagyása megtörtént, így a 9. írásbeli eljárás részben lezárásra került. 20/2024 (04.11.) határozat alapján HUSRB/23L/22/005- Make River Tisa Great Again vezető pályázóját felkéri, hogy nyújtson be új, teljes jelentkezési űrlapot új határidővel, mely 2025. január 31.

2024. decemberében a Monitoring Bizottságba delegált tagok személye módosult, az új delegált tag Dr. Mák Kornél és a delegált póttag dr. Végh Kata.

10. Társadalmi kapcsolatok

Még 2015-ben 7 egyházzal (Hetednap Adventista Egyház, Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége Közép-Magyarországi Területi Csoportja, Bács-Kiskun Evangélikus Egyházmegye Esperesi Hivatala, Magyar Pünkösdi Egyház Keceli Gyülekezete, Bács-Kiskunsági Református Egyházmegye

Esperesi Hivatala, Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye, Kecskeméti Görögkatolikus Parókia) kötöttünk együttműködési megállapodást azért, hogy közösen munkálkodjunk Bács-Kiskun vármegye gazdasági, társadalmi, természeti és épített környezetének továbbfejlesztése érdekében, valamint rendszeres – évenkénti - egyeztetéseket tartunk a TOP források hatékony felhasználása, a TOP Plusz projektek előkészítése érdekében.

11. Területi monitoring értékelések

A monitoring értékelés adatait az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer T-MER és Vármegyei tervezés modulja biztosította. Az elemzésben a 2016-2023. évekre vonatkozó adatokat vizsgáltuk Bács-Kiskun vármegye esetében. A 2024. évi statisztikák nem állnak rendelkezésre a TEIR-ben.

11.1. Társadalmi folyamatok

Az 2. számú táblázatban szereplő adatokat használtuk fel, hogy megértsük a demográfiai változásokat Bács-Kiskun vármegyében az elmúlt évek során.

2. táblázat: Bács-Kiskun vármegye demográfia adatai (2016-2023)

Népesség	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
65 év feletti népesség, 100 fő 0-14 éves korú népesség (fő)	131,84	133,09	134,78	138,38	140,36	141,37	142,67	144,67
Állandó népesség (dec. 31) (fő)	526071	523793	521852	519638	517868	514630	512280	509919
Állandó népességből a 0-14 évesek aránya (százalék)	14	14,1	14,2	14,2	14,4	14,5	14,5	14,5
Állandó népességből a 65-x évesek aránya (százalék)	18,5	18,7	19,1	19,7	20,2	20,5	20,7	21
Belföldi vándorlási egyenleg, ezer lakosra (ezrelék)	-1,32	-1,77	-2,2	-1,15	0,79	0,3	0,3	-0,61
Cigány (romani, beás) nemzetiséghez tartozó népesség aránya (százalék)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1,7	n.a.
Élveszületés, 1000 lakosra (fő)	9,32	9,49	9,59	9,16	9,84	9,54	9,15	8,99
Halálozás, 1000 lakosra (fő)	13,64	14,27	13,87	13,92	15,22	17,41	15,15	14,19
Hazai nemzetiséghez tartozó népesség aránya (cigányok nélkül) (százalék)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	3,1	n.a.
Lakónépesség (dec. 31.) (fő)	506266	503788	501836	500040	497956	495675	494563	491632
Népsűrűség (fő/km ²)	59,95	59,66	59,42	59,21	58,97	58,7	58,56	58,22
Születéskor várható élettartam; férfiak (év)	72,17	71,37	72,2	72,78	71,8	70,4	71,7	n.a.
Születéskor várható élettartam; nők (év)	78,59	78,93	79,45	79,46	78,3	77	78,6	n.a.

Természetes szaporodás, fogyás (ezrelék)	-4,32	-4,78	-4,28	-4,76	-5,38	-7,87	-5,99	-5,2
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	------

- A 65 év feletti korosztály aránya folyamatosan emelkedett (2016-ban 18,5%, 2023-ra 21%).
- Az állandó népesség száma évről évre csökkent.
- Ezzel szemben a 0–14 évesek aránya stagnált, enyhe növekedéssel (14%-ról 14,5%-ra).
- A belföldi vándorlási egyenleg mutatója 2023-ra ismét negatív értéket vett fel.
- A cigány nemzetiséghez tartozó népesség aránya 2022-ben 1,66%, míg rajtuk kívül további 3,06 % vallotta magát valamelyik nemzetiséghez tartozó kisebbségnek.
- Az élveszületések száma változó, 2020-ban volt a legmagasabb 9,84, míg 2023-ban a legalacsonyabb 8,99 1.000 főre vetítve.
- A halálozási ráta szintén változó, 2021-ben volt a legmagasabb 17,41, míg 2016-ban a legalacsonyabb 13,64 fő ezer főre vetítve.
- A lakónépesség (életvitelszerűen Magyarországon élők) folyamatosan csökkent, 2016-ban 506,266 fő volt, míg 2023-ban 491,632 főre csökkent.
- A fentiekkel összhangban a népsűrűség (fő/km²) is csökkenő tendenciát mutat.
- A születéskor várható élettartamra vonatkozó adatok csak 2022-ig érhetők el, ahol a várható élettartam 71,7 év férfiak esetében, míg a nők esetében 78,6 év.
- A természetes szaporodás, fogyás rátája változó, 2021-ben volt a legmagasabb -7,87, míg 2016-ban a legalacsonyabb -4.32.

A negatív természetes népességváltozásnak több következménye is lehet a jövőben a vármegyére nézve:

1. **Öregedő népesség:** A halálozások számának a születések számát meghaladása azt jelenti, hogy a népesség öregszik. Ez növelheti a függőségi arányt, ahol kevesebb munkaképes korú ember áll rendelkezésre az egyre növekvő idős népesség támogatására. Ez megterhelheti a közszolgáltatásokat, mint az egészségügy és a nyugdíjak.
2. **Munkaerőhiány:** A csökkenő népesség, különösen a munkaképes korúak körében, munkaerőhiányhoz vezethet. Ez befolyásolhatja a helyi vállalkozásokat és a gazdaságot, potenciálisan csökkentve a termelékenységet és a gazdasági növekedést.
3. **Gazdasági hatások:** A zsugorodó népesség befolyásolhatja a régió gazdasági életképességét. Kevesebb emberrel csökkenhet a fogyasztói kiadás, ami érintheti a helyi vállalkozásokat és gazdasági tevékenységek visszaeséséhez vezethet.
4. **Szociális és egészségügyi szolgáltatásokra nehezedő nyomás:** Az idősebb korosztály arányának növekedésével nőhet az egészségügyi szolgáltatásokra, az asszisztált életsre és más támogató szolgáltatásokra irányuló igény, ami megterhelheti az egészségügyi és szociális szolgáltatási rendszereket.

5. **Urbanizációs trendek:** A negatív népességnövekedés bizonyos területeken fokozhatja az urbanizációt, ahogy az emberek jobb lehetőségek után városokba költöznek. Ez elnéptelenedéshez vezethet a vidéki területeken, érintve az agrárszektor és a vidéki gazdaságokat.
6. **Politikai kihívások:** A kormányzatoknak szükségessé válhat a csökkenő népesség következményeinek kezelésére irányuló politikák módosítása. Ez magában foglalhatja a termékenységi ráta növelésére, bevándorlók vonzására vagy a szociális szolgáltatások az öregedő népesség igényeihez való alkalmazására irányuló kezdeményezéseket.

Ezek a következmények rávilágítanak a stratégiai tervezés és politikai beavatkozások szükségességére a népességcsökkenés potenciálisan negatív hatásainak mérséklése érdekében a vármegye társadalmi, gazdasági és demográfiai stabilitásának megőrzése céljából.

11.2. Iskolai végzettség

A 3. számú táblázatban szereplő adatokat használtuk fel, hogy megvizsgáljuk a képzéssel kapcsolatos változásokat Bács-Kiskun vármegyében az elmúlt évek során.

3. táblázat: Iskolai végzettségre vonatkozó adatok Bács-Kiskun vármegyében 2016-2022 között

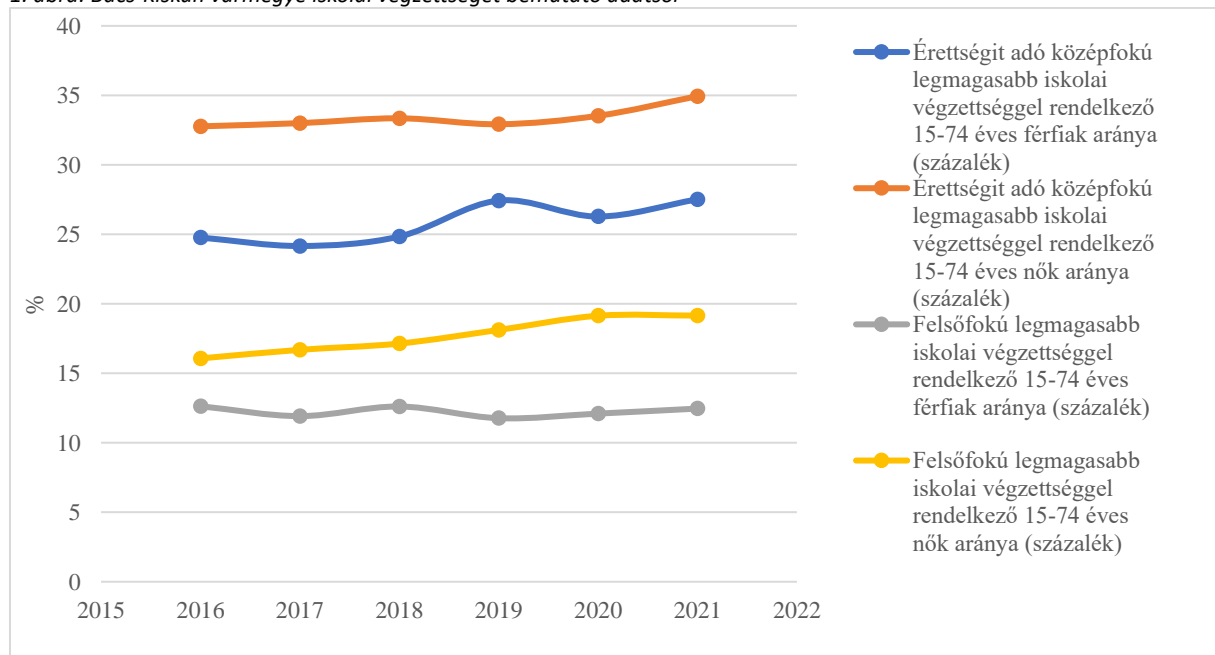
Oktatás	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Általános iskola első évfolyamát el nem végző, 10-X éves népesség, a megfelelő korú népesség arányában (százalék)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel rendelkező, 25-X éves népesség, a megfelelő korú népesség arányában (százalék)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Érettségit adó középfokú legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkező 15-74 éves férfiak aránya (százalék)	24,77	24,16	24,84	27,43	26,28	27,52	n.a.	n.a.
Érettségit adó középfokú legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkező 15-74 éves nők aránya (százalék)	32,77	33	33,35	32,92	33,53	34,94	n.a.	n.a.
Felsőfokú legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkező 15-74 éves férfiak aránya (százalék)	12,63	11,92	12,61	11,77	12,1	12,46	n.a.	n.a.
Felsőfokú legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkező 15-74 éves nők aránya (százalék)	16,07	16,69	17,14	18,12	19,14	19,15	n.a.	n.a.
Legalább érettségizett, 18-X éves népesség, a megfelelő korú népesség arányában (százalék)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

A fenti statisztikai adatok alapján a következő megállapítások vonhatók le:

- Az általános iskola első évfolyamát el nem végzőkről nem áll rendelkezésre adat, ugyanúgy az egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel rendelkezőkről, vagy legalább érettségizettekről sem.
- Az érettségit adó középfokú legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkező 15-74 éves férfiak és nők aránya is nőtt a 2016-2022 között vizsgált időszakban.
- Az érettségit adó középfokú legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya nők körében magasabb.
- Ugyanezek a megállapítások tehetők a felsőfokú legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezőkről is.

Az adatok hiányosságai miatt korlátozottak az elemzési lehetőségek, de a trend jól látszik az 1. számú ábrán: az iskolai végzettséggel rendelkezők aránya lassan, de növekszik, valamint valamennyi képesítés esetén körülbelül 7 százalékkal magasabb a nők aránya.

1. ábra: Bács-Kiskun vármegye iskolai végzettségét bemutató adatsor

A képzéssel rendelkezők számának emelkedésének több következménye is lehet a jövőben Bács-Kiskun vármegyére nézve:

1. **Iskolai végzettség és foglalkoztathatóság:** Az érettségivel rendelkezők arányának emelkedése arra utalhat, hogy a munkaerőpiac egyre inkább előnyben részesíti a középfokú végzettséggel rendelkezőket. Ez a trend arra enged következtetni, hogy az érettségizettek számára könnyebbé válik az elhelyezkedés a munkaerőpiacon.
2. **Nemek közti különbségek:** Az adatok alapján a nők körében magasabb az érettségizettek aránya, mind a középfokú, mind a felsőfokú végzettséget illetően. Ez kedvezően befolyásolhatja a nők foglalkoztathatóságát és társadalmi mobilitását.

3. **Hiányzó adatok hatása:** Az általános iskola el nem végzőiről és az egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel rendelkezőkről nem áll rendelkezésre adat. Ennek hiánya korlátozza az elemzési lehetőségeket és teljes képet festeni a munkaerőpiac helyzetéről. Hiányoznak azok az információk, amelyek lehetővé tennék az oktatási rendszer hatékonyságának és a végzettségek relevanciájának értékelését a munkaerőpiaci sikeresség szempontjából.

Az oktatás és a munkaerőpiac között szoros összefüggés van, és az oktatási rendszer változásai jelentős hatással lehetnek a munkaerőpiaci trendekre és a társadalmi mobilitásra. A nők magasabb végzettsége és a középfokú végzettséggel rendelkezők arányának növekedése pozitív jelek lehetnek a foglalkoztatás és a gazdasági fejlődés szempontjából.

11.3. Munkanélküliség és foglalkoztatás

A 4. számú táblázatban szereplő adatokat használtuk fel, hogy megvizsgáljuk Bács-Kiskun vármegye munkanélküliségi helyzetét.

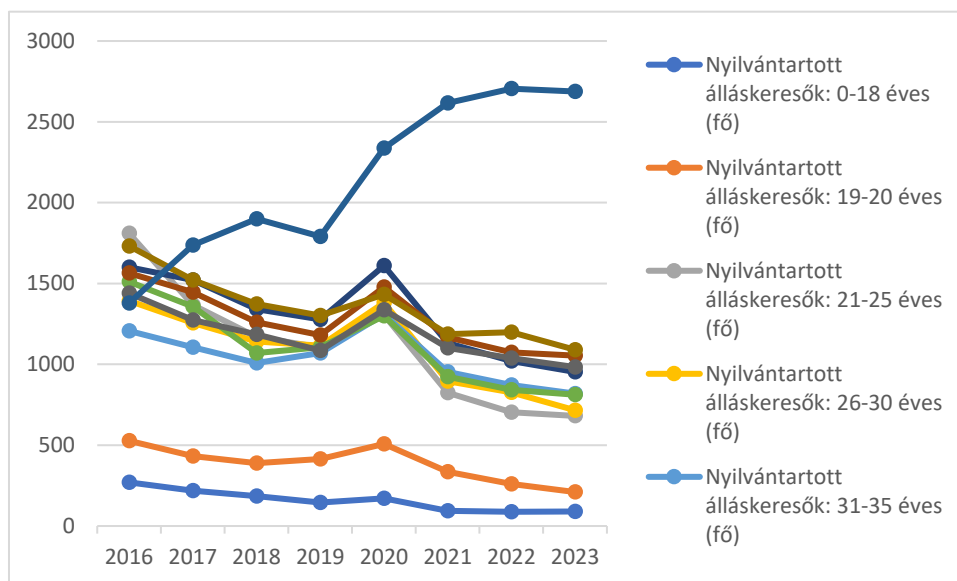
4. táblázat: Bács-Kiskun vármegye foglalkoztatási helyzete 2016-2023

Foglalkoztatás	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya (százalék)	49,1	49,18	45,32	43,73	52,36	54,81	50,74	50,09
180 napon túli nyilvántartott álláskeresők összesen (fő)	7086	6511	5448	5068	7418	6155	5393	5057
25 év alatti nyilvántartott álláskeresők aránya (százalék)	18,1	15,3	14,5	14,4	14	11,2	9,9	9,7
45 év feletti nyilvántartott álláskeresők aránya (százalék)	42,4	45,2	47,6	46,2	46,5	54,1	56,6	57,6
Általános iskola 8 osztályánál kevesebb végzettséggel rendelkező nyilvántartott álláskeresők (fő)	817	794	712	601	629	514	488	433
Általános iskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők (fő)	5085	4865	4265	4065	4536	3710	3484	3244
Egyetemi végzettségű nyilvántartott álláskeresők (fő)	232	186	186	223	302	217	251	251
Foglalkoztatási ráta (15-64 évesek) (százalék)	65,8	68,3	69,5	70,2	68,5	72,85	n.a.	n.a.
Foglalkoztatási ráta (15-74 évesek) (százalék)	57,3	58,7	59,8	60,5	59,1	62,8	n.a.	n.a.
Foglalkoztatott; Ipar, építőipar (TEÁOR08: B+C+D+E+F)(15-74 évesek) (fő)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	86148	n.a.	n.a.
Foglalkoztatott; Mezőgazdaság, vad- és erdőgazdálkodás, halászat (TEÁOR08: A)(15-74 évesek)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	25440	n.a.	n.a.
Foglalkoztatott; Szolgáltatások (TEÁOR08: G_U)(15-74 évesek) (fő)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	125719	n.a.	n.a.
Főiskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők (fő)	451	403	379	407	519	428	414	395
Magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (százalék)	16,8	16,8	16,9	17	17,7	21	21,3	21,4
Nyilvántartott álláskeresők összesen (fő)	14432	13239	12022	11589	14167	11230	10628	10095
Nyilvántartott álláskeresők: 0-18 éves (fő)	270	219	184	145	170	94	88	89

Nyilvántartott álláskeresők: 19-20 éves (fő)	527	433	389	415	507	336	260	210
Nyilvántartott álláskeresők: 21-25 éves (fő)	1810	1367	1169	1106	1306	825	704	681
Nyilvántartott álláskeresők: 26-30 éves (fő)	1393	1256	1142	1115	1381	895	827	716
Nyilvántartott álláskeresők: 31-35 éves (fő)	1206	1105	1009	1069	1309	954	871	819
Nyilvántartott álláskeresők: 36-40 éves (fő)	1511	1358	1070	1105	1300	923	843	812
Nyilvántartott álláskeresők: 41-45 éves (fő)	1600	1522	1342	1277	1610	1132	1020	953
Nyilvántartott álláskeresők: 46-50 éves (fő)	1564	1447	1261	1180	1477	1167	1073	1054
Nyilvántartott álláskeresők: 51-55 éves (fő)	1440	1273	1184	1085	1337	1101	1039	983
Nyilvántartott álláskeresők: 56-60 éves (fő)	1732	1522	1372	1301	1432	1186	1198	1090
Nyilvántartott álláskeresők: 61-X éves (fő)	1379	1737	1900	1791	2338	2617	2705	2688
Részmunkaidőben foglalkoztatottak aránya (százalék)	8	6,9	5,3	5	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Szakiskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők (fő)	293	240	237	198	242	205	218	180
Szakközépiskolai, technikumi, gimnáziumi végzettségű nyilvántartott álláskeresők (fő)	3572	3086	3013	2994	3901	2987	2805	2658
Szaktanácsadói végzettségű nyilvántartott álláskeresők (fő)	3982	3665	3230	3067	3981	3131	2933	2899

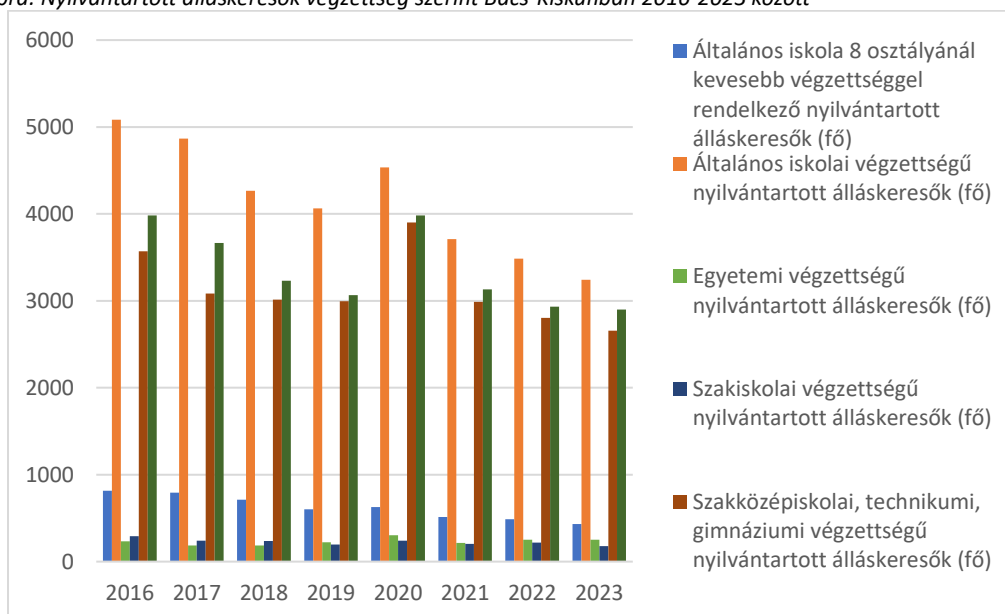
- A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők arányra 2016-2022 között változó volt.
- A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya 50,09% volt 2023-ban, ez enyhe csökkenést mutat a 2022-es 50,74%-hoz képest.
- 2023-ban a 180 napon túl nyilvántartott álláskeresők létszáma 5057 fő volt. Ez csökkenést mutat a korábbi évekhez képest.
- A 25 év alatti nyilvántartott álláskeresők aránya folyamatosan csökken a vizsgálat időszakban. 8 év alatt arányuk felére esett vissza 9,7 %-ra.
- A 45 év feletti nyilvántartott álláskeresők aránya ellentétes tendenciát mutat a 25 év alatti nyilvántartott álláskeresőkével, az évek során folyamatosan emelkedett arányuk, a legmagasabb érték 2023-ban volt 57,6 %-kal.
- A nyilvántartott álláskeresők száma a vizsgálat időszakban összességében csökkent. A 2. számú ábra alapján csökkenő tendencia szinte minden generációra érvényes, kivéve a 61 év feletti nyilvántartott álláskeresőket, akiknek száma megduplázódott 2023-ra.

2. ábra: Nyilvántartott álláskeresők száma Bács-Kiskunban 2016-2023 között korosztály szerint

- Az iskolai végzettséget tekintve a 3. számú ábra alapján megállapítható, hogy az általános iskola 8 osztályánál kevesebb végzettséggel, az általános iskolai, szakiskolai, szakközépiskolai, technikai és szakmunkás végzettségű nyilvántartott álláskeresők száma csökkenő tendenciát mutat 2016-tól. Nagyon fontos azonban, hogy az egyetemi végzettségű nyilvántartott álláskeresők száma növekszik, a 8 év alatt 8 százalékkal emelkedett.

3. ábra: Nyilvántartott álláskeresők végzettség szerint Bács-Kiskunban 2016-2023 között

A munkanélküliségi és foglalkoztatási eredmények alapján több következtetés is levonható a vármegyére nézve:

1. **Hosszú távú munkanélküliség:** Habár a hosszú távú álláskereső arányának és számának enyhe csökkenése pozitív tendenciát mutathat, ugyanakkor az 50%-os arány továbbra is magas, ami azt jelzi, hogy a hosszú távú munkanélküliség továbbra is komoly kihívás.
2. **Fiatalok foglalkoztatása:** A 25 év alatti nyilvántartott álláskereső aránya csökkenő tendenciát mutat, ami pozitív fejlemény a fiatalok foglalkoztatásában. Ez azzal is együtt jár, hogy a foglalkoztatási ráta emelkedik.
3. **Idősebb korosztályok munkanélkülisége:** A 45 év feletti nyilvántartott álláskereső aránya folyamatosan növekedett az évek során. Ez arra utalhat, hogy az idősebb munkavállalók számára nehéz visszatérni/megmaradni a munkaerőpiacra vagy megtalálni a megfelelő munkát.
4. **Általános iskolai és egyetemi végzettségűek:** Az alacsonyabb iskolai végzettségűek munkanélküliségi aránya csökken, ami pozitív fejlemény a képzettséget nem igénylő munkák területén. Ugyanakkor az egyetemi végzettségűek munkanélkülisége növekszik, ami felveti a kérdést a diplomák relevanciájáról és a munkaerőpiac igényeinek megfelelésről.
5. **COVID hatások:** A COVID-19 járvány jelentős hatással volt a munkaerőpiacra, amelyet az álláskereső számában mutatkozó változások tükröznek. 2020-ban a munkanélküliség emelkedett, ami valószínűleg a járvány okozta gazdasági leállásoknak és elbocsátásoknak volt köszönhető.

Ezek az adatok fontos betekintést nyújtanak a vármegye foglalkoztatási helyzetébe, különösen a hosszabb ideje állást kereső idősebb korosztály és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők foglalkoztatottsági helyzetét illetően vet fel új kérdéseket. A megoldás összehangolt megközelítést igényel a kormányzati szervek, az oktatási intézmények és a magán szektor között, hogy hatékonyan támogassák a magasabb végzettségűek és az idősebb korosztály elhelyezkedését a munkaerőpiacon.

11.4. Személyjövedelemadó

A 5. számú táblázatban szereplő adatokat használtuk fel, hogy megvizsgáljuk Bács-Kiskun vármegye személyi jövedelemadó változását.

5. táblázat: Bács-Kiskun vármegye SZJA adatai 2016-2022 között

SZJA	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
SZJA adófizető, 100 lakosra (fő)	49,18	49,02	49,49	49,52	49,18	49,93	50,92	n.a.
Egy lakosra jutó SZJA adóalapot képező belföldi jövedelem (Ft)	907 559	1 042 175	1 185 909	1 354 160	1 440 438	1 610 270	1 937 944	n.a.
SZJA adófizetők évi 5 millió Ft feletti jövedelmi sávjában, egy	14,37	21,29	31,39	49,99	59,78	76,70	112,38	n.a.

SZJA adófizetőre évi 1 millió Ft alatti jövedelmi sávban (fő)								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

- Az adófizetők száma 100 lakosra vetítve fokozatosan növekszik 2016-tól 2022-ig, 50.92-re. Ez azt jelzi, hogy egyre több ember fizet személyi jövedelemadót a vármegyében.
- Az egy lakosra jutó, belföldön megszerzett jövedelem is növekszik az évek során, 907.559 forintról 1.937.944 forintra 2022-re. Ez a növekedés jelentős gazdasági fejlődést mutat, több mint kétszeresére emelkedett az összeg.
- Az évi 1 millió Ft alatti jövedelmi sávban lévő adófizetőre eső 5 millió forint feletti jövedelmi sávban lévő adófizetők száma jelentősen növekszik, 14,37-ről 112,38-ra 2022-re. Ez arra utal, hogy a magasabb jövedelmű adófizetők száma nőtt, míg az alacsonyabb jövedelműeké csökkent az évek során.

11.5. Lakásállomány

A 6. számú táblázatban szereplő adatokat Bács-Kiskun vármegye lakásállományának alakulását tükrözik 2016-2023. évek között.

6. táblázat: Bács-Kiskun vármegye SZJA adatai 2016-2022 között

Lakás	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Az év folyamán épített lakás, 1000 lakásra (db)	1,0	2,2	3,3	3,3	5,5	2,9	2,7	2,3
Az év folyamán épített lakások átlagos alapterülete (m ²)	103,7	115,9	105,0	108,2	105,7	87,2	115,5	108,9
Lakásállomány (db)	240473	240848	241516	242245	243545	244103	245835	246353
Lakónépesség, 100 lakásra (fő)	211,3	209,9	208,6	207,3	205,3	203,9	201,2	199,6

Ezek az adatok fontos információkat szolgáltatnak a lakásépítési trendekről és a lakásállomány változásairól a megadott időszakban:

- 2023-ra az újonnan épített lakások száma csökkenő tendenciát mutat a 2022-es évhez képest. 2016-tól 2023-ig változó arány figyelhető meg, kiemelkedően magas érték 2020-ban volt. A számok változására feltehetően a családpolitikai támogatások gyakorolták a legnagyobb hatást.
- Az újonnan épített lakások átlagos alapterülete ingadozik az évek során, tendencia nem állapítható meg, átlagos méretük 105 m² körüli.
- A lakásállomány lassú növekedése figyelhető meg 2016-tól 2023-ig.
- A lakónépesség 1000 lakásra vetített száma csökkenő tendenciát mutat. 2022-ben 201,2 fő volt, míg 2023-ra 199,6 főre csökkent.

A lakásépítési aktivitás változása és a lakásállomány növekedése jelentős hatással lehet a helyi gazdaságra és az életminőségre.

1. **Beruházások és munkahelyteremtés:** Az új lakások építése jelentős beruházást igényel, ami munkahelyeket teremt az építőiparban és kapcsolódó ágazatokban, mint például az építőanyaggyártás, ingatlanügynökségek, és belsőépítészet. Ez a fajta beruházás serkenti a helyi gazdaságot, növeli a foglalkoztatottságot és javítja az összesített gazdasági teljesítményt.
2. **Lakhatási lehetőségek és befektetések:** A lakásállomány növekedése több lakhatási lehetőséget biztosít, ami vonzóvá teheti a területet új lakosok és befektetők számára. Ez növelheti a keresletet a helyi szolgáltatások és kiskereskedelem iránt, ami további gazdasági növekedést generálhat.
3. **Ingatlanpiaci dinamika:** Az új lakások építése és a lakásállomány növekedése befolyásolhatja az ingatlanárakat és a bérleti díjakat. Ha a kínálat jelentősen megnő, az árak stabilizálódhatnak vagy csökkenhetnek, ami hozzáférhetőbbé teszi a lakhatást a helyi lakosok számára. Ez hosszú távon javíthatja a lakosság életminőségét és fogyasztási kiadásait.
4. **Demográfiai változások:** A lakásépítési trendek és a lakásállomány változásai befolyásolhatják a demográfiai szerkezetet is. A jobb lakhatási lehetőségek vonzhatják a fiatal családokat és szakembereket, ami elősegítheti a helyi közösség demográfiai megújulását és a szociális struktúra diverzifikálódását.
5. **Infrastruktúra és közszolgáltatások:** A lakásépítés növekedése gyakran szükségessé teszi az infrastruktúra, mint utak, közművek és közszolgáltatások, például iskolák és egészségügyi létesítmények fejlesztését. Ez jelentős költségeket róhat a helyi önkormányzatokra, de hosszú távon javíthatja a lakosok életkörülményeit és Bács-Kiskun vonzerejét.

11.6. Oktatási helyzet

Az 7. számú táblázat adatait részben használtuk fel Bács-Kiskun vármegye munkanélküliségi helyzetének vizsgálatához. A vizsgált időszakban jelentős változások történtek a középfokú oktatási rendszerben, ami megnehezíti az évek közötti statisztikai adatok összehasonlítását. Továbbá a TEIR-ben elérhető adatok (felsőfokú alap- és mesterképzésben részt vevő hallgatók nappali képzésben – képzési hely szerint) is eltéréseket mutatnak és hiányosak. Elemzésünkhöz ezért a felsőfokú alap- és mesterképzésben részt vevő hallgatók nappali képzésére vonatkozó két elérhető adatsor átlagát használtuk fel.

2020 szeptemberétől a szakgimnáziumok egy részét a technikumok váltották fel. A szakgimnáziumokra vonatkozó adatok csak 2019-ig állnak rendelkezésre, míg a technikumok képzéséről nem érhető el

statisztikai információ. A szakképző iskolák, amelyek a szakképzési intézményrendszer másik típusát képviselik, szintén nem szerepelnek megfelelő részletességgel a TEIR adatbázisában.

Ezen adathiányok és eltérések miatt elemzésünk nem tekinthető teljes körűnek.

7. táblázat: Képzésben résztvevők száma Bács-Kiskunban 2016-2022 között

Iskolai adatok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Általános iskolák átlagos tanulólétszáma (fő)	186,7	184,9	184,2	175,4	178,3	177,1	178,0	178,7
Felsőfokú alap- és mesterképzésben részt vevő hallgatók a nappali képzésben (képzési hely szerint) (fő) *	2049	1948	1947	2134	2051	1989	1908	2317
Felsőoktatásban részt vevő hallgatók a nappali tagozaton (képzési hely szerint) (fő)*	2292	2123	2054	2228	2237	2243	2224	2610
Felsőoktatásban részt vevő hallgatók a nappali tagozaton (képzési hely szerint) (fő) ELŐZŐ KÉT SOR ÁTLAGA	2171	2036	2001	2181	2144	2116	2066	2464
Felsőoktatásban részt vevő hallgatók a nappali tagozaton (székhely szerint) (fő)	2854	2310	2171	2042	1829	1905	2015	2459
Gimnáziumi tanulók a nappali oktatásban (fő)	8204	8357	8544	8564	8724	8834	8786	8644
Szakgimnáziumi tanulók a nappali oktatásban (fő)*	9152	9082	8461	8352	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók a nappali oktatásban (fő)	624	651	646	591	590	622	564	535
Szakközépiskolai tanulók a nappali oktatásban (fő)*	4617	4344	4145	4060	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

A *-gal jelölt adatsorokat nem elemezzük.

- Az általános iskolákban az átlagos tanulólétszám csökkenő tendenciát mutat 2016-tól 2022-ig, 2023-ban enyhe növekedés állapítható meg.
- A felsőoktatásban, nappali tagozaton részt vevő hallgatók száma (képzési hely szerint) 2023-ra növekvő tendenciát mutat. 2016-tól kezdve a hallgatói szám 2023-ban a legmagasabb 2464 fővel.
- A gimnáziumi tanulók száma növekvő tendenciát mutat. 2016-ban 8204 fő volt, míg 2023-ra 8644 főre nőtt.
- A szakiskolai és készségfejlesztő iskolákban tanulók száma változó tendenciát mutat, általánosságban csökkenő irányzat figyelhető meg. 2016-ban 624 fő volt, míg 2023-re 535 főre csökkent.

A hiányos adatok alapján túl sok következtetést ennél a fejezetnél nem szabad levonni. Az általános iskolákban 2016 és 2022 között folyamatosan csökkenő létszám, 2023-ban azonban enyhe növekedés tapasztalható. A gimnáziumi tanulók száma 2016 óta növekszik. Felsőoktatási hallgatói létszám nappali tagozaton 2023-ban éri el a csúcst. A Szakiskolai és készségfejlesztő iskolát tanulói létszáma változó, de általánosságban csökkenő irányzat.

- **Általános iskola:** A demográfiai változások (pl. alacsony születési arányszám az előző években) lehetnek a csökkenés fő okai, míg a növekedés hátterében állhat enyhe népességnövekedés, bevándorlás, vagy a fiatal családok visszaköltözése a régióba.
- **Gimnáziumi oktatás:** A gimnáziumi képzés továbbra is vonzó alternatíva a középiskolai továbbtanulás során, amely részben a felsőoktatás felé történő orientáció miatt lehet.
- **Felsőoktatás:** Növekvő érdeklődés a felsőoktatási végzettségek iránt, új képzési programok bevezetése, a helyi felsőoktatási intézmények vonzerejének növekedése.
- **Szakiskola és készségfejlesztő iskola:** A szakiskolák presztízsének csökkenése, a gimnáziumi képzés felé való elmozdulás, valamint a fiatalok pályaválasztási preferenciáinak változása.

A fenti információ fontos a helyi és vármegyei oktatási politika és erőforrás-tervezés szempontjából.

11.6. Alapellátások

A 8. számú táblázatban szereplő adatokat használtuk fel, hogy megvizsgáljuk Bács-Kiskun vármegye alapszolgáltatásainak változását 2016 és 2023 évek között.

8. táblázat: Bács-Kiskun vármegyében nyújtott alapszolgáltatások 2016-2023 között

Alapszolgáltatások	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bölcsődébe beírt gyermek (2017-től érvényes módszertan), 100 0-2 éves lakosra (fő)	n.a.	13,08	13,09	13,01	13,81	13,5	14,33	16,23
Óvodába beírt gyermek, 100 3-5 éves lakosra (fő)	117,6	115,45	114,96	114,99	111,51	109,77	112,25	111,3
Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakos (fő)	1543,49	1540,64	1548,88	1582,41	1580,81	1558,73	1560,14	1601,41
Működő kórházi ágy, 1000 lakosra (db)	5,71	5,71	5,74	5,76	6,08	6,08	6,09	6,13
Önkormányzat kezelésében lévő tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézményekben gondozott, 100 férőhelyre (fő)	96,44	97,08	96,77	94,4	83,86	90,43	91,9	94,91
Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesítettek havi átlagos létszáma, 100 0-18 évesre (fő)	n.a.	19,66	16,55	14,31	12,82	13,07	11,41	9,38
Civil szervezet, 1000 lakosra (db)	n.a.	4,63	4,9	4,84	4,81	5,04	4,92	5
Alkotó művelődési közösségek (db)	731	751	710	731	628	641	653	698

Alkotó művelődési közösségek tagjai (fő)	13035	12750	12660	12423	10472	10051	10171	10180
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Múzeumi látogatók, 100 lakosra (fő)	62,34	70,16	60,95	61,52	21,67	28,68	42,99	60,71
Múzeumi látogatók, 100 lakosra (fő)	62,34	70,16	60,95	61,52	21,67	28,68	42,99	60,71
Rendszeres művelődési foglalkozások (db)	43893	42590	46368	43794	1503	25085	31996	32704
Rendszeres művelődési formákban résztvevők, 100 lakosra (fő)	9,1	8,3	6,7	8	5,5	5,5	6,1	6
Színházak megyében tartott előadásai látogatói (városok) (fő)	14803 2	15096 4	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Települési könyvtárak egységei, 100 lakosra (db)	468,97	461,66	459,01	453,2	447,32	562,96	562,72	418,04
Települési könyvtárakból kölcsönzött könyvtári egység, 100 lakosra (db)	235,9	224,6	216,9	210,6	109,5	114,4	140,3	137,6

- 2017 óta növekedést mutat a 100, 0-2 éves főre vetített bölcsődébe beíratott gyerekek száma. 100 0-2 éves korú gyerek közül 2017-ben 13,08 főt, míg 2023-ban 16,23 főt íratnak be bölcsődébe. Ez azt jelzi, hogy javult a bölcsődei ellátás elérhetősége, mely jórészt a TOP fejlesztéseknek köszönhető.
- Csökkenő tendenciát mutat az óvodába beírt gyerekek száma. Ez arra utal, hogy csökken a korosztály létszáma, ami intézményi kapacitásfelesleget okozhat.
- Az orvosra jutó lakosok száma viszonylag stabil, kis ingadozással. A legmagasabb értéket 2023-ban érte el 1601,41 fővel.
- Az 1000 lakosra vetített kórházi ágyak száma viszonylag stabil az évek során.
- Az önkormányzatok kezelésében lévő tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézményekben rendelkezésre álló férőhelyek száma csaknem 100 %-os kihasználtságú.
- A rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesítettek havi átlagos létszáma folyamatosan csökkent, csaknem felére esett vissza 2023-ra, 100 fő 0-18 évesre 9 fő támogatásban részesített jut a vizsgálati időszak végén.

Ezek az adatok rávilágítanak Bács-Kiskun vármegye alapszolgáltatásainak fejlődésére és hozzáférhetőségére az elmúlt évek során. Különösen kiemelkedő a bölcsődei ellátás javulása, míg az óvodai beíratások csökkenése arra utal, hogy érdemes lenne további vizsgálatokat végezni a demográfiai változások és az ellátási igények összefüggéseinek feltárására.

A kulturális szolgáltatások alapvető szerepet töltenek be egy közösség életében, mivel javítják az életminőséget, támogatják az oktatást, segítik a szabadidő hasznos eltöltését, és hozzájárulnak a kulturális örökség megőrzéséhez. Ezek a szolgáltatások lehetőséget nyújtanak az embereknek a

művészetekben való részvételre, a különböző kultúrák megismerésére és értékelésére, valamint a közösségi kapcsolatok megerősítésére. Az elmúlt években Bács-Kiskun vármegyében jelentős változások történtek a kulturális kereslet és kínálat terén, különösen a COVID-19 járvány idején. A pandémia jelentős mértékben befolyásolta a kulturális tevékenységekben való részvételt, de a korlátozások feloldását követően a kereslet ismét növekedni kezdett. Az elérhető adatok azt mutatják, hogy a közösség továbbra is erős érdeklődést mutat a kulturális szolgáltatások iránt, és a helyreállás folyamata már megkezdődött. Az adatsorok alapján a következő megállapításokat tehetjük:

- A civil szervezetek számát tekintve az adatok hiányosak 2016-ra, de 2017-től kezdve stagnálást látunk 2023-ig.
- Az alkotó művelődési közösségek száma ingadozik az évek során, de 2020-ban észrevehető csökkenés történt, ami valószínűleg a COVID pandémia hatására vezethető vissza. 2021 és 2023 között ismét növekedést tapasztalunk.
- A múzeumi látogatók száma jelentősen csökkent 2020-ban, ami szintén a pandémia következménye lehet. 2021 és 2022 között jelentős növekedést látunk, ami a korlátozások enyhítésével magyarázható. 2023-ra a múzeumi látogatók száma elérte a COVID-járvány előtti, 2019-es időszak szintjét.

A COVID-19 hatása hosszú távon is érzékelhető: Az alkotó művelődési közösségek és a múzeumi látogatók számának csökkenése 2020-ban egyértelműen a pandémia következménye, ami rámutat a járvány okozta társadalmi és kulturális tevékenységek korlátozására.

A kulturális aktivitás lassan helyreáll: Az alkotó művelődési közösségek és a múzeumi látogatók számának növekedése 2021-től azt jelzi, hogy a korlátozások enyhítése után az emberek fokozatosan visszatértek a kulturális és közösségi életbe.

A kulturális érdeklődés tartósan bizonyult: A múzeumi látogatók számának 2023-as visszatérése a 2019-es szintre azt mutatja, hogy a kulturális szolgáltatások iránti érdeklődés nem csökkent hosszú távon, és a közösség továbbra is igényli ezeket a lehetőségeket.

Összességében a járvány rövid távú hatásai jelentős mértékben befolyásolták a kulturális és közösségi életet, de a visszarendeződés és a stabilizálódás jelei egyértelműen megfigyelhetők.

11.7. Gazdaság

11.7.1. Vállalkozások száma

A 9. számú táblázatban szereplő adatokat használtuk fel, hogy megvizsgáljuk Bács-Kiskun vármegye működő vállalkozásait. A rendelkezésre álló adatok nagyon hiányosak.

9. táblázat: Működő vállalkozás Bács-Kiskun vármegyében 2016-2023 között

Működő vállalkozások	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
10-19 fős működő társas vállalkozások (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	851	824	888	940	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
1-9 fős működő társas vállalkozások (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	13 144	12883	13418	13068	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
20-49 fős működő társas vállalkozások (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	502	496	515	517	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
250-499 fős működő társas vállalkozások (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	18	24	26	30	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
500 és több fős működő társas vállalkozások (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	20	19	20	17	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
50-249 fős működő társas vállalkozások (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	250	241	248	252	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Egyéni működő vállalkozások aránya (százalék)	n.a.	n.a.	57,87	60,19	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Működő egyéni vállalkozók (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	17156	n.a.	20900	23854	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Működő mezőgazdasági vállalkozás, 1000 lakosra (db)	n.a.	5,83	5,89	6,42	6,45	n.a.	n.a.	n.a.
Működő társas vállalkozások összesen (az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)	14785	n.a.	15115	15377	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás a szolgáltatásokban	n.a.	n.a.	24601	26135	28576	2950 4	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás, 1000 lakosra (db)	n.a.	67,16	71,82	79,11	82,32	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (TEÁOR08: N)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	1351	1574	1860	1962	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Bányászat, kőfejtés (TEÁOR08: B, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	13	10	10	12	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Egyéb szolgáltatás (TEÁOR08: S)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	2118	2343	2738	3042	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Építőipar (TEÁOR08: F)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	3489	3983	4679	5124	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Feldolgozóipar (TEÁOR08: C)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	2732	2875	2980	3047	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Humán-egészségügyi, szociális ellátás (TEÁOR08: Q)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	1548	1618	1698	1735	n.a.	n.a.	n.a.

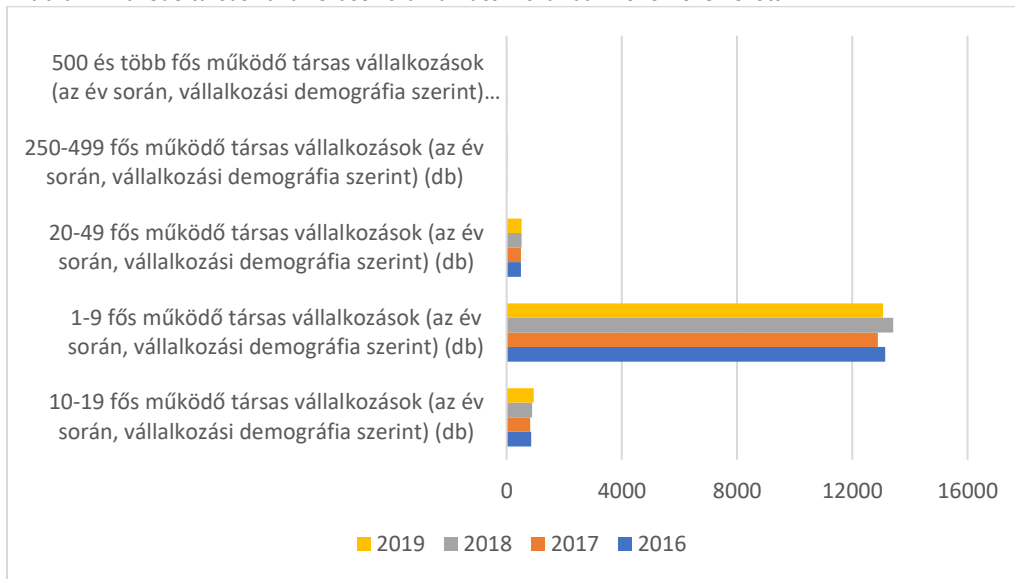
Működő vállalkozás; Információ, kommunikáció (TEÁOR08: J)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	1097	1213	1369	1446	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Ingatlanügyletek (TEÁOR08: L)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	1058	1108	1145	1130	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Ipar (TEÁOR08: B+C+D+E, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	2884	3035	3159	3232	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Kereskedelem, gépjárműjavítás (TEÁOR08: G)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	7371	7549	7750	7826	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Közigazgatás, védelem: kötelező társadalombiztosítás (TEÁOR08: O)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	0	4	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (TEÁOR08: A)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	2946	2961	3216	3220	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Művészet, szórakoztatás, szabadidő (TEÁOR08: R)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	715	809	900	912	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Oktatás (TEÁOR08: P)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	1236	1287	1441	1467	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Pénzügyi, biztosítási tevékenység (TEÁOR08: K)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	1008	1032	1100	1069	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (TEÁOR08: M)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	4407	4793	5563	5825	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (TEÁOR08: I)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	1345	1370	1451	1448	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Szállítás, raktározás (TEÁOR08: H)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	1347	1435	1561	1642	n.a.	n.a.	n.a.

Működő vállalkozás; Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (TEÁOR08: D)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	41	49	68	75	n.a.	n.a.	n.a.
Működő vállalkozás; Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgyűjtés, szennykezelés (TEÁOR08: E)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	98	101	101	98	n.a.	n.a.	n.a.

Jegyzett tőkéből: Külföldi tulajdon (TAO mérlegadatok; magyar számviteli szabályok szerint adózók) (1000 Ft)	37 884 602	39 694 736	39 167 222	60 155 212	898 160	61 658 011	56 024 950	n.a.
Vállalkozások jegyzett tőkéje, egy lakosra (1000 Ft)	351	372	378	422	511	542	849	n.a.

- A lenti diagramon jól látható, hogy a kisebb méretkategóriájú vállalkozások száma dominál, és az évek során változó tendenciát mutat. A nagyobb méretkategóriákban kevesebb a vállalkozás, de ezek száma is ingadozik az évek folyamán. Az adatok hiányossága miatt a 2020, 2021, 2022 és 2023 évek nem jelennek meg a grafikonon.
- A legkisebb, 1-9 fős vállalkozások száma a legmagasabb, és ezek dominálják a vállalkozási szektort. Ez a kategória mutatja a legnagyobb ingadozást is, de a számok nagyságrendje jelentős marad az évek során.
- A nagyobb méretkategóriákban (pl. 50-249 fős, 250-499 fős) a vállalkozások száma alacsonyabb, de enyhe növekedés figyelhető meg 2016-tól 2019-ig. Ez arra utalhat, hogy néhány kisebb vállalkozás növekedett és átlépett a következő méretkategóriába.
- A 10-19 fős és a 20-49 fős kategóriák stabilnak tűnnek, kis ingadozással, de általánosságban növekvő tendenciát mutatnak. Ez arra utalhat, hogy a vállalkozások ebben a méretkategóriában képesek fenntartani pozícióikat és némi növekedést is elérni.
- Mivel 2020-tól kezdődően nincsenek adatok, nem tudjuk megállapítani, hogy a COVID-19 pandémia milyen hatással volt a vállalkozások méretének alakulására. Ez fontos információhiány, mivel a pandémia jelentős gazdasági hatásokkal járt világszerte.

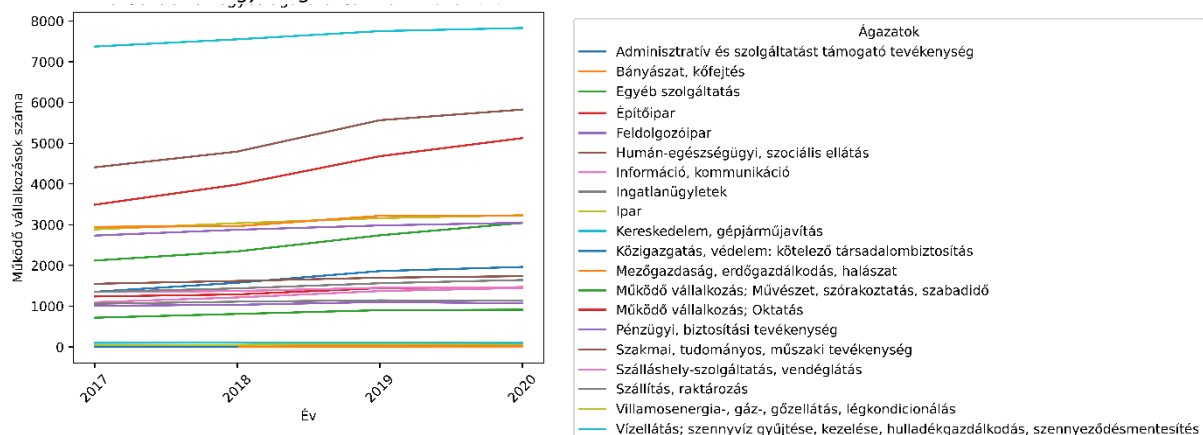
4. ábra: A működő társas vállalkozások száma Bács-Kiskunban 2016-2019 között

- Az egy lakosra jutó jegyzett tőke a vizsgált időtávon belül 2,7-szeresére nőtt, 2019-ben és 2022-ben jelentős emelkedéssel.
- A jegyzett tőkéből a külföldi tulajdon esetében folyamatos növekedés tapasztalható, 2020-ban a legmagasabb aránnyal.

Az 5. számú ábra szemlélteti, hogy a működő vállalkozások száma az egyes ágazatokon belül hogyan alakult azokban az években (2017-2020), amelyekről adat elérhető.

5. ábra: Tendenciák az egyes ágazatokban 2017-2020 között

- A grafikon alapján az ágazatok többségében növekvő tendencia figyelhető meg a működő vállalkozások számában. Különösen az "Építőipar" és az "Egyéb szolgáltatás" ágazatok mutatnak jelentős növekedést. A legnagyobb növekedést mutató ágazat az Építőipar, ahol 2017 és 2020 között 1.635 vállalkozással nőtt a működő vállalkozások száma.

- Az alábbi ágazatokban tapasztalható stabil vállalkozási szám az elmúlt években:
 - Bányászat, kőfejtés
 - Humán-egészségügyi, szociális ellátás
 - Ingatlanügyletek
 - Közigazgatás, védelem: kötelező társadalombiztosítás
 - Pénzügyi, biztosítási tevékenység
 - Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás
 - Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás
 - Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgyűjtés, hulladékgyártás, szennyződésművelés

Ezek az ágazatok alacsony standard eltérést mutattak az évek során, ami azt jelzi, hogy kevés változás történt a működő vállalkozások számában.

- Visszaesés a működő vállalkozások számában egyik ágazatban sem történt.

11.7.2. Gazdasági termelés mérőszámai

Az alábbi táblázat Bács-Kiskun vármegye bruttó hazai termékére (GDP) vonatkozó elérhető adatokat mutatja be, amelyeket részletesen elemeztünk. A GDP egy adott területen (jelen esetben Bács-Kiskun vármegye) egy meghatározott időszak alatt előállított, végső felhasználásra szánt termékek és szolgáltatások összértékét jelenti. Az egy főre jutó bruttó hazai termék az egyik legfontosabb gazdasági mutató, amely nemcsak a gazdaság teljesítményét, hanem az egy főre jutó jólét szintjét is szemlélteti egy adott régióban.

10. táblázat: Bács-Kiskun vármegye GDP adatai 2016-2023 között

GDP adatok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bruttó hazai termék (GDP) egy lakosra (TEÁOR08 szerint) (1000 Ft)	2 851	3 097	3 615	3 947	4 019	4 399	n.a.	n.a.

- A fenti táblázat alapján egyértelműen látszik, hogy a GDP folyamatosan növekedett az évek során. A GDP emelkedése általában arra utal, hogy az ország gazdasága fejlődik, a lakosság átlagos jövedelme növekszik, és a gazdasági aktivitás bővül.
- A növekedés mértéke változó volt, 2 és 17% között, ami valószínűleg a globális gazdasági környezet hatásával magyarázható.
- Összeségében a vizsgált időtávon belül másfélszeresére nőtt az egy lakosra jutó GDP, 4.399.000 Ft-tal.

A Bruttó Hozzáadott Érték (GVA) egy gazdasági mutató, amely azt méri, hogy egy adott időszakban mekkora értéket adtak hozzá a termelési folyamatok az alapanyagok és szolgáltatások feldolgozásával. Ez az érték a termékek és szolgáltatások értékesítéséből származó bevételből ered, miután levonásra kerültek a termeléshez felhasznált alapanyagok és szolgáltatások költségei. A mutató értékeit a 11. számú táblázat tartalmazza, és az alábbi szempontok alapján végeztünk elemzést:

- **Gazdasági Teljesítmény Mérése:** Segít megérteni, hogyan járulnak hozzá az egyes ágazatok a gazdaság teljesítményéhez. Magasabb GVA azt jelzi, hogy az ágazat nagyobb értéket termel, ami kedvezően befolyásolja a gazdaságot.
- **Gazdasági Növekedés Elemzése:** A GVA változásainak figyelemmel kísérése lehetővé teszi a gazdasági növekedési trendek azonosítását, és segít előrejelzéseket készíteni a jövőbeli gazdasági fejlődésre.

11. táblázat: Nemzetgazdasági beruházások teljesítményértéke 2016-2021

Nemzetgazdasági beruházások teljesítményértéke (GVA)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Egy főre jutó bruttó hozzáadott érték (1000 Ft)		2 599	3 053		3 392	3 723
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (millió Ft)	1 892	3 019	2 360	3 282	2 498	3 474
Bányászat, kőfejtés (millió Ft)	231	550	1 256	1 376	100	88
Egyéb szolgáltatás (millió Ft)	572	834	1 511	668	712	1 319
Építőipar (millió Ft)	6 314	7 543	9 077	13 435	9 067	13 093
Feldolgozóipar (millió Ft)	83 913	150 450	207 537	167 398	108 815	176 991
Humán-egészségügyi, szociális ellátás (millió Ft)	2 088	4 493	4 335	4 301	6 058	7 927
Információ, kommunikáció (millió Ft)	4 939	7 061	4 486	4 225	4 342	7 874
Ingatlanügyletek (millió Ft)	3 940	6 478	23 918	19 934	13 653	15 049
Kereskedelem, gépjárműjavítás (millió Ft)	17 813	17 769	22 655	27 076	26 174	35 482
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás (millió Ft)	7 008	9 112	10 776	24 497	21 721	14 253
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (millió Ft)	17 666	15 927	16 837	22 117	20 589	24 105
Művészet, szórakoztatás, szabadidő (millió Ft)	2 425	4 441	2 938	4 337	4 834	6 340
Oktatás (millió Ft)	4 284	5 891	11 642	14 074	19 392	9 108
Pénzügyi, biztosítási tevékenység (millió Ft)	761	767	455	1 096	397	371
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (millió Ft)	3 658	1 761	2 973	4 527	1 788	2 790
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (millió Ft)	1 208	1 619	1 685	2 240	2 943	10 617
Szállítás, raktározás (millió Ft)	19 060	20 574	35 751	52 281	55 261	95 670
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (millió Ft)	3 344	9 478	14 911	16 323	15 980	24 014

Nemzetgazdasági beruházások teljesítményértéke (GVA)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés (millió Ft)	2 624	5 352	6 483	7 583	6 401	9 179

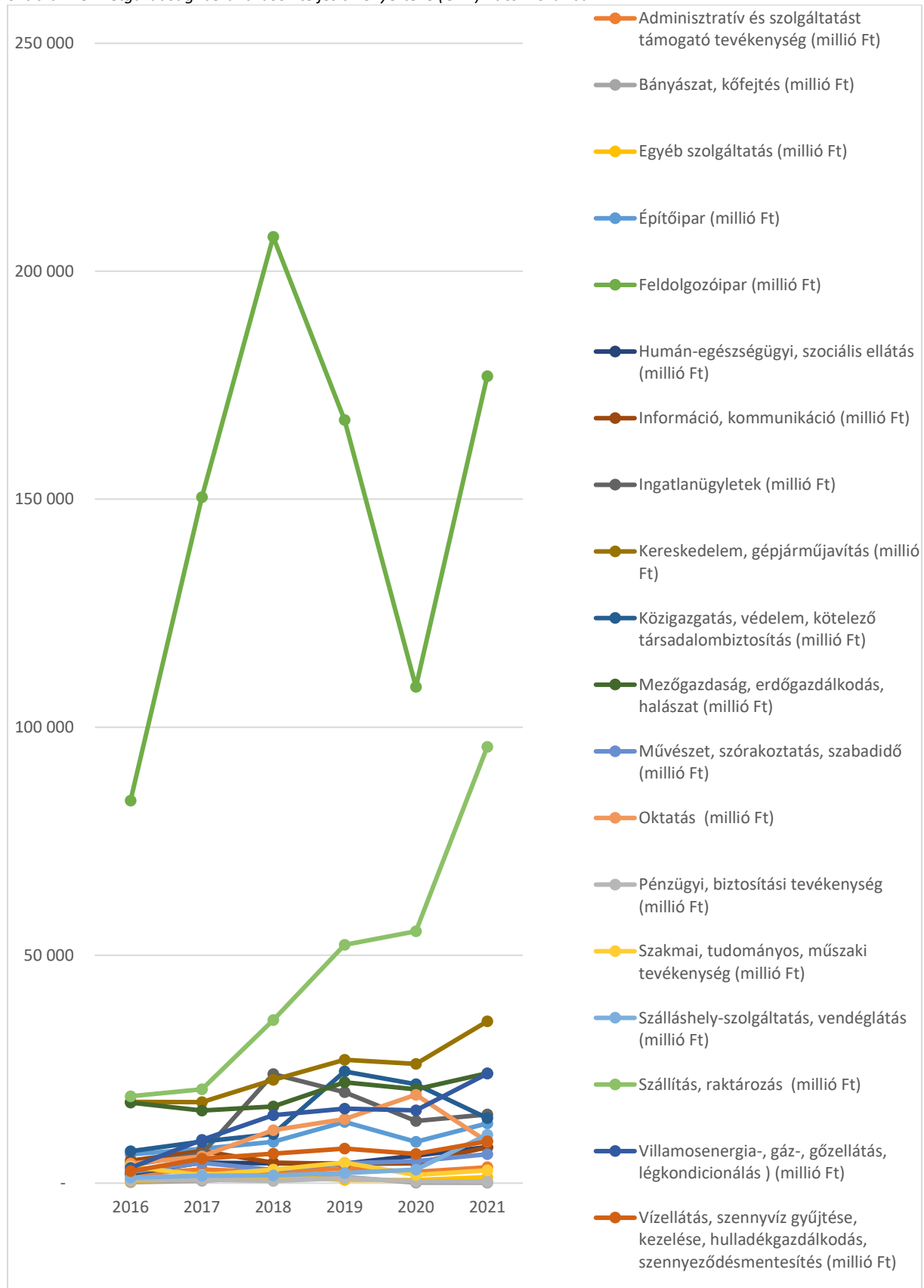
A 7. számú ábrán látható grafikonon az egyes ágazatok teljesítményértékei különböző színekkel vannak jelölve, így könnyen összehasonlíthatóak az évek során. Az ágazatok közötti különbségek és trendek jól láthatóak:

- Egyes ágazatok, mint például a mezőgazdaság és az építőipar, stabil növekedést mutatnak az időszak alatt.
- Más ágazatok, mint a gyártás, vagy Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység ingadozóbb teljesítményt mutatnak, különösen a 2020-as évben tapasztalható visszaesés után.
- Az informatikai és kommunikációs ágazat kiemelkedő növekedést mutat, különösen a későbbi években, ami az ágazat dinamikus fejlődését tükrözi.
- Az utóbbi években kiemelkedő növekedést mutató ágazatok a következők:
 - Egyéb szolgáltatások: 30,62% átlagos növekedés
 - Humán-egészségügyi, szociális ellátás: 23,91% átlagos növekedés
 - Feldolgozóipar: 9,22% átlagos növekedés

Ezek az ágazatok az utóbbi három évben a legmagasabb átlagos növekedési rátát mutatták. Az "Egyéb szolgáltatások" és a "Humán-egészségügyi, szociális ellátás" ágazatok különösen kiemelkedő növekedést értek el, ami jelzi, hogy ezek az ágazatok dinamikusan fejlődtek az elmúlt években.

- Az utóbbi években csökkenést mutató ágazatok a következők:
 - Bányászat, kőfejtés: -34,97% átlagos csökkenés
 - Pénzügyi, biztosítási tevékenység az utolsó két évben esett drasztikusan

6. ábra: Nemzetgazdasági beruházások teljesítményértéke (GVA) Bács-Kiskunban

11.7.3. Kutatás-fejlesztés

A 12. számú táblázat a kutató-fejlesztő helyek ráfordításait mutatja 2016-2023 között Bács-Kiskun vármegyében.

12. táblázat: Kutató-fejlesztő helyek ráfordítása Bács-Kiskunban

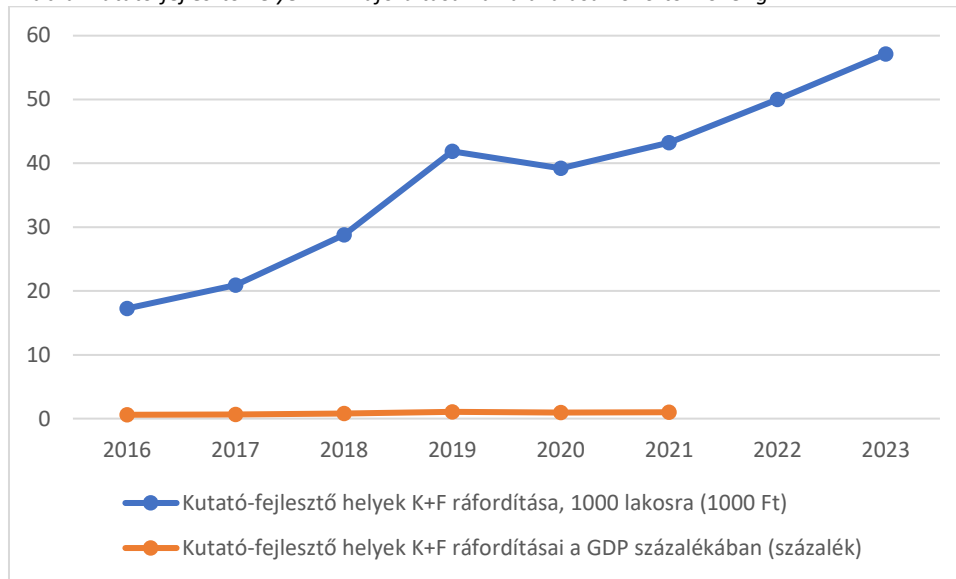
Kutató-fejlesztő helyek K+F ráfordítása	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kutató-fejlesztő helyek K+F ráfordítása, 1000 lakosra (1000 Ft)	17,26	20,93	28,77	41,87	39,23	43,25	50	57,13
Kutató-fejlesztő helyek K+F ráfordításai a GDP százalékában (százalék)	0,6	0,67	0,79	1,06	0,97	0,98	n.a.	n.a.

- A Kutató-fejlesztő helyek K+F ráfordításai 1000 lakosra vetítve háromszorosára emelkedtek a vizsgált időintervallumon belül.
- A Kutató-fejlesztő helyek K+F ráfordításai a GDP-hez viszonyítva másfélszeresére emelkedtek a 2016 és 2021 időszakon belül. A 2022 és 2023-as évekre nincsen adatunk.

A kutató-fejlesztő helyek K+F ráfordításainak növekedése több területen jelentős hatást gyakorolhat a gazdaságra:

1. **Innováció és technológiai fejlődés:** A K+F ráfordítások bővülése elősegíti az új technológiák és innovációk létrehozását, amelyek növelhetik a termelékenységet és előmozdíthatják új iparágak kialakulását.
2. **Gazdasági növekedés:** A kutatás-fejlesztési tevékenységek szorosan összefüggnek a gazdaság bővülésével, mivel az új termékek és szolgáltatások piacra jutása növelheti a vállalati bevételeket és hozzájárulhat a GDP növekedéséhez.
3. **Munkahelyteremtés:** A K+F intenzív ágazatokban végrehajtott beruházások fokozhatják a magasan képzett munkaerő iránti igényt, ami új álláshelyek létrejöttét eredményezheti.
4. **Nemzetközi versenyképesség:** A fejlett kutatási és fejlesztési tevékenységek növelhetik egy ország technológiai és innovációs potenciálját, erősítve ezzel pozícióját a globális piacokon.
5. **Társadalmi jólét:** Az egészségügyi, környezetvédelmi és egyéb K+F alapú innovációk javíthatják az életminőséget, és hozzájárulhatnak a fenntartható fejlődés megvalósításához.

7. ábra: Kutató-fejlesztő helyek K+F ráfordításainak alakulása 2016-tól 2023-ig

A 7. ábrán látható grafikon két fő trendet mutat:

- K+F ráfordítás 1000 lakosra (1000 Ft): Ez a vonal (kék) mutatja, hogy az évek során hogyan növekedett a ráfordítások összege 1000 lakosra vetítve. Látható, hogy 2018-tól kezdve jelentős növekedés történt, különösen 2023-ban.
- K+F ráfordítások a GDP százalékában: Ez a vonal (narancssárga) az évek során a GDP-hez viszonyított K+F ráfordítások arányát mutatja. Itt növekedés figyelhető meg, különösen 2019-ben.

Ez a vizualizáció segít jobban megérteni, hogy a kutató-fejlesztő helyek mennyire növelték ráfordításaikat az elmúlt években, mind abszolút értékben, mind a gazdaság teljesítményéhez viszonyítva.

11.7.4. Beruházások

A 13. számú táblázat a beruházásokra vonatkozó adatokat mutatja az elmúlt évek során. 2022-re nem áll rendelkezésre információ az elemzéshez.

23. táblázat: beruházások Bács-Kiskunban 2016-2021 között

Beruházások	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Egy főre jutó beruházás (1000 Ft)	362,35	540,8	758,9	780,08	642,74	921,36	n.a.	n.a.
GDP arányos beruházás (százalék)	12,67	17,4	20,91	19,68	15,93	20,86	n.a.	n.a.

- Az adatokból látható, hogy az egy főre jutó beruházások jelentősen növekedtek 2016-tól 2021-ig, különösen 2021-ben érték el a csúcst. Az egy főre jutó beruházás 2,5-szeresére nőtt a kiindulási évhez képest.

- A GDP arányos beruházások szintén növekedést mutatnak, különösen 2018-ban és 2021-ben. A GDP arányos beruházás 165 %-kal emelkedett a kiindulási évhez képest.

11.7.5. Turizmus és vendéglátás

A 14. számú táblázat a vendéglátás és turizmus területére vonatkozó adatokat mutatja az évek során. Az adatok különböző típusú szálláshelyek (a minősítési rendszert lekövethető bontásban) férőhelyeit tartalmazzák, mint például falusi szálláshelyek, kempingek, közösségi szálláshelyek, panziók és szállodák. Az adatok évenkénti bontásban vannak megadva 2016-tól 2023-ig, de több esetben hiányosak, már 2023-re sem állnak rendelkezésre információk, így a szektor COVID időszak utáni helyreállítását nem lehet vizsgálni ezekből az adatsorokból.

14. táblázat: Turizmus és vendéglátás statisztikai adatai 2016-2022 között Bács-Kiskunban

Turizmus és vendéglátás	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Falusi szállásadás férőhelyei (db)	826	785	668	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Szállodai szállásférőhely, 4* és 5*-os együtt (db)	643	n.a.	690	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Kempingek szállásférőhelyei (db)	3674	3788	3012	4031	4625	1481	n.a.	n.a.
Közösségi szálláshelyek szállásférőhelyei (db)	1110	1215	1450	1770	1449	673	n.a.	n.a.
Panziók szállásférőhelyei (db)	1199	1100	1071	980	1103	1137	n.a.	n.a.
Szállodák szállásférőhelyei (db)	2968	3046	2880	2902	2902	2775	n.a.	n.a.
Üdülők házak szállásférőhelyei (db)	1007	1052	968	1144	915	586	n.a.	n.a.
Üzleti célú egyéb (korábban magán-) szálláshelyek férőhelyei (db)	n.a.	4273	4674	4881	5887	7233	n.a.	n.a.
Összes	11427	15259	15413	15708	16881	13885	n.a.	n.a.

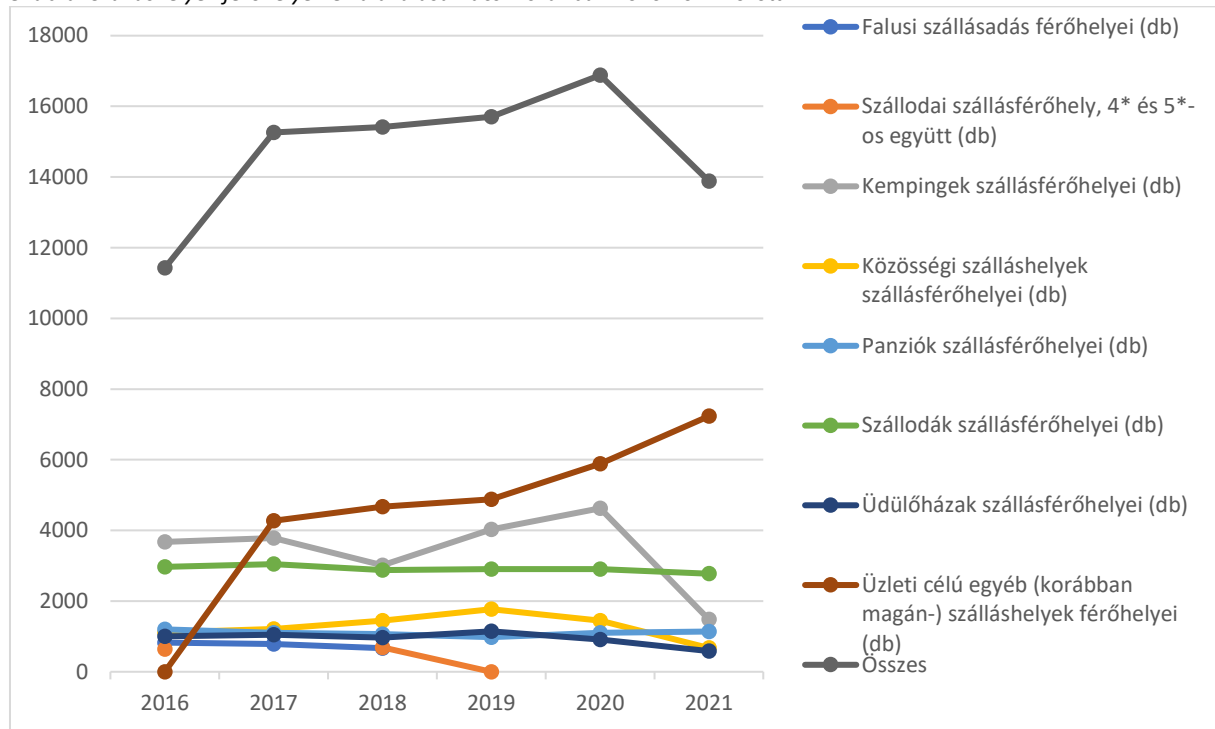
Turizmus és vendéglátás	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Üzleti célú egyéb (korábban magán-) szálláshelyek vendégéjszakáinak (db)	n.a.	118281	167904	144964	116954	166744	n.a.	n.a.
Vendégéjszakák a kempingekben (db)	n.a.	67792	62157	49929	35230	72355	n.a.	n.a.
Vendégéjszakák a kereskedelmi szálláshelyeken (db)	471745	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Vendégéjszakák a közösségi szálláshelyeken (db)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	25989	31360	n.a.	n.a.
Vendégéjszakák a panziókban (db)	n.a.	72328	73297	64770	51973	75027	n.a.	n.a.
Vendégéjszakák a szállodákban (db)	n.a.	325656	335254	307664	154760	212479	n.a.	n.a.
Vendégéjszakák az üdülők házakban (db)	n.a.	64134	54327	69867	30555	16180	n.a.	n.a.
Összes	471745	648191	692939	637194	415461	574145	n.a.	n.a.

Turizmus és vendéglátás	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák a kempingekben (db)	n.a.	27471	24778	21240	4100	15722	n.a.	n.a.
Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák a közösségi szálláshelyeken (db)	n.a.	1584	7309	4771	2626	1857	n.a.	n.a.
Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák a panziókban (db)	n.a.	11666	12566	12674	6123	12767	n.a.	n.a.
Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák a szállodákban (db)	n.a.	121631	123303	103279	37549	60791	n.a.	n.a.
Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák az üdülőházakban (db)	n.a.	3490	4619	8785	1397	697	n.a.	n.a.
Üzleti célú egyéb (korábban magán-) szálláshelyek külföldiek által eltöltött vendégéjszakáinak (db)	n.a.	21173	26789	30132	19490	27857	n.a.	n.a.
Összes	n.a.	187015	199364	180881	71285	119691	n.a.	n.a.

Vendéglátóhelyek (db)	2494	2491	2487	2480	2408	2299	2194	2120
-----------------------	------	------	------	------	------	------	------	------

- A szállásférőhelyek csökkentek (lásd 8. ábra) Bács-Kiskun vármegyében 2017 és 2021 között. Ezek közül kiemelkedik a kemping férőhelyek számának csökkenése kb. 60 %-kal, és kivétel a panziók szállásférőhelyeinek száma, ami csaknem stagnált.
- A vizsgált időszakban 2020-ban állt rendelkezésre a legtöbb férőhely Bács-Kiskunban, mely azt bizonyítja, hogy a szolgáltatók reagáltak kínálatukkal a COVID miatti belföldi keresletnövekedésre.
- Sajnos nem állnak rendelkezésre 2022-től adatok, hogy elemezni lehessen a szálláshelykínálat alakulását az elmúlt pár évben.
- A falusi szálláshelyek férőhelyei csökkenést mutatnak a 2016-2018-as időszakban.
- A kempingek férőhelyeinek esetében adatok 2016-tól 2021-ig vannak, és ingadozást mutatnak. A 2020-as évben a legmagasabb értéket érik el, majd 2021-ben jelentősen csökkennek, mely feltehetően a COVID világvárvány hatása.
- A közösségi szálláshelyek férőhelyeire ingadozó adatokat látunk, 2019-ben a legmagasabb értéket érik el, majd 2021-ben nagyjából felére csökkennek.
- A panziók férőhelyeinek száma viszonylag stabil, kis ingadozással.
- A szállodai szállásférőhelyek adatai csökkenést mutatnak.

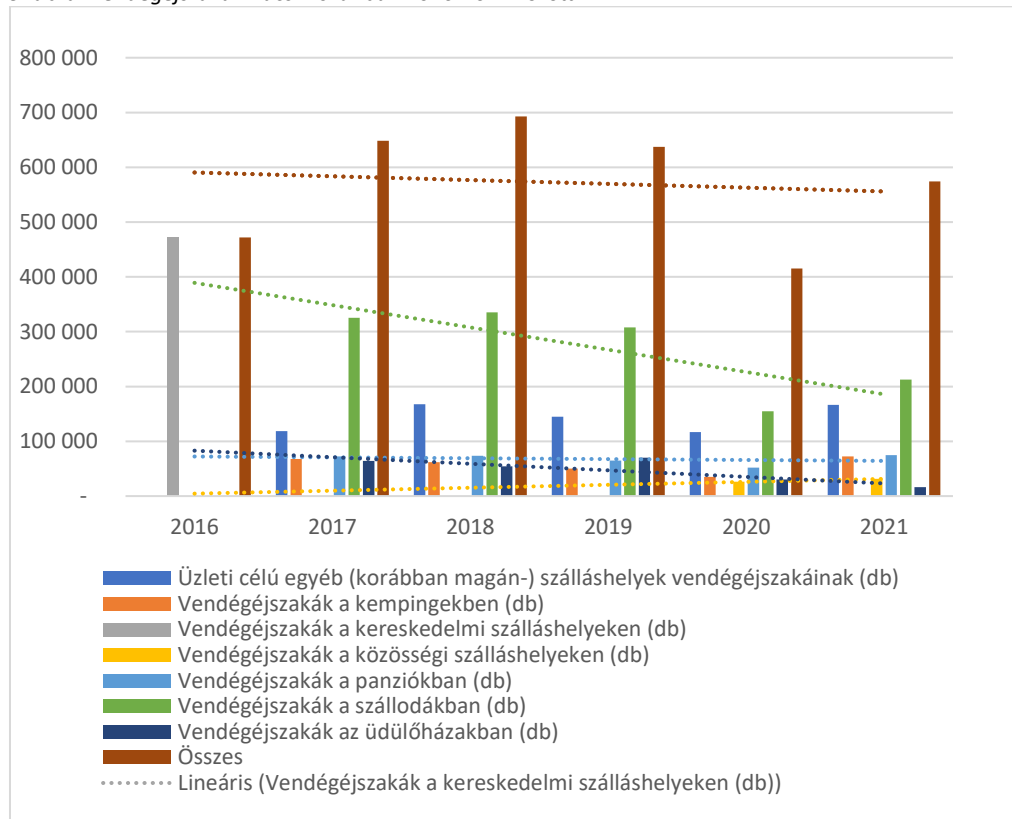
8. ábra: Szálláshelyek férőhelyeinek alakulása Bács-Kiskunban 2016-2021 között

Az 9. ábra segítségével elemezhetjük a vendégéjszakák trendjeit és mintázatait a különböző szálláshely-típusokban a magyarországi turizmus és vendéglátás iparágban.

- A vendégéjszakák száma hullámzó volt Bács-Kiskunban 2017-2021 között. 2018-ig növekedett a vendégéjszakák száma, 2019-től viszont csökkent, főként a 2020-as járvány alatt esett vissza jelentősen.
- Az üzleti célú egyéb (korábban magán-) szálláshelyek vendégéjszakáinak száma hullámzó volt Bács-Kiskunban 2017-2021 között, trend sem igazán állapítható meg. 2018-ig növekedett a vendégéjszakák száma, 2019-től viszont csökkent, főként a 2020-as járvány alatt esett vissza jelentősen.
- A Kempingben töltött vendégéjszakák száma 2020-ig jelentősen csökkent, majd a vizsgált időszakot a legmagasabb értékkel (72.355 db) zárta 2021-ben.
- A panziókban eltöltött vendégéjszakák száma is erősen hullámzó volt a vizsgált időtávon. 2021-ben meg is haladta az addigi legmagasabb értéket (75.027 db).
- A szállodákban töltött éjszakák száma csökkent 35 %-kal 2017 és 2021 között. 2021-ben némiképp sikerült javítani a 2020. évi mélypontra.
- Az üdülőházakban töltött éjszakák száma csökkent a legdrasztikusabban a vizsgált időtávon, minegy 75 %-kal.

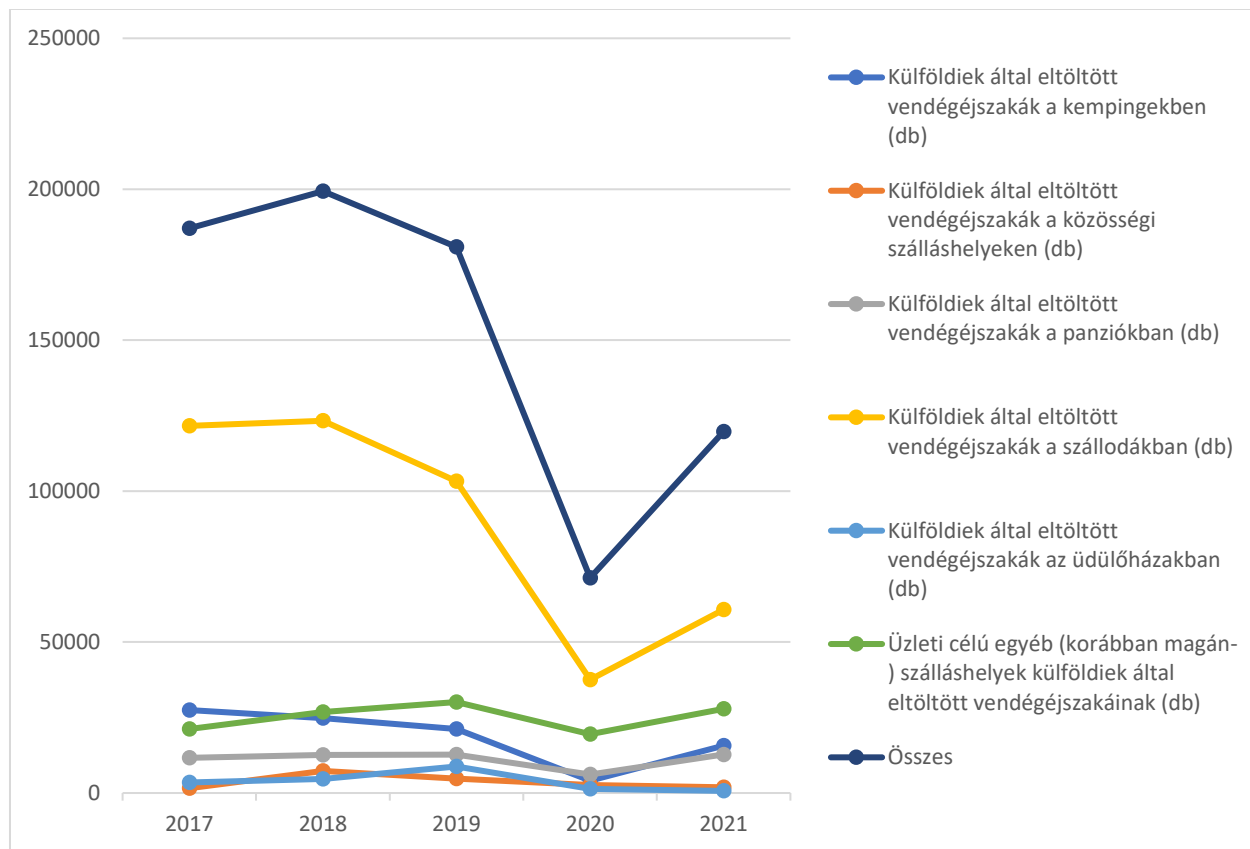
9. ábra: Vendégéjszakák Bács-Kiskunban 2016-2022 között

A fenti keresleti trendeket még inkább igazak a külföldiek által eltöltött vendégéjszakákra nézve:

- A kempingekben a külföldi vendégéjszakák száma közel a felére csökkent.
- A közösségi szálláshelyeken töltött külföldi vendégéjszakák száma 2018 óta drasztikusan csökken.
- A panziókban, külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma 2020-ban csaknem a felére csökkent, azonban 2021-ben sikeresen visszaállt a járványt megelőző állapotba.
- A szállodában töltött éjszakák száma a vizsgált időszakban felére esett vissza, ezzel nagyobb arányú csökkenést mutat a külföldiek által eltöltött vendégéjszaka csökkenés az összesített csökkenéshez képest.
- Az üdülőházakban töltött éjszakák száma a vizsgált időszakban negyedére esett vissza, ezzel kisebb arányú csökkenést mutat a külföldiek által eltöltött vendégéjszaka csökkenés az összesített csökkenéshez képest.
- Üzleti célú egyéb (korábban magán-) szálláshelyek külföldiek által eltöltött vendégéjszakáinak száma 2020-ban csökkent drasztikusan, viszont 2021-re sikeresen visszaállt a járványt megelőző állapotba.

10. ábra: Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák Bács-Kiskunban 2017-2021

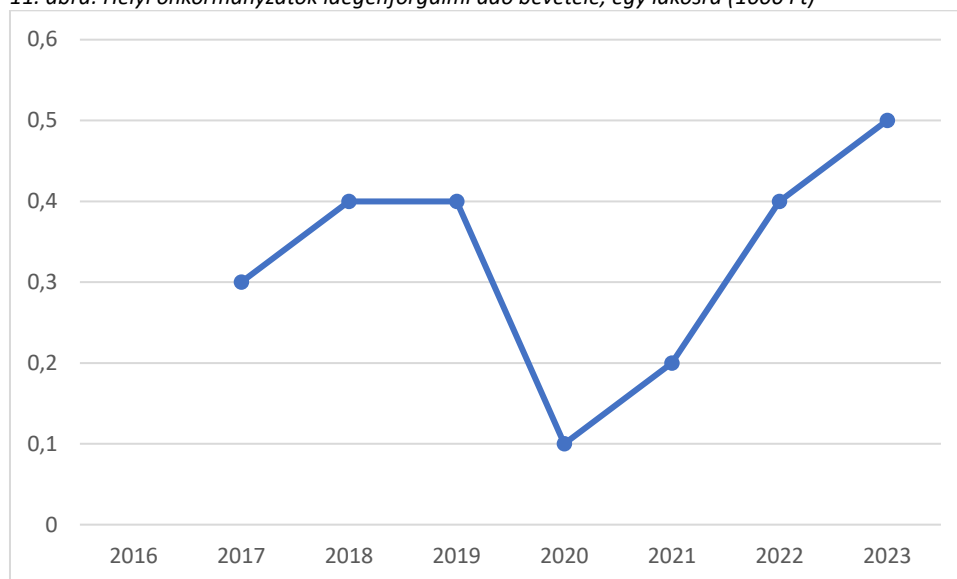
Az összesített statisztikai adatok alapján megfigyelhető, hogy az évek során az adatok száma és értékei változóak, ami a turizmus környezeti érzékenységre és az esetleges adatgyűjtési hiányosságokra utal.

A 15. táblázat és a 11. ábra rámutat, hogy a COVID-járvány jelentős hatással volt a helyi idegenforgalmi adóbevételekre. 2023-ra azonban sikerült túlszárnyalni a 2019-es szintet. Összességében az idegenforgalmi adóbevételek nem számottevőek, mindössze a helyi iparüzési adó bevételének 1%-át teszik ki.

15. táblázat: Helyi önkormányzatok idegenforgalmi adó bevétele, egy lakosra (1000 Ft) Bács-Kiskunban 2016-2023

Idegenforgalmi adó	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Helyi önkormányzatok idegenforgalmi adó bevétele, egy lakosra (1000Ft)	n.a.	0,3	0,4	0,4	0,1	0,2	0,4	0,5

11. ábra: Helyi önkormányzatok idegenforgalmi adó bevétele, egy lakosra (1000 Ft)

11.8. Mezőgazdaság

A Bács-Kiskun vármegye mezőgazdasági helyzetének vizsgálatához a 16. számú táblázat adatait használtuk. A 2018. évre vonatkozó földterület-adatok azonban valószínűleg adminisztratív hibát tartalmaznak, mivel jelentősen eltérnek a többi év adataitól, ezért az elemzés során ezeket nem vettük figyelembe. Továbbá, 2020-tól kezdődően a legtöbb mutató értéke nem elérhető az adatbázisban, így elemzésünk gyakorlatilag a 2016-2017-es és 2019-es évekre korlátozódott.

16. táblázat: Bács-Kiskun vármegye mezőgazdasági adatai 2016-2023 között

Mezőgazdaság	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Földterület, művelési ág: Erdő (1000 ha)	176	176	5	175	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Földterület, művelési ág: Gyep (1000 ha)	106	108	12	106	107	98	103	117
Földterület, művelési ág: Nádas (1000 ha)	5	4	2	4	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Földterület, művelési ág: Halastó (1000 ha)	2	2	3	2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Földterület, művelési ág: Művelés alól kivett terület (1000 ha)	167	169	86	172	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Földterület, művelési ág: Konyhakert (1000 ha)	5	4	0	3	0	0	0	0
Földterület, művelési ág: Gyümölcsös (1000 ha)	10	10	2	10	9	9	9	9
Földterület, művelési ág: Szántó (1000 ha)	350	350	33	352	336	325	327	353
Földterület, művelési ág: Szőlő (1000 ha)	22	21	2	21	19	22	22	18

Földterület, művelési ág: Összesen (1000 ha)	844	843	144	846	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
<i>Földterület: Termőterület összesen (1000 ha)</i>	<i>676</i>	<i>675</i>	<i>59</i>	<i>674</i>	<i>n.a.</i>	<i>n.a.</i>	<i>n.a.</i>	<i>n.a.</i>
<i>Földterület: Mezőgazdasági terület összesen (1000 ha)</i>	<i>493</i>	<i>493</i>	<i>49</i>	<i>493</i>	<i>472</i>	<i>455</i>	<i>460</i>	<i>496,5</i>

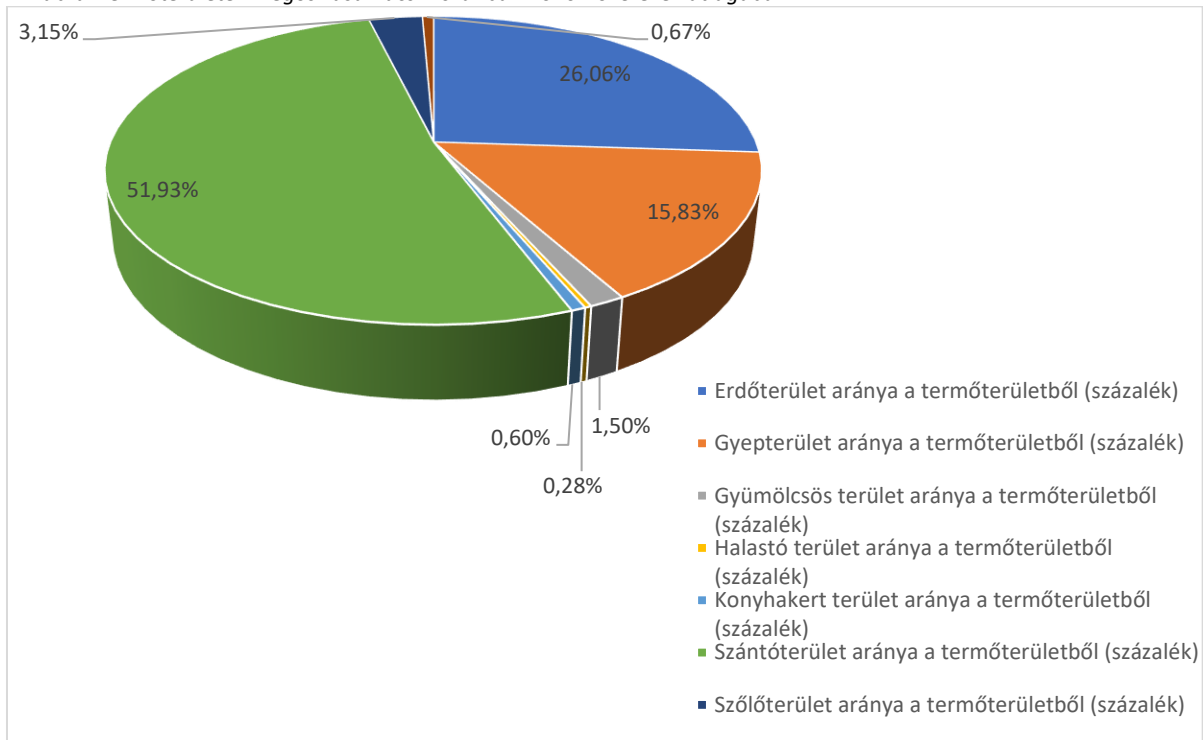
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Erdőterület aránya a termőterületből (százalék)	26	26	9	26	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Gyepterület aránya a termőterületből (százalék)	16	16	21	16	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Gyümölcsös terület aránya a termőterületből (százalék)	1	1	3	2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Halastó terület aránya a termőterületből (százalék)	0	0	4	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Konyhakert terület aránya a termőterületből (százalék)	1	1	0	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Szántóterület aránya a termőterületből (százalék)	52	52	56	52	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Szőlőterület aránya a termőterületből (százalék)	3	3	4	3	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Nádas terület aránya a termőterületből (százalék)	1	1	3	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Összesen (százalék)	100	100	100	100	-	-	-	-
Művelés alól kivett terület aránya (százalék)	20	20	59	20	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Juh (1000 db)	183	198	183	n.a.	146	123	128	n.a.
Baromfi (1000 db)	6 284	6 615	6 722	6 651	6 337	7 961	5 518	n.a.
Sertés (1000 db)	350	337	343	300	266	222	235	n.a.
Szarvasmarha (1000 db)	74	77	79	81	81	73	70	n.a.
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mezőgazdasági regisztrált vállalkozások aránya (százalék)	48	48	47	47	46	46	45	45
Működő mezőgazdasági vállalkozás, 1000 lakosra (db)	n.a.	6	6	6	6	n.a.	n.a.	n.a.
Működő társas vállalkozás;	844	853	858	857	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (TEÁOR08: A)(az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)								
Működő vállalkozás; Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (TEÁOR08: A)(nonprofit gazdasági társaságokkal együtt az év során, vállalkozási demográfia szerint)(GFO14) (db)	n.a.	2 946	2 961	3 216	3 220	n.a.	n.a.	n.a.
Regisztrált östermelők (db)	30 035	28 691	28 959	28 762	28 554	28 437	28 233	43 098
Regisztrált vállalkozás; Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (TEÁOR08: A) (db)	48 097	47 509	47 770	47 964	48 139	48 516	46 535	47 005
Gabonafélék betakarított összes termése (rizszel együtt) (tonna)	1 239 621	986 230	1 047 571	1 099 399	1 125 020	1 065 388	783 012	n.a.

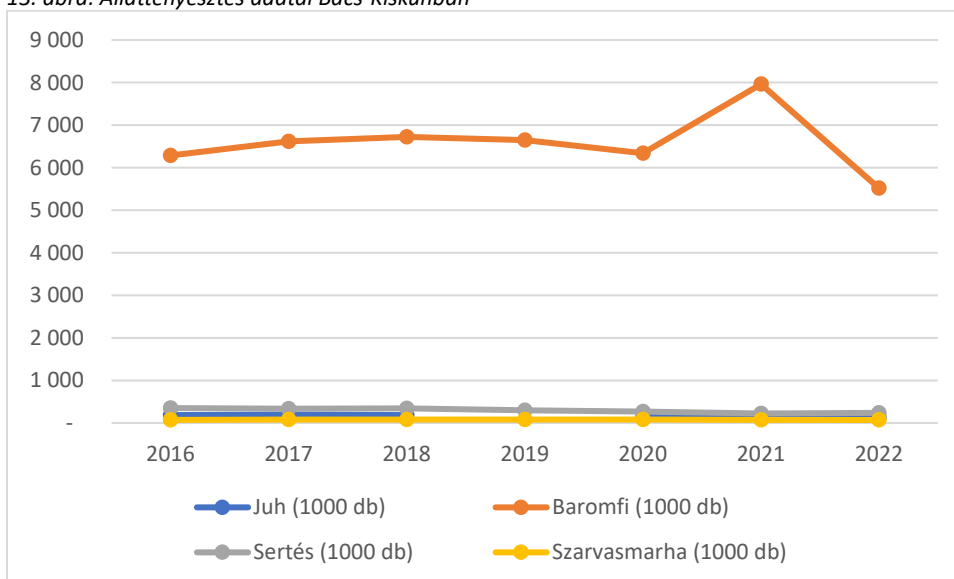
A termőterületekre vonatkozó rendelkezésre álló adatok a vizsgált három évben nagyjából változatlanok, ezért az időbeli változásokat nem elemeztük. Helyette az adatok összetételére összpontosítottunk, amelyet a 12. számú ábra mutat be.

12. ábra: Termőterületek megoszlása Bács-Kiskunban 2016-2019 évek átlagában

- A termőterületek több mint fele szántó, negyede erdő, 16 %-a pedig gyepek.
- A termőterületek 3%-án szőlőtermesztés, míg 1,5%-án gyümölcsstermesztés zajlik.
- A konyhakertek aránya körülbelül 0,5%, ami megközelítőleg megegyezik a nádasok területének arányával.
- A halastavak a termőterületek csupán 0,3%-át foglalják el.
- A földterület körülbelül 20%-át a művelés alól kivett területek teszik ki.

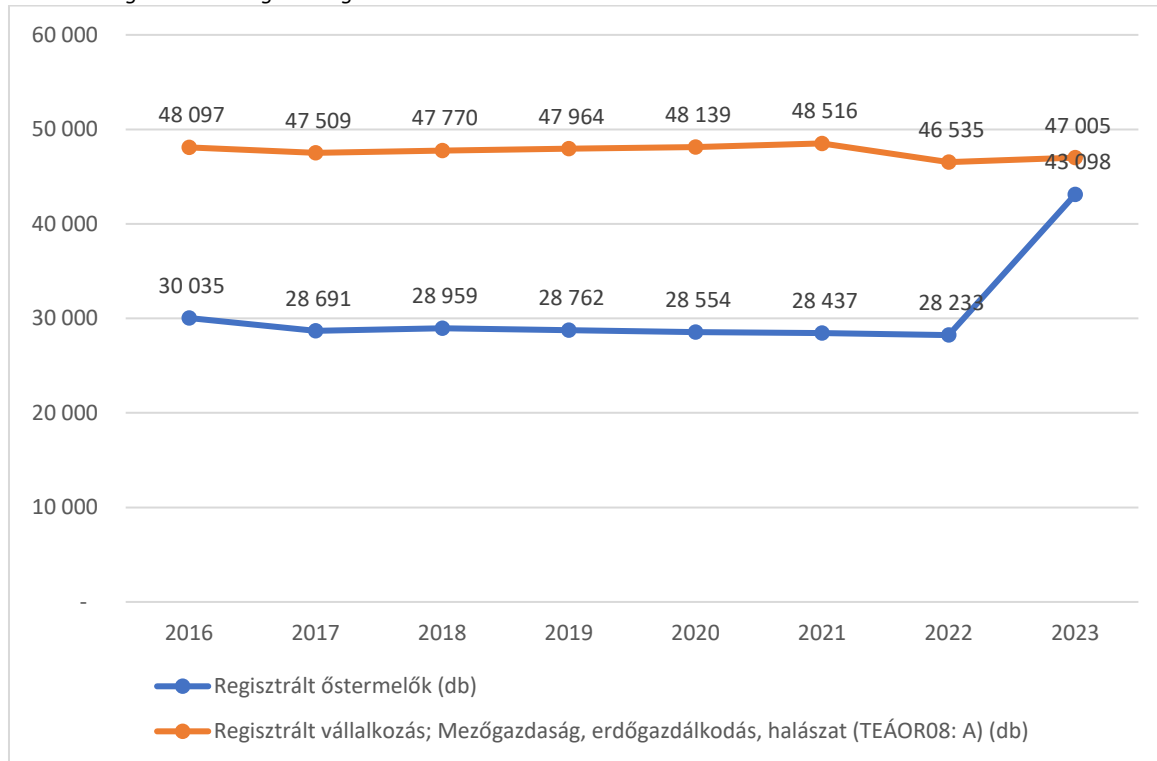
13. ábra: Állattenyésztés adatai Bács-Kiskunban

- A juh állomány 2016-ban 183 ezer darab volt, és 2022-re 128 ezer darabra csökkent. Ez jelentős csökkenést mutat, különösen 2018 után.

- A baromfiállomány 2021-re érte el a csúcspontját 7961 millió darabban. 2022-re azonban drasztikus csökkenés következett be, 5518 millió darabra.
- A sertésállomány folyamatos csökkenést mutatott: 2016-ban 350 ezer darab volt, 2022-ig pedig 235 ezer darabra esett vissza.
- A szarvasmarhaállomány kisebb ingadozásokkal ugyan, de viszonylag stabil volt 2016 és 2020 között, majd 2022-re enyhén csökkent 70 ezer darabra.

14. ábra: Regisztrált mezőgazdasági termelők száma Bács-Kiskunban 2016-2023. között

- A regisztrált őstermelők száma a vizsgált időszakban csökkenő tendenciát mutatott, viszont 2023-ra erőteljes növekedés tapasztalható.

A Bács-Kiskun Vármegyében tapasztalható regisztrált őstermelők számának az erőteljes növekedése 2023-ra több tényezőre is visszavezethető. A következő okok játszanak szerepet:

- **Piaci és gazdasági környezet változása:** A kedvezőbb piaci környezet, vagy az ágazat számára új lehetőségek kinyitása ösztönözhetette a termelőket a visszatérésre, vagy újabb őstermelők belépésére.
- **Támogatások és kormányzati intézkedések:** Az állami támogatások, támogatott hitelkonstrukciók vagy a fenntarthatóságra, helyi termelésre vonatkozó új programok szintén segíthetik az őstermelők számának növekedését.

- **Növekvő fogyasztói kereslet a helyi termékek iránt:** A fenntarthatóságra és helyi termékek fogyasztására vonatkozó trendek (például bioélelmiszerek iránti kereslet) szintén kedvezhettek az őstermelők számára.
- **Demográfiai változások:** A vidéken élő fiatalabb generáció tagjai kezdték el átvenni a családi gazdaságokat, ezzel a számuk növekedhetett.

11.9. Közlekedés

A 17. számú táblázatban szereplő adatokat használtuk fel, hogy megvizsgáljuk Bács-Kiskun vármegye közlekedési helyzetét.

17. táblázat: Bács-Kiskun vármegye közlekedési adatai 2016-2022 között

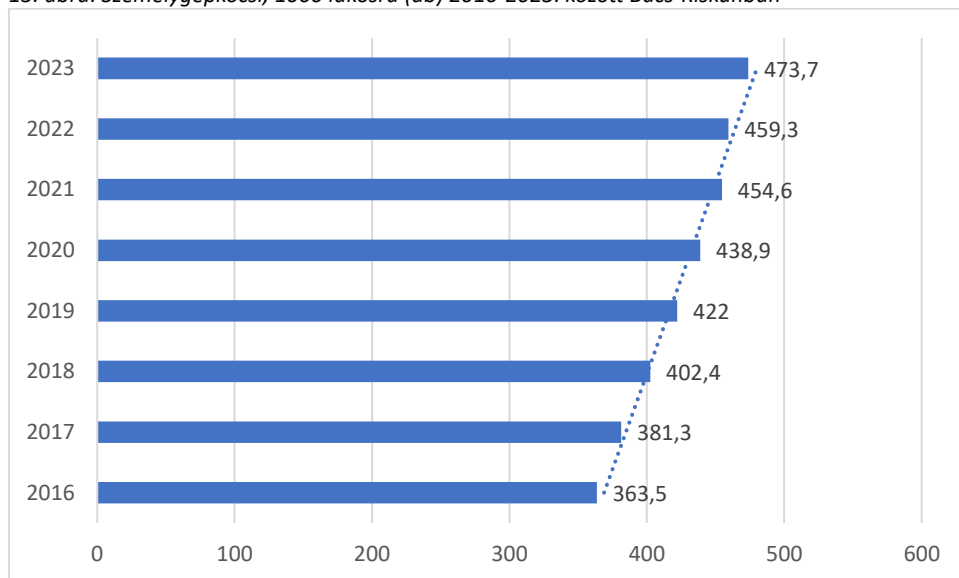
Közlekedés	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Állami közutak hossza (km)	426,65	425,86	424	425,36	426,88	427,03	426,11	425,56
Budapest elérési ideje közúton a leggyorsabb úton (perc)	112,81	112,46	112,33	112,32	n.a.	n.a.	112,75	n.a.
Legközelebbi gyorsforgalmi út csomópont elérési ideje közúton a leggyorsabb úton (perc)	29,24	29,26	28,98	28,79	n.a.	n.a.	27,88	n.a.
Legközelebbi vasútállomás elérési ideje közúton a leggyorsabb úton (perc)	12,93	12,92	12,91	12,93	n.a.	n.a.	12,97	n.a.
Saját járásszékhely elérési ideje közúton a leggyorsabb úton (perc)	16,52	16,52	16,42	16,43	n.a.	n.a.	16,48	n.a.
Saját vármegyeszékhely elérési ideje közúton a leggyorsabb úton (perc)	68,25	67,73	66,11	66,13	n.a.	n.a.	66,75	n.a.

Személygépkocsi	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Személygépkocsi 1000 lakosra (db)	363,5	381,3	402,4	422	438,9	454,6	459,3	473,7

- Az állami közutak hossza az évek során csak kis mértékben változott, 2016-ban 426,65 km-től 2023-ban 425,56 km-ig.
- Budapest elérési ideje közúton a leggyorsabb úton 2016 és 2019 között stabilan 112 perc körül volt, azonban 2020, 2021 és 2023 adatai hiányoznak.
- A legközelebbi gyorsforgalmi út csomópont elérési ideje szintén közúton a leggyorsabb, 2016-ban 29,24 perc volt, és 2022-re ez csökkent 27,88 percre. Ezek az adatok azt mutatják, hogy az idők fokozatosan csökkentek az évek során, különösen 2019 és 2022 között, amikor az elérési idő több mint egy percet javult.
- A legközelebbi vasútállomás elérési ideje is közúton a leggyorsabb, 2016 és 2022 között nagyon stabil, körülbelül 12,9 perc.

- A saját járásszékhely elérési ideje közúton a leggyorsabb úton szintén stabil, 16,5 perc körül mozog az évek során.
- Az 1000 lakosra vetített személygépkocsi állományban folyamatos növekedés figyelhető meg a 15. ábra alapján. A vizsgált időtávon belül a vármegye 1000 lakosra vetített személygépkocsi állománya 30,3%-kal bővült.

15. ábra: Személygépkocsi, 1000 lakosra (db) 2016-2023. között Bács-Kiskunban

Az elérési idők csökkenése több tényező kombinációjának köszönhető, különösen a közlekedési infrastruktúrával kapcsolatos fejlesztéseknek:

1. **Útfejlesztések:** Az új sávok hozzáadása, az útfelújítások és a jobb útburkolatok növelhetik a közlekedés folyékonyságát, ezáltal csökkentve az utazási időt.
2. **Közlekedési menedzsment:** Fejlettebb közlekedési irányítási rendszerek, amelyek optimalizálják a forgalmi lámpák működését és csökkentik a dugókat, hozzájárulhatnak a rövidebb elérési idők eléréséhez.
3. **Alternatív útvonalak kialakítása:** Az új útvonalak vagy elkerülő utak, amelyek gyorsabb elérést biztosítanak a fő közlekedési csomópontokhoz, szintén segíthetnek csökkenteni az elérési időket.
4. **Technológiai fejlesztések:** Az intelligens közlekedési rendszerek (ITS), mint például az adaptív sebességhatárok és a forgalomfigyelő rendszerek, javíthatják a közlekedés hatékonyságát.
5. **Közlekedési szokások változása:** A csökkenő forgalom, például a távmunka elterjedésével, szintén csökkentheti az utazási időket.

A pontos okok meghatározásához részletes helyi adatokra és elemzésekre lenne szükség, amelyek figyelembe veszik a közlekedési projektek időbeli hatásait és a forgalmi mintázatokat.

A személygépkocsi állomány növekedésének több jelentős hatása van a közlekedésre és a környezetre:

1. Közlekedési hatások:

- Forgalomnövekedés: A több személygépkocsi növeli a forgalmat, ami fokozhatja a dugókat, különösen csúcsidőben és városi területeken.
- Utazási idő: A megnövekedett forgalom lassíthatja az utazási sebességet, ami hosszabb utazási időket eredményezhet.
- Infrastruktúra terhelése: A növekvő gépjárműhasználat nagyobb nyomást gyakorol az utak infrastruktúrájára, ami gyorsabb elhasználódást és nagyobb karbantartási igényt jelent.

2. Környezeti hatások:

- Légszennyezés: A személygépkocsik jelentős forrásai a levegőszennyező anyagoknak, mint például a nitrogén-oxidoknak és a szén-dioxidnak, amelyek hozzájárulnak az üvegházhatású gázokhoz és a helyi légszennyezéshez.
- Zajszennyezés: A gépjárművek által okozott zajszennyezés növekedése negatívan befolyásolhatja az életminőséget, különösen városi környezetben.
- Természeti erőforrások felhasználása: A gépjárművek gyártása és fenntartása jelentős mennyiségű erőforrást igényel, beleértve az energiát és a nyersanyagokat, ami további környezeti terhelést jelent.

3. Társadalmi és gazdasági hatások:

- Közlekedési egyenlőtlenségek: A gépjárművekhez való hozzáférés egyenlőtlenségei fennállhatnak, ami befolyásolhatja a társadalmi mobilitást és gazdasági lehetőségeket.
- Közlekedési költségek: A gépjárművek fenntartása és üzemeltetése jelentős költségeket ró a tulajdonosokra, ami gazdasági nyomást jelenthet az egyénekre és családokra.

A személygépkocsi állomány növekedésének kezelése érdekében fontos lehet a közösségi közlekedés fejlesztése, alternatív közlekedési módok (pl. kerékpározás, gyaloglás) támogatása, valamint a környezetbarát technológiák, mint az elektromos járművek előmozdítása.

A fenti adatok segíthetnek a közlekedési infrastruktúra fejlesztésének tervezésében és a közlekedési idők optimalizálásában a vármegyében.

11.10. Közműszolgáltatások

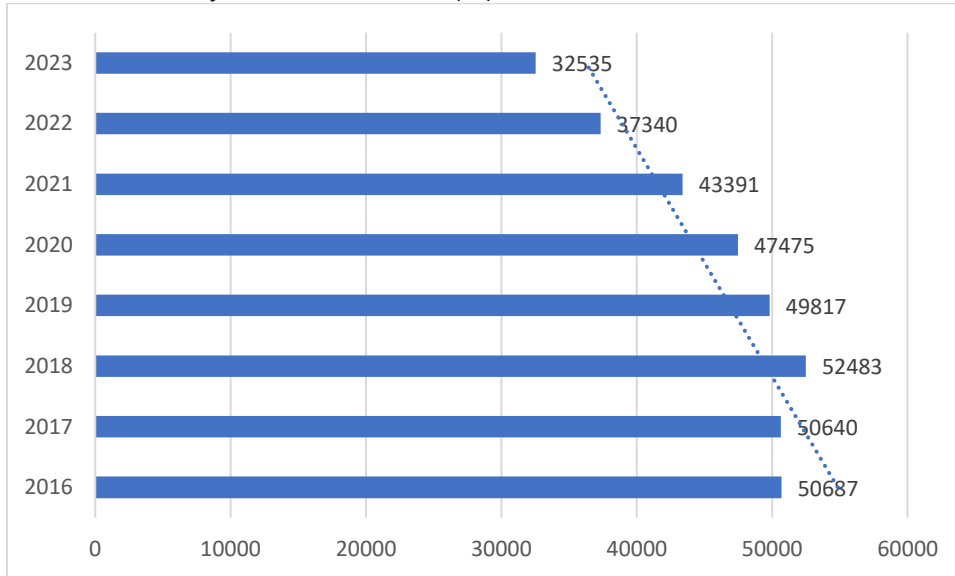
A 18. számú táblázatban szereplő adatokat használtuk fel, hogy megvizsgáljuk Bács-Kiskun vármegye közműellátottságának helyzetét.

18. táblázat: Közműellátottság fejlődése Bács-Kiskunban 2016-2023. között

Közművek	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Háztartási gázfogyasztó, 100 lakásra (fő)	71,4	71,47	71,74	71,83	71,92	72,27	71,63	71,35
Háztartások részére szolgáltatott gáz, egy lakosra (1000 m3)	0,33	0,36	0,35	0,36	0,38	0,43	0,4	0,29
Háztartások részére szolgáltatott villamosenergia, egy lakosra (1000 kWh)	1,16	1,18	1,21	1,21	1,27	1,33	1,31	1,26
Háztartásoknak szolgáltatott víz, egy lakosra (1000 m3)	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,04	0,03
Internet-előfizetések xDSL hálózaton (db)	50687	50640	52483	49817	47475	43391	37340	32535
Közcsatornában elvezetett összes szennyvíz, egy lakosra (1000 m3)	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakás, 100 vezetékes ivóvízhálózatba bekapcsolt lakásra (db)	73,68	75,94	74,38	75,77	75,94	76,59	77,72	78,71
Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (százalék)	64,38	66,88	65,88	62,97	63,03	68,06	68,69	69,27
Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (százalék)	87,38	88,08	88,58	83,11	83	88,86	88,39	88,01

- A háztartási gázfogyasztók száma 100 lakásra enyhe ingadozást mutat, de összességében stabil maradt, ez azt jelzi, hogy a gázellátottság szintje viszonylag konzisztens.
- A gázfogyasztás lakosonként folyamatos növekedést mutatott egészen 2022-ig, ez arra enged következtetni, hogy a lakosság gázfogyasztása növekszik és az energiaigény is nő. 2023-ban azonban erőteljes visszaesés látható.
- A villamos energia fogyasztása is növekedett az évek során egészen 2022-ig, 2023-ban enyhe visszaeséssel. Ez jelzi a fogyasztás növekedését, ami a modern háztartási eszközök és technológiák elterjedésével magyarázható.
- A vízfogyasztás lakosonként stabil maradt, 2022-ben enyhe növekedést mutatott, míg a közüzemi vízfogyasztásba bekapcsolt lakások aránya nőtt.
- A közcsatornában elvezetett összes szennyvíz egy lakosra vetített mennyisége változatlan volt.
- Az internet-előfizetések száma az xDSL hálózaton 2018-ig emelkedő, majd azt követően erőteljes csökkenő tendenciát mutat, ami arra utalhat, hogy más típusú kapcsolatok felé mozdulnak el a felhasználók. Ez összhangban van a telekommunikációs szolgáltatók jelentős összegű beruházásaival, amelyet az optikai hálózatfejlesztésre fordítottak. Így feltehetően az előfizetők összlétszáma nem csökkent, csupán az xDSL hálózaton.

16. ábra: Internet-előfizetések xDSL hálózaton (db) Bács-Kiskunban 2016-2023. között

Ezek az adatok segítenek megérteni a közműellátottság változásait és a lakosság igényeinek alakulását Bács-Kiskun vármegyében az elmúlt években. Összességében az adatok arra utalnak, hogy a közmű- és energiafogyasztási szokásokban fokozatosan megfigyelhetőek a fenntarthatóságra és hatékonyságra irányuló trendek, míg az internetkapcsolatok terén az új technológiai fejlesztések változásokat hoztak.

11.11. Környezetterhelés

A 19. számú táblázatban szereplő adatokat használtuk fel, hogy megvizsgáljuk Bács-Kiskun vármegye környezeti terhelésének változását 2016-2023 között.

19. táblázat: Környezeti terhelés Bács-Kiskunban 2016-2022 között

Környezeti terhelés	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Árvízi esemény (db)	-	-	-	-	-	-	-	-
Belvíz, helyi vízkár esemény (db)	-	-	1,00	-	-	-	-	-
Leégett erdőterületek (hektár)	6	120	36	61	17	63	381	17

Elszállított települési hulladék, egy lakosra (kg)	289,7	295,9	314,5	334,3	361,6	338,1	345,8	295,9
Lakosságtól elkülönített gyűjtéssel elszállított települési hulladék, egy lakosra (kg)	30,30	41,50	42,10	52,40	58,90	50,20	62,60	46,4
Lakosságtól elszállított települési hulladék (tonna)	127 641,3	124 787,9	124 941,4	130 111,6	139 228,4	133 114,1	141 013,6	117 352,4
Lakosságtól elszállított települési hulladék aránya (százalék)	86,7	83,5	79,0	77,7	77,2	79,3	82,4	80,4

Lakosságtól szelektíven elszállított települési hulladék aránya (százalék)	12,0	16,8	17,0	20,2	21,1	18,7	22,0	19,5
--	------	------	------	------	------	------	------	------

Közcsatornában elvezetett összes szennyvíz, egy lakosra (m3)	42,1	41,4	43,7	41,8	42,9	44,6	41,1	41,9
Közműves szennyvíztisztító telepek tervezett napi kapacitása (kgO ₂)	46 452	46 446	46 069	45 966	45 966	46 273	45 858	46 122

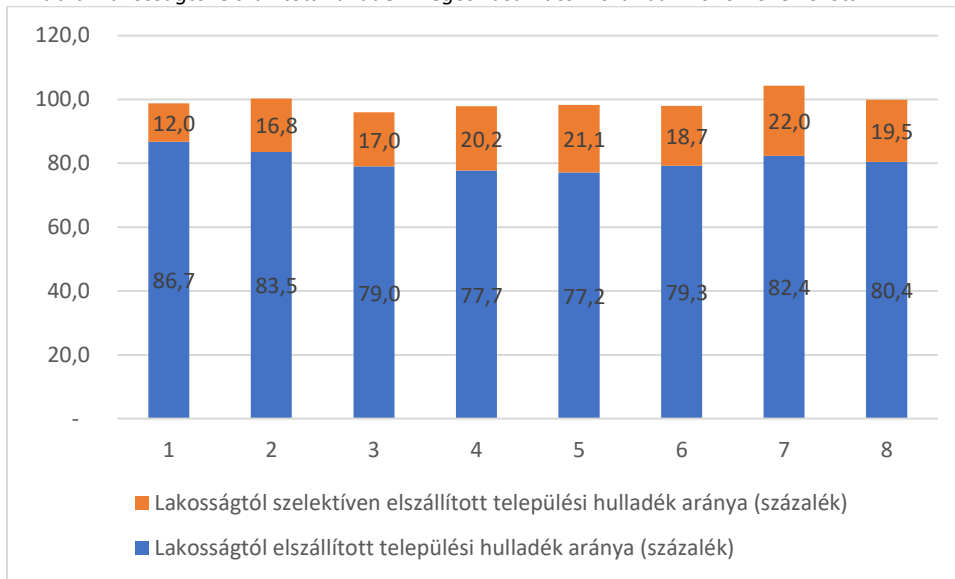
Energetikailag Hasznosított és ártalmatlanított települési hulladék aránya (százalék)	13,0	15,2	17,2	18,1	26,7	25,8	25,2	2,0
Hasznosított és ártalmatlanított települési hulladék aránya (százalék)	99,5	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Szennyezett objektum; műszaki beavatkozás után (db)	1,00	1,00	-	-	4,00	-	-	-
Szennyezett objektum; tényfeltárás előtt (db)	-	-	4,00	6,00	1,00	1,00	2,00	-
Szennyezett objektum; tényfeltárás után (db)	2,00	4,00	3,00	5,00	6,00	-	2,00	-

Veszélyes hulladékok keletkezett mennyisége (kg)	14 877 874	17 133 912	24 613 784	24 828 360	22 917 518	24 816 686	29 963 632	-
--	---------------	---------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	---

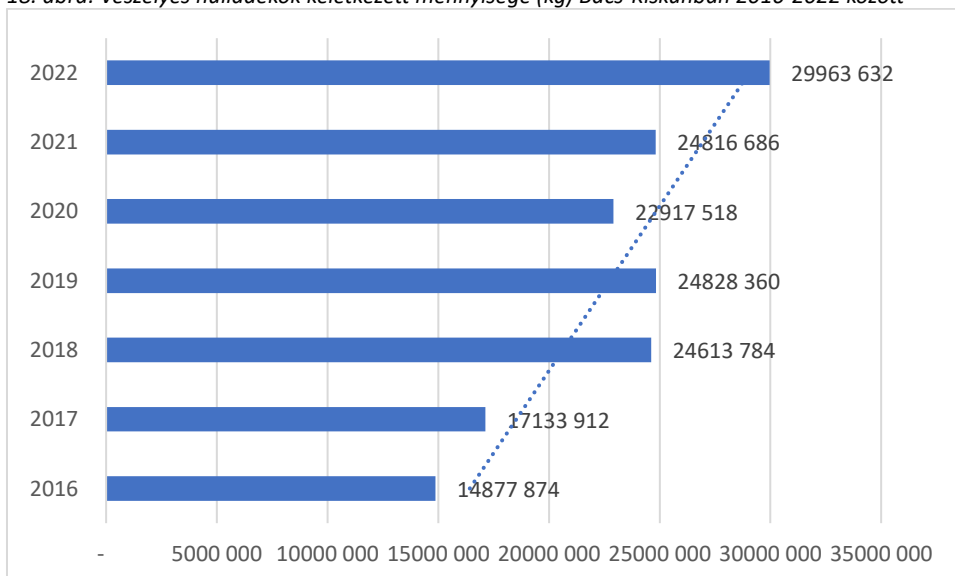
- 2016-tól 2023-ig nem történt árvízi esemény, ami azt jelzi, hogy ebben az időszakban nem volt jelentős árvízi kockázat vagy probléma.
- A statisztika szerint csak 2018-ban volt egy belvízi esemény, ami vízkárt okozott. De a tapasztalatok ezzel nem egyeznek meg, az adatsor véleményünk szerint hiányos.
- Az égett erdőterületek száma változó, a legnagyobb területet 2022-ben érintette, ahol 381 hektár erdő égett le. Ez jelentős környezeti kárt jelent, és figyelmet igényel a jövőbeni erdőgazdálkodás és tűzvédelem szempontjából.
- A hulladékelszállítás mennyisége összeségében és lakosonként is növekedett az évek során. 2023-ban azonban enyhe csökkenés látható. A hulladéktermelés növekedése kihívásokat jelent a hulladékkezelés és újrahasznosítás terén. Az adatokból kiolvasható, hogy a szemléletformálás a hulladék mennyiségének csökkentése tekintetében érezteti hatását.
- A 17. számú ábra alapján megállapítható, hogy 2023-ban a lakosságtól szelektíven elszállított települési hulladék aránya enyhe csökkenést mutatott. Ugyanakkor a vizsgált időszak egészét tekintve növekedés figyelhető meg, ami arra utal, hogy a szelektív hulladékgyűjtés jelentősége egyre inkább beépül a lakosság környezettudatos magatartásába.

17. ábra: Lakosságtól elszállított hulladék megoszlása Bács-Kiskunban 2016-2023 között

- A települési hasznosított és ártalmatlanított hulladék aránya 2017-re elérte a 100 %-ot. Az energetikailag hasznosított települési hulladék aránya 13,04 %-ról 25,84 %-ra emelkedett, azaz megduplázódott 2022-re. 2023-ban azonban drasztikus csökkenést mutatnak az adatok.
- A közsatornában elvezetett összes szennyvíz egy lakosra vetített mennyisége nem változott, de a szennyvíztisztító telepek tervezett napi kapacitása nőtt.
- A veszélyes hulladékok keletkezett mennyisége több mint kétszeresére emelkedett 2016-2023 között, míg 2016-ban 14.877.874 kg volt, addig 2022-re 29.963.632 kg lett.

18. ábra: Veszélyes hulladékok keletkezett mennyisége (kg) Bács-Kiskunban 2016-2022 között

A hulladéktermelés mérséklése érdekében számos intézkedés valósítható meg, amelyek középpontjában a fenntarthatóság és a környezettudatosság áll:

1. Szelektív hulladékgyűjtés és újrahasznosítás fejlesztése:
 - A szelektív hulladékgyűjtési rendszerek továbbfejlesztése és bővítése szükséges, biztosítva, hogy minden háztartás és vállalkozás könnyen hozzáférjen a megfelelő gyűjtőedényekhez.
 - Az újrahasznosító létesítmények kapacitását és hatékonyságát növelni kell, hogy a begyűjtött hulladék nagyobb aránya kerülhessen újrahasznosításra.
2. Tudatosság növelése és oktatás:
 - Tájékoztató kampányok és iskolai oktatási programok indítása szükséges a hulladékcsökkentés és az újrahasznosítás fontosságának hangsúlyozása érdekében.
 - Közösségi workshopok és képzések szervezése ajánlott a hulladék minimalizálásának gyakorlati módszereiről.
3. Zöld beszerzési gyakorlatok ösztönzése:
 - A helyi önkormányzatokat és vállalkozásokat célszerű arra bátorítani, hogy előnyben részesítsék a környezetbarát, minimális csomagolású termékeket.
 - Támogatni kell a helyben előállított termékek vásárlását, amelyek kevesebb szállítási és csomagolási hulladékot eredményeznek.
4. Komposztálás előmozdítása:
 - A szerves hulladék háztartási és intézményi szintű komposztálásának ösztönzése csökkentheti a szemételepekre kerülő hulladék mennyiségét, miközben termékeny komposztot biztosít a mezőgazdasági vagy kerti felhasználásra.
5. Termékek élettartamának meghosszabbítása:
 - Javítóműhelyek létrehozásának támogatása és a "javíts, ne dobd el" szemlélet népszerűsítése elősegítheti a termékek hosszabb élettartamát és a hulladék csökkentését.
6. Szabályozások és ösztönzők bevezetése:
 - A csomagolási hulladék csökkentése érdekében indokolt a szabályozások szigorítása és a túlzott csomagolás használatának korlátozása.
 - Az önkormányzatok ösztönző programokat, például adókedvezményeket kínálhatnak azoknak a vállalkozásoknak, amelyek hatékony hulladékcsökkentési intézkedéseket alkalmaznak.

Ezek az intézkedések nemcsak a hulladéktermelés mérsékléséhez járulhatnak hozzá, hanem javítják a környezeti állapotot is, segítve a fenntarthatóbb közösségek kialakulását Bács-Kiskun vármegyében. A környezeti terhelés csökkentése, beleértve a hulladékkezelés javítását és a leégett erdőterületek rehabilitációját, kiemelt figyelmet igényel a hosszú távú fenntarthatóság érdekében.